

k Könyves Magazin

2015/5. 870 FORINT KÖNYVES.BLOGHU

INTERJÚ

Dmitry Glukhovsky
Garaczi László
Nathan Filer

MARÉK VERONIKA

**Akinek mesék
gömbölyödnek
a keze alól**

STAR A KÖNYVBIRODALOM WARS

Fókuszáljon tervei megvalósítására!

Citibank Személyi Hitele mellé most ajándék Samsung tabletet vagy 50 000 Ft értékű utazom.com utalványt választhat.¹

- 11,49%-os fix kamattól,² gyors hitelbírálattal
- Ügyintézés akár az Ön otthonában
- Fix törlesztőrészlet a futamidő végéig
- Szabad felhasználású forint hitel
- 500 ezertől 6 millió forintig
- Kezes és ingatlanfedezet nélkül igényelhető
- Adósságrendezésre is felhasználható

Regisztráljon online!

www.citibank.hu/ajandek

THM: 12,5%-25,6%³

citi[®]

1. 1 millió Ft feletti jóváhagyott kölcsönösszeg esetén Samsung T-113-as típusú (fekete Samsung Galaxy TAB 3 Lite 8GB 7" WiFi) tabletet vagy 50 000 Ft értékű utazom.com utalványt kap azon igénylő, aki a készlet erejéig vagy az ajánlat visszavonásáig, de legkésőbb 2015.12.31-ig a Citibank Személyi Hitel vagy Adósságrendező Citibank Személyi Hitel érkeztető és regisztrációs weboldalán leadja regisztrációját, majd benyújtja igénylését és azt a Bank jóváhagyja. További részletek és feltételek: www.citibank.hu/ajandek | 2. A 11,49% kamat Citibank XXL Személyi Hitel keretében, 4 500 001 és 6 000 000 Ft közötti kölcsönösszeg, A1 adósmínősítés és 72 hónapos futamidő esetén érhető el. Citibank XXL Személyi Hitel feltételei: az ügyfél költségén közjegyzői okiratba foglalt tartozáselismerő nyilatkozat, az igényelt kölcsön törlesztőrészletének csoportos beszedéssel történő teljesítése vagy a Citibank Praktikus Kölcsön feltételeinek vállalása. | 3. A THM (teljes hitelidjmutató) meghatározása az aktuális feltételek, illetve a hatályos jogszabályok figyelembevételével történt, és a feltételek változása esetén a mértéke módosulhat. A THM értéke függ a kölcsönösszeghez kapcsolódó kamattól, az adósmínősítéstől és a kezelési költség nagyságától. | A fogyasztónak nyújtott hitelről szóló 2009. évi CLXII. törvény 4. § (2) bekezdése szerinti reprezentatív példa: 1 000 000 Ft hitelösszeg, 60 hónap futamidő, A2 adósmínősítés esetén elérhető, 17,99%-os rögzített hitelkamat és 2,5% kezelési költség figyelembevételével a hitel teljes díja 523 280 Ft, a visszafizetendő teljes összeg 1 523 280 Ft, a havi törlesztőrészlet 25 388 Ft, THM 21,0%. Ez a hirdetés nem minősül ajánlatnak. A Citibank Személyi Hitel alapján folyósított kölcsön felhasználási célhoz nem kötött fogyasztási kölcsön. A kölcsön folyósítása és feltételei a hitelbírálattól, a kamat a kölcsön konstrukciójától és az adósmínősítéstől, valamint a kölcsönösszegtől és a futamidőtől függ. Kérjük, hogy a kölcsön igénylésekor vegye figyelembe a jelenlegi és a jövőbeni anyagi teherbíró képességét.

50.

Könyves TARTALOM

70.

CÍMLAP: STAR WARS AZ ÚJ IDŐSZÁMÍTÁS

50.
2012-ben úgy zuhant rá a médiára az új Csillagok háborúja híre, akár egy féltégla.

BÖNGÉSZ:

42.
**NATHAN FILER: NEM AKARTAM
KAMPÁNYREGÉNYT ÍRNI A MENTÁLIS
BETEGSÉGEKRŐL**

Nathan Filer nyolc éven át dolgozott a skizofréniával diagnosztizált fiatal bristoli srác, Matthew történetén.

42.
**DMITRY GLUKHOVSKY: HALLGATNI ARRÓL,
HOGY MI TÖRTÉNIK OROSZORSZÁGBAN: TILOS**
„A Metro 2033 önarképe és egyben karikatúrája a saját hazámnak” – mondja nagysikerű sci-fi sorozatának 10 évvel ezelőtti első darabjáról Dmitry Glukhovshy.

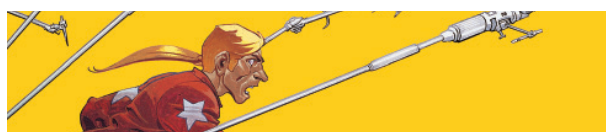

56.
J.J. ABRAMS ÉS A MYSTERY BOX
A geek mennybemenetele.

60.
**„EGÉSZ LÉNYEDDEL HASONLÍTANI ÉS
EMLÉKEZNI”**
Polcz Alaine és Mészöly Miklós szerelme.

64.
**TARANTINO, KING ÉS PALAHNIUK IS
KÉPREGÉNYEKET ÍR**
Chuck Palahniuktól Quentin Tarantinóig prózaírók és filmrendezők próbálják ki magukat a képregény-írás területén.

70.
AKINEK MESÉK GÖMBÖLYÖDNEK A KEZE ALÓL
Marék Veronika-portré.

30.

76.

Könyves TARTALOM

FRISS:

34. TOTTH BENEDEK KAPTA AZ ELSŐ MARGÓ-DÍJAT

A happy end alkatilag távol áll tőlem – mondja Totth Benedek, pedig valószínűleg minden elsőkötetes olyan indításról álmodik, mint amilyen Holtverseny című kötetének kijutott.

30. HÁROM DOLOG, AMIT NEM BIZTOS, HOGY TUDTÁL RÓZSA SÁNDORRÓL

Cserna-Szabó András írása

40. TÉRKÉPRE RAJZOLTUK BARTIS ATTILA ÚJ REGÉNYÉT

Infografika

68. MENNYIT UTAZNAK AZ IDŐFUTÁROK?

Infografika

EGY SZUSZRA:

4. Ajánló

6. Blogajánló

9. Blokk

30. SORVEZETŐ

A fordító Sancho Panzaként küzd az író oldalán

32. ÍGY KÉSZÜLT

Kattanasz Viktor: Kattanás jön vagy durranás?

76. NÓRA POLCA

Winkler Nóra rovata
Baljós árnyak

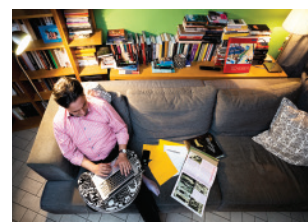
78. KÖNYVVIZSGÁLÓ

Weyer Balázs rovata
Az írói szelfibot

80. TÁRGYALÁS

Nyáry Krisztián

82. EGY KIÁLLÍTÁS KÉPE

Barnás Ferenc írása
Lakner László
Metamorfózis című alkotásáról

83. KÉRDÉS-VÁLASZ

Kálmán Olga

84. HÁROM KÍVÁNSÁG

AZ OLVASÁS ELÉ

Awifi Magyarországon nem működik, csak a határtól, mert a technika nem alkalmas rá, magyarulkodik a Railjeten a kalauz, aki felhívja a figyelmünket, hogy ezt inkább felsőbb szinteken, például az ügyfélszolgálaton kérdezzük meg. A vonatút alatt Forgách András *Élő kötet nem maradhat* című új, teljes titokban, kinyomtatva megkapott könyvét olvasom, amikor egy barna ballonkabátos férfi elrohan mellettem, kerget valakit. Az élet egy James Bond-film nyitójelente, amiben épp arról olvasok, hogy Forgách megkapta az anyjáról szóló jelentéseket, és kiderült, Pápainé néven évekig együttműködött a titkosszolgálatokkal. A barna ballonkabátos férfi feldúltan, riadtan jön visszafelé a székek közti folyosón, a könyvből felnézve látom, hogy Dragomán György az, aki a bécsi könyvvásárra megy felolvasni a németül frissen megjelent *Máglyából*, de elbóbiskolt a csendesen ringó vasútkocsiban - hol van már a Kertész Imrétől ismert határfrász! -, és lenyúlták a táskáját, benne a matuzsálemi Thinkpadjével. A büfés lány ezen nem lepődött

meg, hozzá vannak szokva, kedvesen mosolyogva osztogatja tovább a kávé az utasoknak.

Az nem érdekel, hogy mi lett az útlevelével, a pénzével, a ruháival, rendes olvasóként csak arról kérdezem, hogy volt-e biztonsági mentés a gépen lévő írásokból, és nincs-e benne például *A fehér királyt* és a *Máglyát* követő regény, amivel összeállna a trilógia. Ekkor talán már jobban izgulok, mint a szerző, akivel még egyszer átkutatjuk a kocsikat a bécsi állomáson, én nem találok semmit, ő megtalálja az eldobott táskáját, megnyugszik, megvanak az ingei és a pizsamája is.

A gépen lévő anyagokhoz nem fognak hozzáférni, mert két jelszó és egy Linux-titkosítás védte, nyugtatja meg az olvasóját, vagyis nem bukkan fel pár év múlva egy osztrák Dragomán-klón, akinek a főszereplője gyerekként éli meg a forradalom éveit.

Dragomán első regénye egy laptopon készült, az általa írt program félpercenként fopira

mentette a szöveget, három különböző színű lemezt használt, félóránként cserélgette. Később cédére mentett mindent, a másolatokat a szüleihez vitte. Később jött az ftp, majd a felhő. Szóval egy biztonságos felhőben ott van a Dragomán-összes, mindenről készített backupot a Spideroak segítségével, csak azt sajnálja, hogy az ellopott fényképezőgépén egy csomó családi kép volt.

Másnap délben találkozunk megint a szerzővel, aki valamiért teljesen másmilyennek tűnik a bécsi tavasznak álcázott télben, mint előző nap, amikor a Donau Lounge-on kérdezték és olvasott fel. A különbséget valószínűleg az okozza, hogy reggel kivételesen nem tudta írással kezdeni a napot.

Valuska László

Libri Shoptline

A LIBRI SHOPLINE
CÉGCSOPORT FÜGGETLEN
KÖNYVES MAGAZINJA

IMPRESSZUM

FŐSZERKESZTŐ: VALUSKA LÁSZLÓ • **SZERKESZTŐ:** ROSTÁS ENI • **OLVASÓSZERKESZTŐ:** SZALAI BALÁZS • **KORREKTOR:** SZALAI BALÁZS • **MŰVÉSZETI VEZETŐ:** SZABÓ M. BENCE • **FOTÓ:** VALUSKA GÁBOR • **KÖZREMŰKÖDŐK:** CSERNA-SZABÓ ANDRÁS, CSOBOD LUCÁ, DIÓSZEGI-HORVÁTH NÓRA, ILLÉS ZSÓFIA, OROSZ ANNA, RUFF ORSÓLYA, RUSZNYÁK CSABA, STRICKLAND-PAJTÓK ÁGNES, WEYER BALÁZS, WINKLER NÓRA • **ELSŐ LAPTERV:** KENCZLER MÁRTON • **KIADÓ:** KULTÚRKOMBINÁT KFT., 1024 BUDAPEST, KELETI KÁRÓLY U. 15/C., TELEFON: (361) 266-5407 • **NYOMDAI ELŐÁLLÍTÁS:** CREW PRINT KFT., 1161 BUDAPEST, JÁNOS U. 175., TELEFON: (361) 401-3045, ÜGYPVEZETŐ IGAZGATÓ: SZAMOS TAMÁS • **LAPMENEDEZSER:** ROCZKÓ ZSUZSA, TELEFON: (3630) 894 1472 • **HIRDETÉSI MENEDZSER:** SZÉKELY DÓRA • **HIRDETÉS:** SEZEKELY.DORA@LIBRISHOPLINE.COM • ISSN 2063-2614

Könyves Blog
KONYVES.BLOG.HU

Könyves Podcast
MIXCLOUD.COM/KONYVESBLOG
BIT.LY/KONYVESBLOG

Könyves AJÁNLÓ

DEC
3. DEC
6. DEC
23.

TALÁLKOZÁS
PESTI SZÍNHÁZ

SZÍNHÁZ

Mária „a világ legszebb szerelmes történetét” akarja elmesélni a Fiatalembernek, ám szavai nyomán a múlt fájdalmas szövetei feslenek fel. Nádas Péter 1979-es drámájának éppen harminc éve volt az ősbemutatója a Pesti

Színházban, és ugyanott állította most színre a darabot Eszenyi Enikő, aki korábban a világirodalom egyik legösszetettebb és legizgalmasabb alkotásának nevezte Nádas művét. A Fiatalembert Király Dániel, Máriát Börcsök Enikő alakítja.

ANGEL HAZE

AKVÁRIUM | 20:00
JEGYÁR: 4900 | 5900 FT

KONCERT

JAN
19.

„Én irányítom New Yorkot” – üzeni New York című dalában a detroiti hiphop-szcéna egyik legújabb és lehangosabb üdvöskéje. Angel Haze január közepén Budapest felett is átveszi az irányítást, és 2014-es Sziget-fesztiválos fellépése után klubkoncerttel tér vissza a városba. Nicki Minaj és Eminem nyomdokain járva dalaiban nem finomkodik, bátran nyúl olyan témákhoz, mint a kihatás vagy az öngyilkosság, dühét pedig kíméletlenül önti ellenségre, legyen az harlemi konkurencia (Azealia Banks) vagy az egész bigott, képmutató Amerika. „Nem engem kell tökélyre fejleszteni, hanem engem kell példaként követni.” Januárban lehet példát venni róla.

FORTE TÁRSULAT / TAR SÁNDOR-KERESZTURY TIBOR: A TE ORSZÁGOD

RENDEZŐ: HORVÁTH CSABA
TRAFÓ

SZÍNHÁZ

DEC
16.

DEC
17.

Megragadható egy debreceni kocsmából a magyar társadalom lényege, felszínre hozhatóak a hallgatásokban megbúvó történetek? A debreceni munkásból lett irodulmunk különös, nagy tehetségű alakja Tar Sándor, akinek novelláiból Keresztury Tibor írt színpadi művet. Fekete-fehér valóság, utcamoscok, melósok és rengeteg rossz minőségű alkohol sem fedheti el a

szorongó karakterek élettörténeteit, Tar pontos jellemrajzait és a rendszerváltás. A Forte Társulat azt ígéri, hogy a brutálisan nyers, realiztikus eseményeket költői víziókká oldó előadás a Forte Társulat már megszokott kreatív energiája és radikális színpadi eszköztára révén olyan erővel rántja be a nézőt a mindenkori alullévkök világába, hogy hatása alól egykönnyen aligha szabadulhatunk.

HAJNALI LÁZ

RENDEZŐ: GÁRDOS PÉTER

DEC
17.

FILM

A Szamárköhögés és A skorpió megeszi az ikreket reggelire című filmeket jegyző Gárdos Péter szülei szerelméről készített filmet. A holokausztot túlélve, Svédországban lábadozva ismerkedtek meg a szülei, de nem akárhogyan. Az apja 117 nőnek írt levelet, köztük az anyjának is, akivel hosszú

hónapokon át küldözgették egymásnak a szerelmes leveleket, mielőtt egybekeltek. A filmrendező a megtalált levelezést egy éjszaka alatt végigolvasta, majd Hajnali láz címmel regényt írt belőle, most pedig a filmváltozat is elkészült, amiben Schruff Milán és Piti Emőke játsszák a szerelmes

szülőket, akik minden áron élni, túlélni és szeretni akarnak. Különösen hangzik, de a Hajnali láz tökéletes választás lesz az ünnepekre, könyv és film formában is. Az öt éve egyszer már megjelent könyvet a Libri Kiadó idén újra kiadta, azóta 30 országban vásárolták meg a jogait.

Három alkotó állt össze a Capa Központ nagyszabású kiállítására: a kezdetek kezdete 2013-ra tehető, amikor Esterházy Marcell, és Gerhes Gábor *Neue Ordnung* című önálló, korszakzáró bemutatói nyomán Forgács Péter megfogalmazta szellemi közösségüket. A kiállítás a jelentés fogalmaival és használatával játszik izgalmasan. Gerhes például egy gif-festményt állított ki, Esterházy a jelentésrétegek közötti feszültségeket viszi színre, Forgács pedig családtörténetet, még testvére, Forgács András *Élő kötet nem maradhat* című könyvét is, amelyben szülei titkos jelentéseit fedi fel. Az alkotók egy éve kezdték el a közös gondolkodást és alkotást a hatalomról és nyelvhasználatról, a propagandáról és a hazugságról, a végeredmény egyszerre súlyosan, izgalmasan és lebilincselően szórakoztató.

JELENTÉS

CAPA KÖZPONT
KURÁTOR: MUCSI EMESE

KIÁLLÍTÁS

NOV
17.

Könyves Blog AJÁNLÓ

SZVETLANA ALEKSZIJEVICS

A SZOVJET KORSZAK LEGBORZALMASABB HAGYATÉKA A SZOVJET NÉP

A fehérorosz Svetlana Alekszijevics kapta idén az irodalmi

Nobel-díjat többszölamú írásaiért, melyekben korunk szenvedésének és bátorságának állít emléket.

BIT.LY/KB-ALEKSZIJEVICS

„**A**zt gondolom, a mai életünk minden szövege tragikus, tragédiákról mesél. Valamiféle katasztrófa felé tartunk, és tehetetlenek vagyunk. Bármennyire is szörnyű ezt mondani, de ez a hatalmas tömeg ma kész arra, hogy vért lásjon. Elég megnézni az újságokat vagy az internetet, ahol visszaköszönnek 1937 hívszavai: nemzetárulók, csaló bandák, kémek, pederaszták... Megdöbbenett, amikor Moszkvában jártam, hogy a kocsikon olyan feliratok olvashatóak, hogy „Obama – Köcsög” meg „Hamarosan – Berlinben!”. Képzelve csak el, ahogy a német BMW-n azt olvassa, hogy „Hamarosan – Berlinben!”... A szovjet korszak legborzalmasabb hagyatéka maga a szovjet nép. A vér és a vakhit szolgája. Mi, az értelmiség a kilencvenes években romantikusok voltunk, hittük, hogy a szabadság közel van, és egyszerűen elérhető. Bűnös romantika!”

BIT.LY/KB-MORGAN

RICHARD MORGAN

A VILÁG TELE VAN BAROMIRA IDEGESÍTŐ SEGGFEJEKKEL

Richard Morgan másfél évtizednyi, utazgatással egybekötött angoltanítás után robbant be a science fiction világába Takeshi Kovacs-trilógiájának nyitódarabjával, a Valós halállal. Kovacs a Harlan nevű bolygó Újpest elnevezésű részéről származik.

„Az irodalmi zsánereket, a lektúrt és a szépirodalmat erőszakkal elválasztani akaró határvonalak egyre inkább elmosódnak, sok mainstream kortárs szépirodalmi regény gyakorlatilag science fiction. Vegyük például Kazuo Ishiguro Ne engedj el című regényét, abszolút megfelel a science fiction műfaji kívánalmainak, de David Mitchellt is emlíhetném. Ha az ember a jelenről akar írni, kénytelen science fiction módba váltani, mivel science fiction a valóságunk. Ez a 21. század zsánere. Ennél izgalmasabb terepet nem tudok elképzelni.”

BIT.LY/KB-CARTARESCU

MIRCEA CĂRTĂRESCU

A NEMZETI IDENTITÁS UTÓPISZTIKUS ELGONDOLÁS

A Nobel-esélyesként is emlegetett román író, Mircea Cărtărescu hősei Bukarest és a képzelet romjain róják végtelen köreiket, a regény Mirceájának emlékezete pedig a gyerekkor és letűnt vagy sosem volt korok közt repdes, épp úgy, mint a kötetben felbukkanó számtalan pillangó egyike.

„Nagyon erős európai identitásom van, ami azt jelenti, hogy egy olyan tradícióhoz tartozom, ami két emberrel kezdődött, akiknek a vállán a világ összes könyvtára alapszik. Ez a két ember Jézus és Szókratész. Ez a judeo-görög tradíció az, ami máig folytatódik, és ami európaivá tesz. Semmi más nem tesz azzá. Szerintem Európa nem a schengeni zónát jelenti vagy az Európai Uniót, hanem ezt a legendás, nagy és csodálatos kulturális tradíciót.”

MÜLLER PÉTER

MINDEN EMBER HOMLOKÁRA FEL KELL ÍRNI, LEGYEN VILÁGOSSÁG!

BIT.LY/KB-MULLER

Müller Péter harminc éve kapta titokban tartott tanítómesterétől a Ji kinget, a konfucianizmus egyik szent könyvét, amiben a világegyetem működését lehet megérteni a természeti törvények segítségével. Az Életművészet című új könyvéről kérdeztük.

„Én a második világháború gyermeke vagyok, porig bombázták a házunk, az anyámmal egy általa áoszt, ágakkal borított gödörben éltünk fél éven keresztül, ez volt az én gyerekkorom. Amit látsz rémes híradókban, az semmi ehhez képest. És boldog gyerek voltam! Mert volt egy bölcs anyám, aki derűt sugárzott maga körül. Nem emlékszem arra, hogy félt volna, pedig németek és oroszok is jöttek, megerőszakolások történtek. Én kisgyerekként több hullát láttam, több véres embert és fejetlen törzset, gazdátlan kart és lábat, mint egész életemben, beleértve a filmeket is. Ez volt a gyerekkorom. És nem érzed bennem, hogy patológikus, rémült lény vagyok, mert megtaláltam magamban a dalt, ami harmonikus.”

KISS NOÉMI

A LEGALAPVETŐBB PROBLÉMA, HOGY NEM TUDJUK ELMONDANI, MI A BAJ

BIT.LY/KB-KISSNOEMI

Kiss Noémi legutóbbi regényében, a Sovány angyalokban csupa olyasmiről írt, amiről mostanában egyre többet hallani. Családon belüli erőszakról, meddőségről, molesztálásról, a tanárok reménytelen helyzetéről.

„Nagy kérdés, hogy milyen a szocializmusban felnőtt nőtípus, akinek szabad volt tanulni, házasodni, sportolni. Ezt szuperfeminizmusnak mondja a szakirodalom: minden adott volt, de közben mégsem. Ez a nőszerep erőltetett, mondvacsinált, és ugyanúgy megmaradtak a tradicionális leosztási kényszerek a házasságban. Agrártársadalom voltunk, tulajdonképp semmi felszabadító nem adódott a nők számára a Kádár-rendszerben.”

A LEGNAGYOBB AJÁNDÉK AZ EGYÜTT TÖLTÖTT IDŐ

Több mint 1 millió termék,
3300 átvevőhely, kreatív ötletek,
törzsvásárlói program,
folyamatos akciók,
különleges ajánlatok.
És még több idő élni.

shopline
TÖBB IDŐ EGYMÁSRA

shopline.hu/karacsony

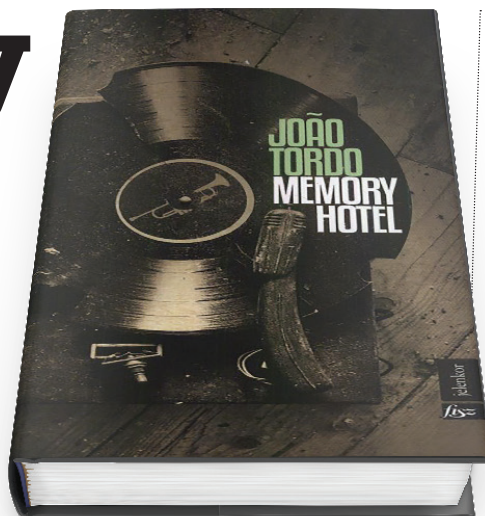

Könyves BLOKK

- B** 18. **Borbáth Péter:** Sündör és Niru
19. **Both Gabi:** Kakaókatona és Tejhercegnő
- C** 18. **Courgeon, Rémi:** Botocska
- D** 11. **Davis, Brooke:** Az elveszett és meglett dolgok könyve
- E** 12. **Ellroy, James:** Perfídia
- F** 19. **Finy Petra:** A darvak tánca – Magyar tájegységek meséi
19. **Fodor Sándor:** Csipike
13. **Fountain, Ben:** Billy Lynn hosszú, félidei sétája
24. **Forssén Ehrlin, Carl-Johan:** Aludj el szépen, Bendegúz!
- G** 15. **Grossman, Lev:** A varázslókirály
- H** 16. **Harari, Yuval Noah:** Sapiens – Az emberiség rövid története
16. **Horthy Miklósné:** Napló 1944-45
15. **Huhák Heléna, Szécsényi András, Szívós Erika (szerk.):** Kismama sárga csillaggal
- K** 19. **Keresztési József:** Mit eszik a micsoda?
10. **King, Lily:** Eufória
- M** 17. **Morgan, Richard:** Az acél emléke
- N** 10. **Nesbø, Jo:** Fehér éjszaka
22. **Nényei Pál:** Az irodalom visszavág 1. – Léda tojásaitól az Aranyszamárig
- O** 23. **Oates, Joyce Carol:** Pikk Bubi
21. **Oravecz Imre:** Távozó fa
- P** 11. **Pynchon, Thomas:** Kísérleti fázis
- R** 25. **Réz Pál:** Bokáig pezsgőben
20. **Rowling, J. K.:** Harry Potter és a bölcsek köve
14. **Rushdie, Salman:** Két év, nyolc hónap, huszonnyolc éjszaka
- T** 10. **Tordo, João:** Memory Hotel
18. **Tóth Krisztina:** A lány, aki nem beszélt
18. **Tuckermann, Anja:** Sokfélék vagyunk!
- Z** 16. **Zimándi Pius István:** Egy év története naplójegyzetekben (1944. március 19. - 1945. március 17.)

Memory Hotel

Bár a szerző az aranykorát élő portugál irodalom képviselője, könyve inkább tűnik amerikainak. Alapélménye a magányos, elidegenedett nagyvárosi lét, melyet a véletlen, tragikus kimenetelű események láncolata tesz még kiszámíthatatlanabbá. A főhős tanulni érkezik New Yorkba, ahol a fiatal egyetemisták gondtalan életét kezdi élni. Találkozik egy titokzatos lánnyal, ám mielőtt a kapcsolat valóban kiteljesedne, egy banális véletlen miatt, melyet a fiú okoz, a lány meghal. Innentől kezdve főhősünk lába alól kicsúszik a talaj, egy szövevényes bűntény felgöngyölítésébe keveredik, és az eseményeknek inkább csak passzív elszenvetője lesz. A meglehetősen sötét cselekmény ellenére a regény hangvétele mégsem tragikus, a sorokat Paul Auster-i abszurditás és valóságérthetlenség szövi át. João Tordo eredetileg televíziós forgatókönyvíró, így talán nem is meglepő a *Memory Hotel* feszített tempójú filmszerűsége, váratlan fordulatai és explicit brutalitása. (SPA)

João Tordo

JELLENKOR 280 3490

„Amikor megismertem, már egy halottnak dolgozott.”

Fehér éjszaka

Jo Nesbø

ANIMUS 224 2980

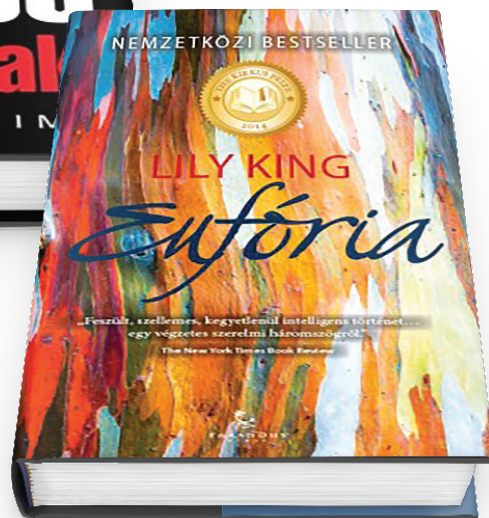

„Hol kezdjük ezt a történetet?”

Az oslói drogbáró, Halász már Nesbø előző kötetében is bebizonyította, hogy nem túl okos dolog ujjat húzni vele, a *Fehér éjszaka* hőse, Jon pedig egészen a norvég- finn határig menekül, miután jó szándéktól vezérelve, de

mégiscsak keresztbe tesz neki. Északon nincs más, csak szarvasok, tompa fény és egy család, ahonnan az apa egy nap nyom nélkül eltűnik. Jon, a lelkiismerettel megáldott vagy megvert rosszfű itt keres menedéket, beveszi magát a nagy bűdös semmibe, és

várja az elkerülhetlent. Nesbø újra egy helyét önállóan is megálló kötetet engedett ki a kezei közül, melyben a feszültséget időnként éppen a várakozás és a csend adja, na meg a tudat, hogy tettei következményei elől senki sem menekül. (RO)

EUFÓRIA

Lily King

TARANDUS 272 2990

„Amikor elhagyták a mumbányókat, valaki utánuk hajított valamit.”

Lily King a 20. század egyik legismertebb antropológusát, Margaret Meadet választotta negyedik könyve műzsájául. Hogy ez mennyire jó választás volt, azt a 2014-es Kirkus-díj bizonyítja, valamint az, hogy az *Eufória* tavaly minden fontos könyves toplistán bekerült az első tízbe. A 30-as években három fiatal antropológus veszi be magát Új-Guinea áthatolhatatlan dzsungeléibe, hogy megismerje az ott élő törzseket, ám közben saját vágyaikkal és kétségeikkel is meg kell küzdeniük. Az *Eufória* füledt és szenvedélyes tanmese szabadságról, önzésről, és a nyugati kultúra felsőbbrendűségéről, ami a civilizációtól távol már nem is tűnik olyan egyértelműnek. (RE)

Kísérleti fázis

Thomas Pynchon

MAGVETŐ 484 4490

1 „2001, a tavasz első napja, Maxine Tarnow, habár egyesek rendszerében még Loefflerként szerepel, iskolába kíséri a fiait.”

Egy kábítószercsempész art deco motorcsónakkal, egy professzionális Orr, akinek Hitler aftershave-je a rögeszméje, egy lábbeli problémákkal küszködő neoliberális kormányügynök és felforgató, egy lábfetisista hekker, valamint orosz maffiózók, bloggerek, kódhajók és vállalkozók, akik közül nem egy rejtélyesen jobblétre szenderül – ez csak néhány arc az új Pynchon-regény szereplői közül. A *Kísérleti fázis* hőse egy családi ügyekre specializálódott nyomozó, akinek mindennapjai akkor pörögnek fel igazán, amikor egy számítógép-biztonsági vállalat és a milliárdos cégvezér pénzügyei után kezd kutatni, vezérfonala pedig az a tizennégy évvel ezelőtti nap, amely mindent megváltoztatott. (RO)

AZ ELVESZETT ÉS MEGLETT DOLGOK KÖNYVE

Brooke Davis

LIBRI 264 2990

1 „A Legelső Halott Dolog Millie kutyája, Rambo volt.”

Agyász öt fázisának egyikét mindenkinek regényírással kellene helyettesítenie, állítja Brooke Davis, aki édesanyja váratlan halála után írta meg első regényét. Vasárnap délutáni matinéjában Nagyon Komoly Dolgokat tárgyal meg egy hétévessel és két nyolcvan pluszossal, akik egészen sajátos módszerekkel próbálják feldolgozni, hogy a legfontosabb emberek már nincsenek körülöttük. A furcsa trió egy fegyverként is funkcionáló féllábú próbababával vág neki a nagy ausztrál vidéknek, hogy megtalálja a hétéves édesanyját, aki egy délután ott felejtette őt az áruházban, az Irdatlan Bugyik alatt. Ahol megjelennek, ott még Ausztrália kietlen, vörös sivatagjai is életre kelnek. A *Halott Dolgok* kibeszélése mellett Davis egy másik tabut, az öregség tabuját is igyekszik lerombolni, és bár a regényben a Halál a negyedik főszereplő, a kötetből mégsem az elmúlás iránt érzett tehetetlen düh, hanem az életigenlés árad. (RE)

HIRDETÉS

Megjelent: *Christmas*

A legkedveltebb világslágerek feldolgozása mellett új hangszereléssel tradicionális magyar karácsonyi énekek is helyet kaptak az albumon.

Közreműködik többek között

Radics Gigi, Tóth Vera, Pápai Erika, Horváth Ádám és Szakcsi Lakatos Béla

Izgalmas zenei kirándulás a jazz, a szimfonikus hangzás, illetve a populáris zene világába. Igazi élmény a zenekedvelők számára!

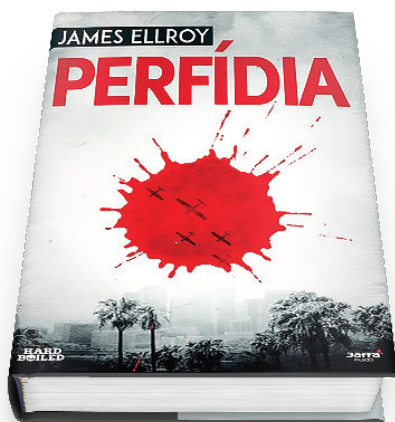
Keresse az üzletekben és a webáruházakban!

Los Angeles, 1941: földi pokol

JAMES ELLROY KÖNYVEI MINDIG ÚGY ZUHANNAK AZ EMBERRE, MINT EGY FÉLTÉGLA. GYORSAN, SÚLYOSAN, KEMÉNYEN, MARADANDÓ KÁROSODÁST OKOZVA. A PERFÍDIA SEM KIVÉTEL.

Pedig az elvárás nagy: ez az új L.A. Quartet első kötete, hétszázötven oldalas szörnyeteg, amely a hardboiled irodalom néhány legnagyobb teljesítményének iszonyatos terhe alatt nyög. Illetve nyögne, ha Ellroy nem értene még mindig úgy ehhez a műfajhoz, ahogy manapság senki más.

1941. december 6-án indítunk, Los Angelesben, hol máshol? Egy japán család mind a négy tagját kiontott belekkel találják meg az otthonukban. Látszólag harakirit követtek el, búcsúlevelükben valamiféle közelgő „apokalipsziszről” beszélnek. A körülmények gyanúsak, a város pedig forrong: a japánok gyűlölt „japcsik”, a nemzet következő ellenségei, az amerikai katonák és harckocsik folyamatosan az utcákon portyáznak. Másnap: Pearl Harbor, háború. A pokol elszabadul, és

PERFÍDIA
James Ellroy

JAFFA 756 3990

1 „Visszaemlékezés.”

magával ránt négy embert: egy japán származású helyszínelőt, Hideo Asidát, a ranglétrán bőszen feltörekvő William H. Parker századost, egy unatkozó, a rendőrséghez több szállal is kötődő nőt, Kay Lake-et és Dudley Smitht, aki itt még csak őrmester, de máris épp olyan számító és aljas, mint később *A nagy seholban* és folytatásai-
ban.

James Ellroy könyvei nem lányregények. Duzzadnak-bűzölögnek a haláltól, a szennytől, a perverziótól, a bűntől. *A Perfidia* sem kivétel. Szereplői leginkább csak színlelt, önáltató vagy a céljaik érdekében félrelökött moralitással vetik bele magukat a háborús háterszág urbánus tébolyába. Drogon, alkoholon, megszállottságon pörögve törnek maguknak utat egymást ölő japánok és kínaiak, kommunisták, mexikóiak, filmsztárok, korrupciós hivatalnokok és üzletemberek, rejtélyek és hazugságok átláthatatlan, visszataszító forgatagában. Minden kérdés, minden szó tapogatózás, kelepccébe csalás, ígéretés, fenyegetőzés, megvezetés. A korrupció mindent áthat, mindenki a saját véres pecsenyéjét sütögeti – ha ölni kell, öl, ha a hazát kell elárulni, a hazát árulja el, nem számít semmi.

Asida az identitását és az ép elméjét igyekszik megőrizni, miközben a part mentén japán tengeralattjárók cirkálnak, másfélmillió ember néz rá gyűlölködve, és Parker meg Dudley brutális előmeneteli küzdelmének keresztüzébe kerül. Kis, de nem kevésbé pusztító helyi háborúk egész sora dül a nagy háborún belül, ami mindenki számára groteszk és becstelen, de túlságosan is nagy lehetőség. Mindenki felfelé törekszik, pedig fent is csak

LOS ANGELES, 1941

nyomorúság van. Fiktív személyek keverednek valóságosakkal: Bette Davis, aki a klasszikus film noirokban romlott femme fatale-okat alakított, itt maga a femme fatale, férfiakat használó és eldobó, figyelemre, közönségre áhítózó, mindig dühös, magányos és elégedetlen. Úgy kapja el a számító, gonosz, legyőzhetetlen, agresszív Dudley-t, mint tornádó a szalmaszázat.

James Ellroy könyvei energikusak, vadak, megállíthatatlan prózabulldózerek. A minimális leírásokat cikázó gondolatok, tömör, lényegre törő mondatok, mindenféle korrektséget élből elvető nyersség, trágárság, szleng teszik vibrálóan élővé, hitelessé. *A Perfidia* sem kivétel. Egyetlen oldalon napok, helyszínek, gondolatok, tettek folyhatnak össze iszonyatos tempóban – valóság drogmámmorral színezve, józan ész és logika örülettel, kábulattal tompítva, szerelem árulással keverve. Ellroynak még mindig megvannak a karmai és a méregfogai.

A Perfidia csodálatos, gonosz és borzalmas könyv, éber noir-lázalom, bűnügyek és emberek sötét és komplex rejtélye, elkárhozás és megváltás ocsmány, mégis mélységesen emberi meséje. Hatalmas erejű és kompromiszsummentes. Mestermű. (RUSZNYÁK CSABA)

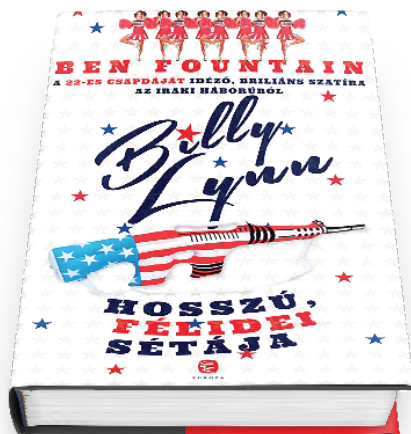
Billy Lynn hosszú, félidei sétája

Ben Fountain

EURÓPA 384 3490

„A Bravo emberei nem fáznak.”

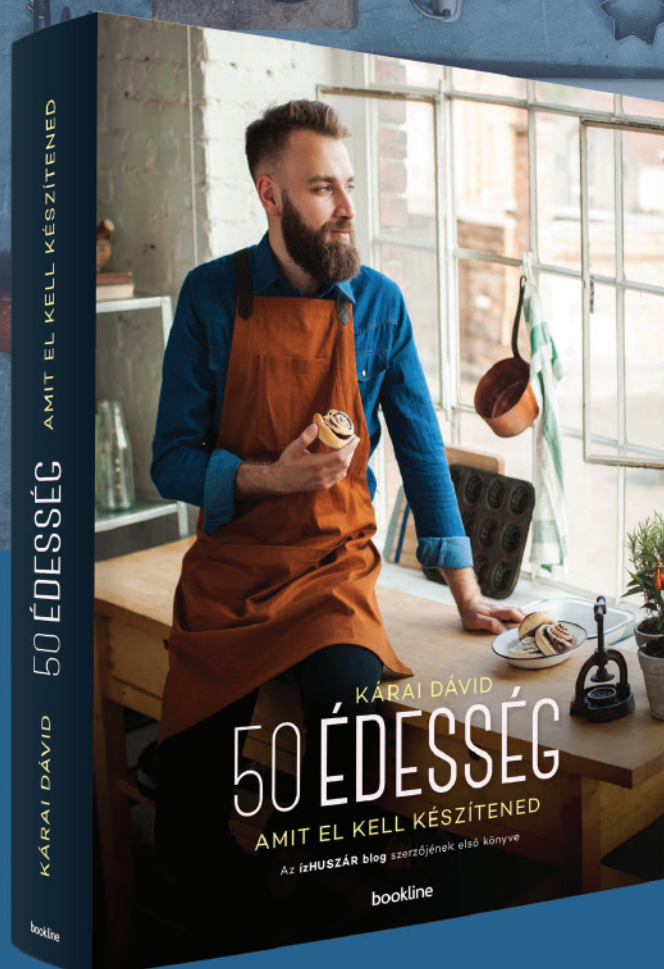

Nem kell ahhoz Joseph Hellernek lenni, hogy tudjuk, a háború a legnagyobb örültség, amit az ember valaha kitalált. Tudja ezt Lynn tizedes is, aki egy családi igazságtalanságot megtorolva börtön helyett az amerikai hadseregben találja magát. Osztagát, a Bravót hősiességéért néhány hétre hazarepítik Bagdadból, és egy Diadalmenetnek csúfolt médiacirkuszban celebként ünneplik. Nagymenő producerek kecsegtetik őket Holly-

wooddal és Hilary Swankkel, butuska riporterek tesznek fel nekik álnaiv sablonkérdéseket, milliárdos patrióták és külvárosi háziasszonyok veregetik meg a vállukat bátorságukért. Miközben a Dallas Cowboys hálaadásnap meccsének félidejében Beyonce és a Destiny's Child szórakoztatja a nagyerdeműt, Lynn tizedest megrohanják a harctéri emlékek, rosszul lesz a képmutató, fogalmatlan éljenzéstől, és egyre kevésbé várja a másnapot, amikor el

kell kezdenie csomagolni a következő, tizenegy hónapos iraki turnusra. Fountain magasra tette a mércét első regényével, annak az iraki háborúnak a metsző és kíméletlen szatírjával, amelynek valósága egészen máshogy néz ki csillagos-sávos forrónadrágban a tévé előtt, mint a bajtársunk életéért küszködve a sivatagban. Billy Lynn tizedes jövőre a *Pi életét* is jegyző Ang Lee rendezésében menetel a filmvásznon. (RE)

HIRDETÉS

KULINÁRIS BAKANCSLISTA

KÁRAI DÁVID

50 ÉDESSÉG
AMIT EL KELL KÉSZÍTENED

Libri

Keresse a Libri Könyvesboltokban és a Bookline webáruházban.

bookline

A pánik a napi- rend része lett

TÉREN, IDŐN ÉS A FIZIKAI VILÁG KORLÁTAIN ÍVEL ÁT SALMAN RUSHDIE LEGÚJABB MESÉJE, MELYBEN EZEREK ÉJEN ÁT VÍVJA CSATÁJÁT A GONOSZ ÉS A JÓ, FESZÜL EGYMÁSNAK A FANATIKUS HIT ÉS A JÓZAN ÉSZ. AZ ÁTLAGEMBER MINDEBBŐL PERSZE CSAK ANNYIT ÉSZLEL, HOGY A VILÁG KIFORDULT SARKAIBÓL, A „FANTASZTIKUM BETÖRT A MINDENNAPOKBA”, ÉS MINDENT ELBORÍT A KÁOSZ.

A furcsaságokra nincs magyarázat: egy nő tojást kezd tojni, emberek válnak orrszarvúvá, egy férfi tenyerén lévő lyukból hangyák másznak elő, egy Geronimo nevű kertész pedig néhány centivel a föld fölött kezd el lebegni.

Utóbbinak fogalma sincs róla, de egy 12. századi filozófus, Ibn Rusd leszármazottja. A tudós a maga idején az értelem,

leszármazottait segítve veszi fel a harcot az emberek világára támadó dzsinnekkel. A furcsaságok oka és magyarázata ugyanis minden emberi képzeletet felülmúl. Miután a két univerzumot, az emberi és a dzsinnek által uralt világot elválasztó pecsétek széttörnek, a köztük lévő hasadékok szétnyílnak, új időszámítás veszi kezdetét. „A pánik a napirend része lett.”

Rushdie egyetlen határozott mozdulattal rántja ki a dugót a saját szellemeit tartalmazó palackból, és ereszti szabadjára mindazokat az érzéseket és gondolatokat, melyek az elmúlt évtizedekben erősen foglalkoztatták. Parabolisztikus történetei, mágikus elmékedései jól és világosan kódolhatók: nem véletlenül kapnak helyet benne azok a „biflák”, akik „a dolgok betiltását tanulmányozták alaposan”, és a zenétől kezdve a filmekben át a női arcig betiltottak mindent, aminek a szemlélése vagy művelése csak kicsit is örömet okoz az életben. Rushdie a közelmúltra reflektál akkor is, amikor a parazitadzsinneket ostorozza: a hóhér típusúak nőket köveznek halálra, az öngyilkosfélék katonai támaszpontok közelében robbantják fel magukat, míg a „tébolyult, paramilitáris, tankokban ülő kelet-európai parazitadzsinnek utasszállító repülőt szednek le az égről”.

A kegyvesztett Ibn Rusd alakjába nem nehéz magát Rushdie-t beelátni. A filozófust a berber fanatikuskok száműzték annak idején Córdoba-ból, míg a *Sátáni versek* miatt fatvával sújtott Rushdie élettörténete egyike a huszadik

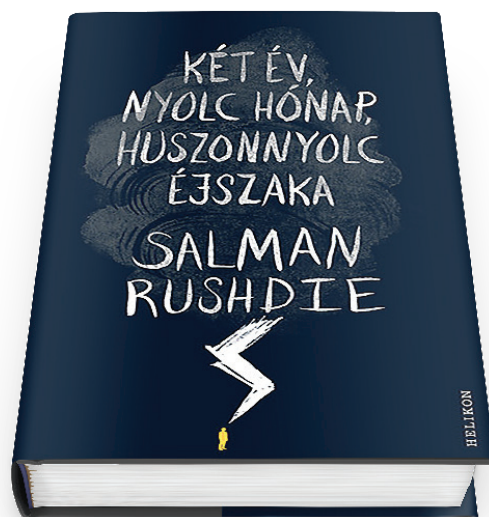
KÉT ÉV, NYOLC HÓNAP, HUSZONNYOLC ÉJSZAKA

Salman Rushdie

HELIKON 300 3490

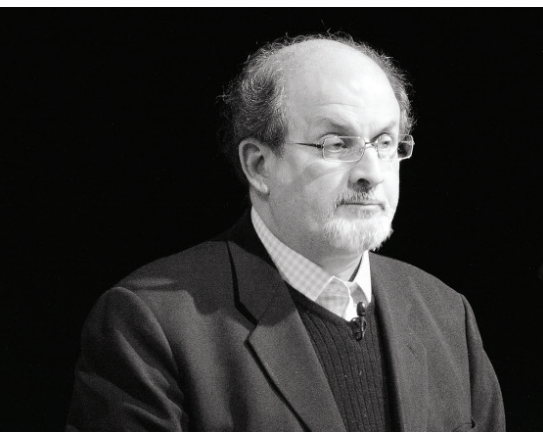

„Bár sokat írtak róla, keveset tudunk a dzsinnek, a füsttelen tűzből teremtett lények valódi természetéről.”

század leghíresebb irodalmi kálváriáinak. A kapocs nem új keletű, hiszen már Rushdie apja is élénken érdeklődött Ibn Rusd tanai iránt. A két név hasonlósága nem a véletlen műve: az író kamaszként tudta meg, hogy eredetileg nem is Rushdie volt a családnevük. A nagyapját ugyanis még teljesen másként hívták, az apa pedig a 12. századi filozófus iránti tiszteletből választotta az Ibn Rusdra hasonlító családnevet.

A mesebeli Seherezáde azért mesélt, hogy megmeneküljön a kivégzéstől, ám a szerelmes dzsinnija életét éppen férje történetei sodorhatták volna veszélybe. Rushdie hisz a történetek erejében, melyek ugyanúgy éltetnek, pusztítanak, vitatják a vitathatatlan, egyúttal vigaszt nyújtanak és félelmet keltenek, mint a hétköznapi díszletek között és az emberi lélekben garázdálkodó dzsinnek. (RUFF ORSOLYA)

SALMAN RUSHDIE

a logika és a tudomány eszméit hirdette, melyeket írásaiban próbált összebékíteni az Isten, hit és Korán szavakkal. Legnagyobb szellemi ellenfele egy évtizedekkel korábban elhunyt gondolkodó, a perzsa Ghazáli volt, aki műveiben az isteni törvény fennhatóságát hirdette. Élete csatáját vele szemben veszítette el Ibn Rusd, akit végül kiátkoztak, száműzték, könyveit elégették. Egyetlen vigasza egy Dunjá nevű lány volt, akiről még csak nem is sejtette, hogy egy olyan dzsinnija, akit Villámhercegnőként is ismernek, és aki évszázadokkal később kettőjük

A varázslókirály

Lev Grossman

AGAVE □416 ○3780

1 „Quentin a Rettenhetetlen névre hallgató, keselylábú szürke hátasán lovagolt.”

Nem elég, hogy A varázslók-trilógiát már eddig is a felnőttek Harry Pottereként emlegették, a második rész egy újabb popkulturális párhuzamot is kapott. Olyan lett, mintha fantasy-mázba mártottuk volna a Mátrixot. Quentin és barátai megkezdik uralkodásukat Filloryban, ám arra nem számítanak, hogy már uralkodásuk elején az egész varázsvilágot fenyegető veszéllyel kell farkasszemet nézniük. Quentin hajóra száll, és nekivág birodalma azon részeinek, amiket

eddig a térképen sem tudott bejelölni, útitársul pedig titkos New York-i szerelme, Julia is vele tart. A *varázslókirály* sikerrel kerüli el a trilógiák középső köteteinek kijáró mostoha sorsot, és mire az utolsó oldalaihoz érünk, azt kívánjuk majd, bárcsak bele sem kezdtünk volna a történetbe, amíg nincs a kezünkben mind a három rész, Grossman ugyanis bátran megcáfolja az összes sztereotípiát, ami a fantasyval kapcsolatban eddig a fejünkben létezett. (OA)

KISMAMA SÁRGA CSILLAGGAL

Huhák Heléna, Szécsényi András, Szívós Erika (szerk.)

JAFFA □250 ○3150

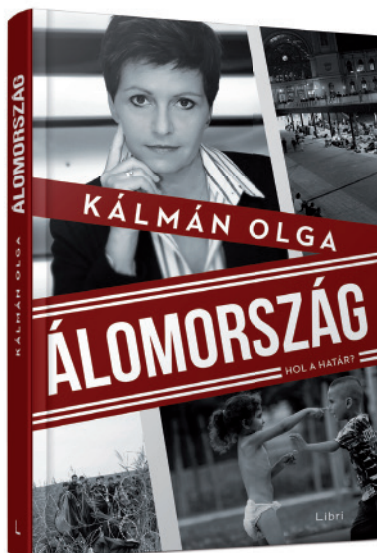
1 „Bejöttek a németek.”

Dévényi Sándorné Anna 1944. március 20-án, a német bevonulás másnapján kezdte el írni naplóját. Ekkor már öthónapos terhes volt. Miután férjét behívták munkaszolgálatra, a fiatal nőnek egyedül kellett helytállnia az üldöztetések idején és a háborús mindennapokban – először terhese, majd karján egy

újszülöttel. A szöveg eredeti változata nem maradt fenn, a naplóró lányának, Juditnak egy gépelt átírat volt a tulajdonában, ez képezte a *Kismama sárga csillaggal* alapját, melynek bejegyzéseit a kötetet szerkesztő három történész magyarázatai helyezték kontextusba. Judit 1944 júliusában született, és attól a

pillanattól kezdve édesanyját csak az a cél vezérelte, hogy megvédje őt. „Rettenetesen féltem a családomat” – írja egy helyen az asszony, aki gyermekét várva még kiszolgáltatottabb helyzetben volt, mint sorstársai, lehetőségeihez képest mégis mindent elkövetett a túlélésükért. (RO)

HIRDETÉS

Hogy a szalagcímeiken és indulatokon túl is értsük mindazt, ami a „menekültügy” kapcsán történt és történik ma Magyarországon.

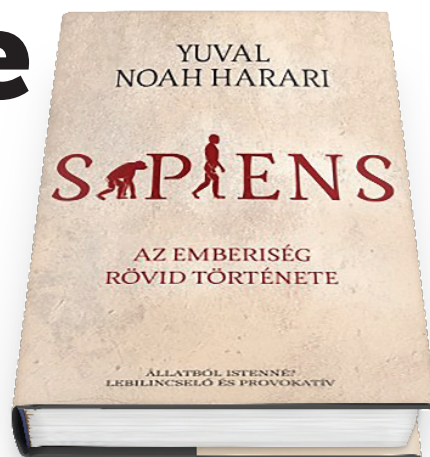
Sapiens – Az emberiség rövid története

Yuval Noah Harari

ANIMUS 384 4980

1 „Mintegy 13,5 milliárd éve, a ma ösbrobnásként ismert esemény során létrejött az anyag, az energia, az idő és a tér.”

Hetvenezer évvel ezelőtt az ember egy volt a bolygó jelentéktelen élőlényei közül, ám az ezt követő időszakban a Föld urává és első számú pusztítójává vált. Uralma alá hajtotta a környezetet, birodalmakat épített ki, és fokozatosan hágtatta saját korlátait – napja-

inkban ugyanakkor elégedetlenebb, mint valaha. Mégis mi tette a homo sapienst a legerősebb fajjává, mik azok az előnyök, amelyek segítségével a csúcsra jutott, és milyen szerepe volt mindebben a tűznek, a pletykának, a mitológiának, a mezőgazdaság-

nak, vagy éppen a mindennapjainkban is tetten érhető ellentmondásoknak? A történelem és a biológia összefüggéseit kutatja Yuval Noah Harari, és persze azt is, hogy az emberek vajon boldogabbá váltak-e az elmúlt évezredekben? (RO)

**EGY ÉV TÖRTÉNETE
NAPLÓJEGYZETEKBE
(1944. MÁRCIUS 19. - 1945. MÁRCIUS 17.)**
Zimándi Pius István

MAGVETŐ 560 4490

1 „Este hétkor bejön hozzám Frici, Berci és Gligor, hogy nagy újság van: a németek megszálltak bennünket.”

A Tények és tanúk sorozat második kötete Zimándi Pius István jászóvári premontrai kanonok, tanár és irodalomtörténész naplóbejegyzéseinek keresztül hozza egészen közel a második világháború utolsó éveinek Budapestjét. A napló az első olyan nyomtatásban megjelent dokumentum, ami különösebb távolságtartás nélkül visszaadja a keresztény középosztály 1944-45-ös hangulatát, hogy az ilyesmi akkoriban megjelen-

hessen, ahhoz emigrálni kellett. (Isd. Márai Sándor példáját) Zimándi nem a nagyközönség számára írta feljegyzéseit, ezért kellően ironikusan és önkritikusan tudott reflektálni a történetekre és a saját álláspontjára, bár a mai olvasó gyomrának túl szenttelenül vázolja a zsidó lakosságot érintő eseményeket. Dokumentációigénye és igényessége ugyanakkor leginkább Pilinszky kifejezésével írható le: szituációs zsenialitás. (RE)

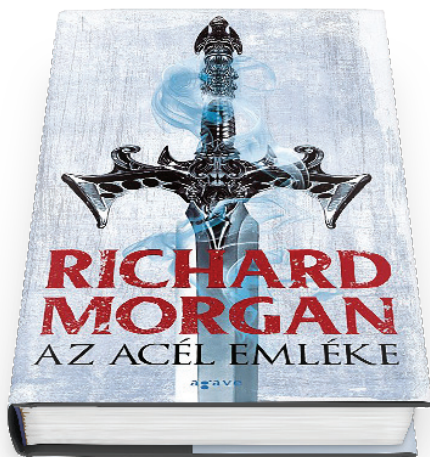
NAPLÓ 1944-45
Horthy Miklósné

LIBRI 200 3490

1 „Holnapután lesz három hete, hogy idehoztak.”

Évtizedekig kallódott Horthy Miklósné naplója, melyet a háború utolsó másfél évében vetett papírra. A három, kézzel írt füzet létezéséről sokáig még unokája, Horthy István Sharif sem tudott. Az első bejegyzés 1944 novemberében született, nem sokkal azután, hogy a volt kormányzót és családját Németországba hurcolták, majd egy bajor kastélyba zárták a nácik. A napló főleg a fogság hétköznapi rutinjaira, a mindennapok nehézségeire szorítkozik, ám feltűnően hiányzik belőle bármiféle politikai kommentár. Nem véletlenül: a feljegyzéseket Horthyné nem a nyilvánosságnak szánta, és tartott attól is, hogy naplója a háború alatt vagy után illetéktelenek kezébe kerülhet. A füzeteket kötetbe rendező történész, Bern Andrea ezért is fogalmazott úgy, hogy a „napló történetileg egyik leglényegesebb információja épp ez a kitartó hallgatás.” (RE)

Az acél emléke

Amióta George R. R. Martin honosította a dark fantasyt a szórakoztató irodalom fősodrában, már nem olyan könnyű pusztán attól hasra esni, hogy egy fiktív világban ocsmány orkok és nemes emberek helyett gonoszok, zsarnokok és antihősök kaszálják egymást, a jó és a rossz közti határvonal pedig úgy tűnik el, mint kecses tündék a ködös éjszakában. Ezt érezhette

Richard Morgan is, mert a Land Fit for Heroes-trilógia első kötetével egy kétes erkölcsű, meleg kardforgató hősöz történetét meséli el. A szemszög így egyedi, bátor és érdekes, és Morgan messze nem félszívvel aknázza ki a benne rejlő lehetőségeket, sőt, a könyv szexualitását egészen döbbenetes végletekig viszi. *Az acél emléket* ez a remek humor, a szándékosan-

szimpatikusan profán nyelvezet és a nagyszerű karakterrajz viszi hátán, mert egyébként a különböző lények, háborúk, birodalmak, mágiák és egyéb tipikus fantasyelemek csak lassan, nehezen állnak össze többé-kevésbé kerek egészzé, a cselekmény pedig rengetegszer megdöccen, leül és elkalandozik, mielőtt végre eljut a szerencsére erőteljes fináléhoz. (RCS)

Richard Morgan

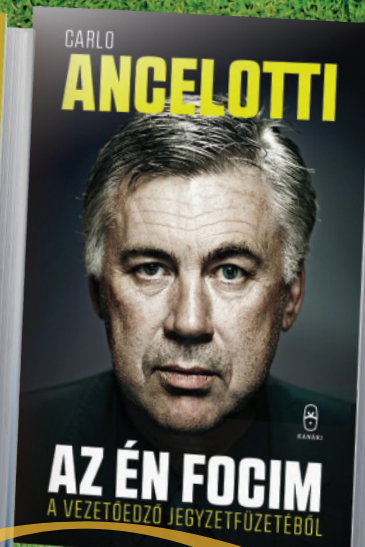
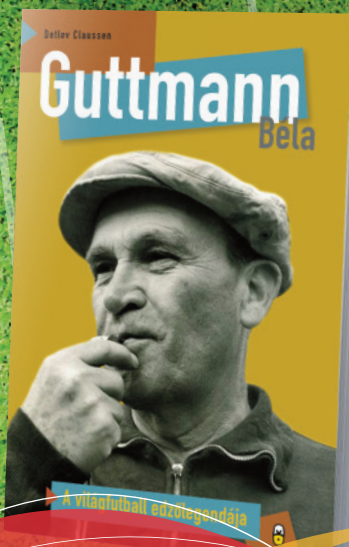
AGAVE 384 3580

„Ha azt meséli az embernek egy épeszűnek megismert cimborája, hogy nemrégiben elhunyt anyja próbált meg bemászni hálószobájának ablakán, és meg akarta enni, akkor két lehetősége van.”

HIRDETÉS

A FOCI KULTÚRÁJA ÉS NAGY EGYÉNISÉGEI

www.akademiaikiado.hu

KANÁRI

SOKFÉLÉK VAGYUNK!

Anja Tuckermann

POZSONYI PAGONY 40 2690

Ritka, hogy egy gyerekkönyv annyira erősen reflektáljon a hétköznapok eseményeire, mint Anja Tuckermanné. A *Sokfélék vagyunk* című kötetnek sok kicsi hőse van, akik a maguk módján mindannyian másmilyenek, mégis egyformák. Ugyanúgy szeretnek játszani, futkározni, és egy csomó minden mást is, a nagy különbség, hogy vannak köztük, akik ezt otthon nem tehetik meg. Hazájuk ugyanis nem biztonságos, ezért útra kelnek, hogy egy olyan helyet keressenek maguknak, ahol nem dobnak bombát a falura, éjszaka nem kell rettegni, és van elég ennivaló. Tuckermann rengeteg rajzzal, érthetően, mégsem gügyögve mesél konfliktushelyzetekről, előítéletekről, és a menekültekről, egyúttal pedig arcot és nevet ad azoknak, akik kényszerűségből voltak kénytelen elhagyni az otthonukat.

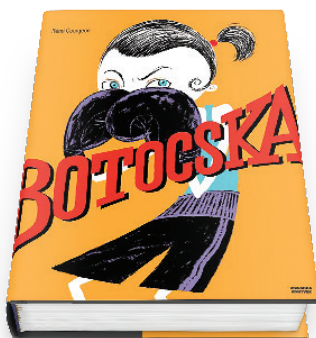
A LÁNY, AKI NEM BESZÉLT

Tóth Krisztina

MÓRA 32 2699

Te vagy a mi gyermekünk – mondja a férfi és a nő a kislánynak, akit egy hasadt teknő alatt találtak az erdőben. A lánynak felnőve könnyű volt a szava, mint a bagoly tolla, és tiszta, mint a forrás vize. De ki neveli fel anyja-apjaként? És látja-e valaha az édes szüleit? Tóth Krisztina kötete az identitáskeresésről szól, annak az

alapvető kérdésnek a megválaszolásáról, hogy kik is vagyunk valójában, kik a szüleink, és milyen kapcsolat fűz hozzájuk. Meséjében különös módon fonódik össze egy teknőben született lány, a szülei és három testvér története, sorsaikat pedig úgy fűzik egybe titokzatos kötelékek, ahogy a csillagokat láthatatlan, égi ösvények.

BOTOCSKA

Rémi Courgeon

VIVANDRA 40 2800

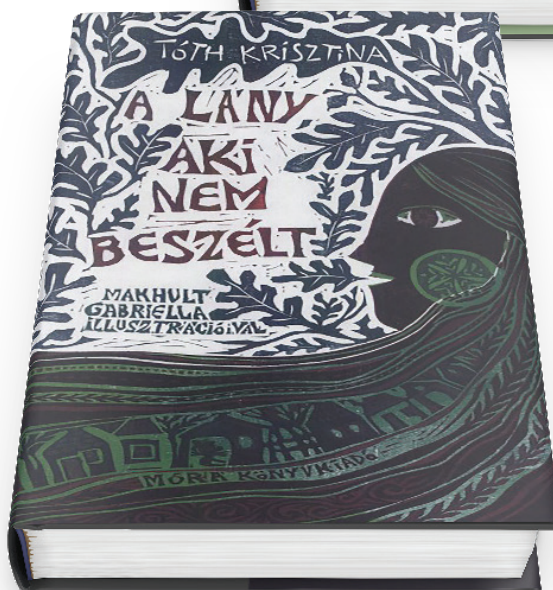
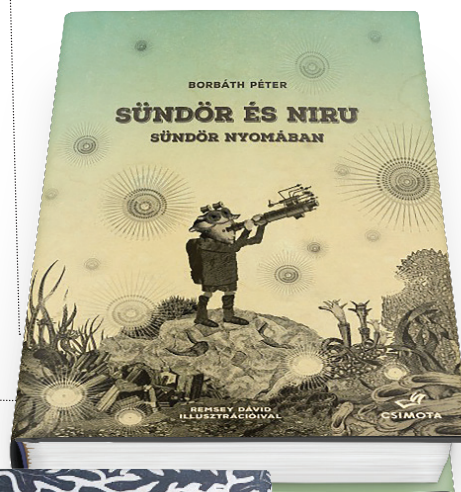
A név ne tévesszen meg senkit: Botocskát kemény fából faragták. Hiába cukkolták a bátyjai, mind a három nagy és erős és gyors, a kislány, akinek igazából Paulina volt a neve, nem hagyta magát. Egyszerűen nem akart belenyugodni abba, hogy mindig a legkisebbnek kell megfőznie a vacsorát, neki kell elmosogatnia és kivasalnia. A zongora helyett ezért a bokszt választotta, ám amikor az edzője benevezte a bajnokságra, nem tudta eldönteni, hogy sírjon-e vagy nevéssen. Az anya nélkül felnövő kislánynak végül nemcsak az edzőteremben, hanem a saját családjában is ki kell vívnia a maga helyét.

SÜNDÖR ÉS NIRU

Borbáth Péter

CSIMOTA 72 2590

Sündört lenyűgözték a fények, és barátjával, Niruval hajnal előtt fénylesre indult. Az egyik fényvadászaton különös kis lénybe botlottak, egy zajgyerekbe, mely olyan kicsi volt, hogy gond nélkül befészkelte magát a tenyerükbe. Őt pendülések, csusszanások, pittyegések, szörtyögések zaja követte. Ám Sündör és Niru nem elégedtek meg a zajokkal, ők magát a Napot akarták foglyul ejteni. Kalandjaik közben kiderül, hogy merre kell kutatnunk, ha egy villámot szeretnénk becserkészni, mire jó egy pillanatszorító, és kicsoda a titokzatos Tivonul Buffogó.

KAKAÓKATONA ÉS TEJHERCEGNŐ

Both Gabi

KOLIBRI 40 2990

Minden lakás apró lényekkel van tele, és ha figyelmesen hegyezzük a fülünket, meghalljuk a háztartás hangjait. Kalandjaik akkor jönnek igazán kapóra, ha a lakás valódi lakói, például egy Nana, egy Zizi és egy Vince nevű kisgyerek kiborítja a kakaót, vagy ha a

nagybetűs hiszti épp a vásárlásnál éri el tetőfokát. Ilyenkor anya a háztartási lényekről mesél, például a bátor Kakaókatonáról, aki Kávé nevű lován vágatva egymaga szabadította ki szegény Tejhercegnőt a Kólasárkány rabságából.

CSIPIKE

Fodor Sándor

MANÓ KÖNYVEK 240 3490

Csipike az erdőben élt. Akkor volt, mint a kisujjam, és gyöngyvirágot viselt a kalapján. Az Óriásnagy Bükkfa odújában lakott, és mindenki szerette. Egyetlen dolog bántotta csupán, szeretett volna, akár egy félujjnyival is, nagyobb lenni. A Manó Könyvek egy igazi gyerekklasszikust jelentetett meg újra, melyben megelevenedik az erdő összes jellegzetes állata, és persze felbukkan Kukucs, Típetupa, és Lódarázs, a Gonosz Ostoba is. A kötet mind az öt Csipike-történetet tartalmazza, az illusztrációkat Pásztohy Panka készítette.

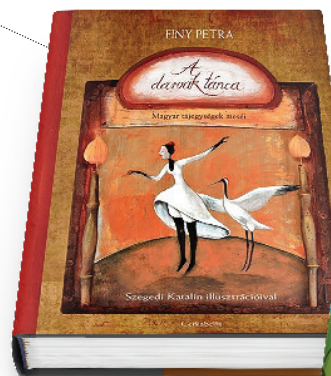
A DARVAK TÁNCA - MAGYAR TÁJEGYSÉGEK MESÉI

Finy Petra

CERKABELLA 64 3900

Tündérek (sőt, nündérek!), lidércek, boszorkányok, sárkányok márpedig léteznek, csak nagyobbra kell nyitnunk a szemünket. Ott vannak az Alföldön, az Északi-középhegységben, a Dunántúl dombjai között, ott élnek, varázsolnak és szeretnek a Kisalföldön, a Nyugati-peremvidé-

ken, a Velencei-tó partjánál és a Tisza mentén. Mesélnek a fehérszárnyú szerkőrről, a pettyes szalamandráról, a mezei katángról, a jégmadárról, és mindazokról a hétköznapi csodákról, amelyek a szemünk előtt élnek és virulnak, csak meg kell látnunk őket.

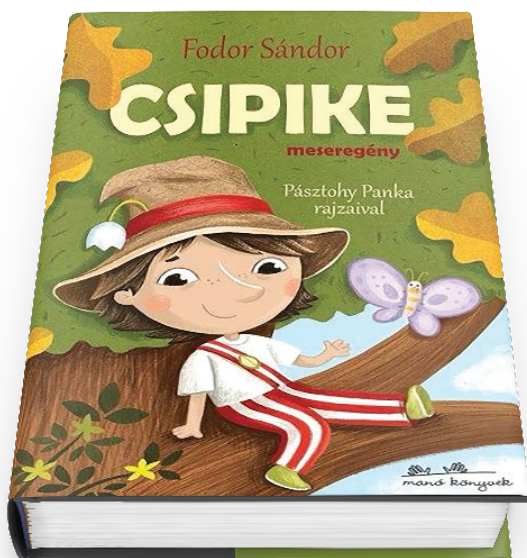

MIT ESZIK A MICSODA?

Keresztesi József

MAGVETŐ 64 2990

Mit eszik a foltos petymeg? És miből eszik meg százat az elefánt? Mit eszik a pók, ha lesöprik a hálóját? És mégis mitől van rosszul az ifjú makákó? Keresztesi József verseiből egyértelművé válik, hogy az állatkölykök épp olyan mohók, válogatósak, ugyanúgy falnak, nyammognak és csámcsognak, mint az embergyerekek. Persze akad, amit még a négyesztendősök is irigykedve figyelnek. A könyvből nemcsak azt tudhatjuk meg, hogy mit eszik a micsoda, de magyarázatot kapunk végre arra is, hogy mitől morcos szombaton a vombat, és nem titok többé az sem, hogy miért nem szabad Lápi Trottyot fogyasztani.

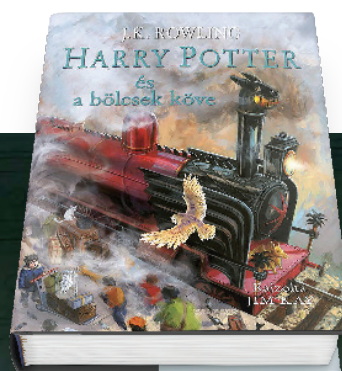
Harry Potter történetét a világhírű Jim Kay álmodta újra

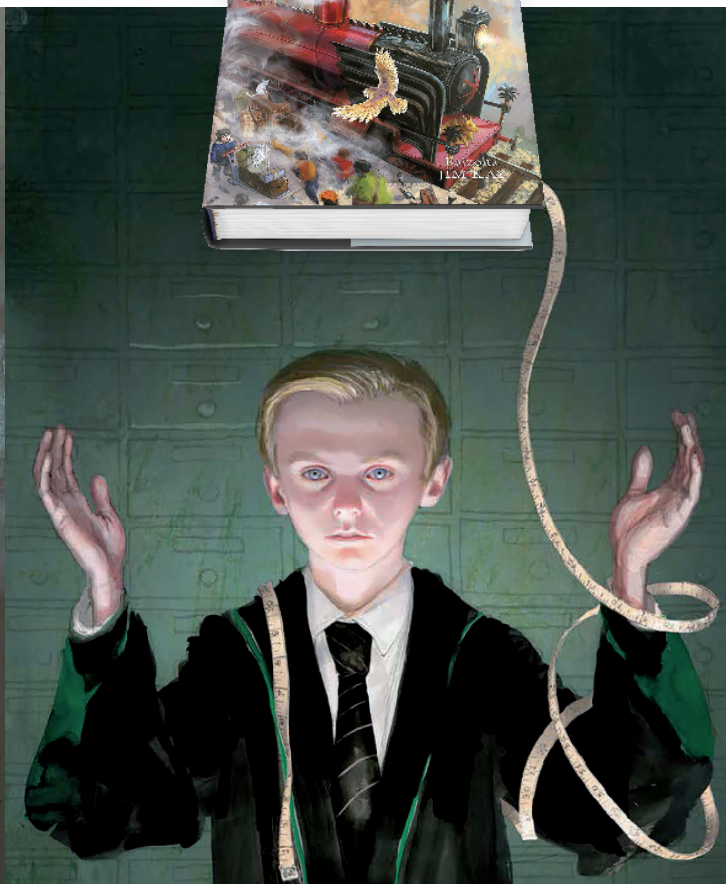
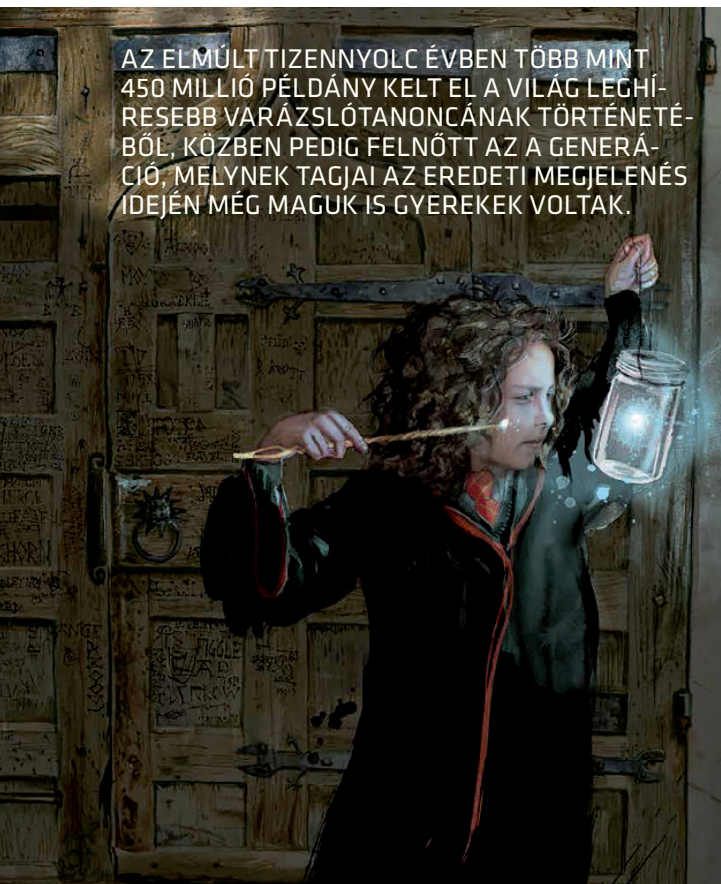
HARRY POTTER ÉS A BÖLCSEK KÖVE

J. K. Rowling

ANIMUS 256 6980

AZ ELMÚLT TIZENNYOLC ÉVBEN TÖBB MINT 450 MILLIÓ PÉLDÁNY KELT EL A VILÁG LEHÍRESEBB VARÁZSLÓTANONCÁNAK TÖRTÉNETÉBŐL, KÖZBEN PEDIG FELNÖTT AZ A GENERÁCIÓ, MELYEK TAGJAI AZ EREDETI MEGJELENÉS IDEJÉN MÉG MAGUK IS GYEREKEK VOLTAK.

Harry Potter története jóval több mint egy egyszerű meseregény, hiszen sokaknak ez volt az első komoly belépőjük az olvasás birodalmába, szereplői és fordulatai a populáris kultúra részeivé váltak, viszonyrendszerei, szimbolikája pedig nemcsak a rajongókat foglalkoztatják.

J.K. Rowling hiába írt az elmúlt években több felnőtteknek szóló

regényt, nagyon úgy tűnik, hogy nem tud, és igazából nem is akar leválni a varázsvilágról. Jelenleg a *Fantasztikus szörnyek és lelőhelyeik* forgatókönyvét írja, producerként vesz részt a *Harry Potter és az elátkozott gyermek* színre állításában, emellett pedig folyamatosan új sztorikat jelentet meg a Pottermore oldalán, melyek továbbszövik a varázsvilág lakóinak életfonalát.

Harry Potter genealógiáját valószínűleg a végtelenségig lehetne folytatni, ám az alkotók most visszanyúltak a kezdetekhez, és elkészítették a legelső Harry Potter-kötet illusztrált kiadását. A varázsló történetét a *Szólít a szörnyel* (is) híressé vált grafikus, Jim Kay álmodta újra – rajzai egyszerre légiesek és mesészerűek, varázslatosak és egyediek, újszerűek és mégis nagyon ismerősek. (RO)

Távozó fa

Megrendítően és sokszor zavarba ejtően személyes kötet lett a Magvetőnél megjelenő Oravecz-életműkiadás első darabja. A 2005 és 2014 között íródott magyar és angol nyelvű versekből az élete vége felé közeledő ember magánya és csendes beletörődése olvasható ki, akinek már csak olyan céljai vannak, mint a kórház helyett a saját házában fejezni be az életet, kifizetni a gázzsámlát, és a kisfia szeretetéből merítve túlélni

még egy napot. Oravecz versei érzékenyek, érzékletesek, és a megmászhatatlan véglegességet visszhangoztatók, minden oldalon emlékeztetve, hogy az életben csak két dolog biztos: a katonás rendben egymás után lépdelő, néha megbotló és összezecsúsztató évszakok, és a halál. A meditatív tájképek végén is ott koppannak a kíméletlen, életszagú mondatok, a *Távozó fa* versei pedig úgy isszák be magát az olvasó bőre alá, mint hirtelen jött, ősz eleji fagy. (RE)

Oravecz Imre

MAGVETŐ 196 2990

1 „A ház előtt kert/a kert alatt völgy/a völgyön túl hegy/a kertből a napot nézem/mely leáldozóban van a hegy mögött.”

HIRDETÉS

KÓHALMI FERENC

FERI ÉS A
CSODAGYÁR

50 BÜVÉSZTRÜKK

AHOL A CSODÁHOZ ELÉG
AKÁR KÉT BEFŐTTESGUMI
VAGY EGY CERUZA
MEG EGY RADÍR...

VARÁZSLATOS
„BÜVÉSZORSZÁG”

Az irodalom legyen veletek!

„A HARCIAS ROSSZ TANULÓ IS NAGYON JÓ ÉS FONTOS TAGJA EGY IRODALOMÓRÁNAK” – MONDJA NÉNYEI PÁL, AKI MAGA IS GYAKORLÓ TANÁR. TAVALY FELKÉRTÉK, HOGY VEGYEN RÉSZT EGY TANKÖNYV MEGÍRÁSÁBAN, ÁM HAMAR KIDERÜLT, HOGY AMIT Ő ÍRT, AZ „CSAK RÉSZBEN, VAGY ERŐSEN ÁTSTILIZÁLVA” FÉRNE BELE A HIVATALOS TANKÖNYVBE.

„Írtam egy kis hitvallást is, hogy szerintem milyen lehetne egy kortárs tankönyv, de hát az én hitvallásom az enyém, nem egy állami tankönyvé, ezért aztán néhány fejezetet elküldtem a Tilos az Á szerkesztőjének, Péczely Dórának, és körülbelül fél év múlva kész is lett az első kötet” – meséli.

Az irodalom visszavág 1. – Léda tojásaitól az Aranyszamárig egy alternatív irodalomtörténeti sorozat első része, melynek íve a görögöktől egészen a római irodalomig húzódik. A Baranyai (b) András által illusztrált kötet határozott mozdulatokkal oszlatja szét azokat a tévhiteket, poros előítéleteket, avítt feltevéseket, melyekkel nemcsak a rossz tanulók, de az irodalmat szimplán a tananyaggal azonosító eminensek is gyakran küzdenek.

Az irodalmat sokszor nem is annyira a mű, mint inkább a gyerek szűrőjén keresztül közelíti meg: Néneyi a szövegben gyakran kiszól olvasójához, fiktív párbeszédbe bonyolódik tanítványaival, és rengeteg kortárs példát hoz. Az Iliászt taglalva például a Harry Potter egyik jelenetét idézi fel, Oidipusz említésekor pedig szóba kerül a Dr. Csont is. Néneyi Pál részéről mindez nem leereszkedés, nem szánalomból utal ezekre az alkotásokra: „Az a véres helyzet, hogy ezeket én is nézem, rosszabb esetben olvasom.” Ráadásul, folytatja, az irodalmi gondolkodásra az is jellemző, hogy az embernek egy műről eszébe jut egy másik mű.

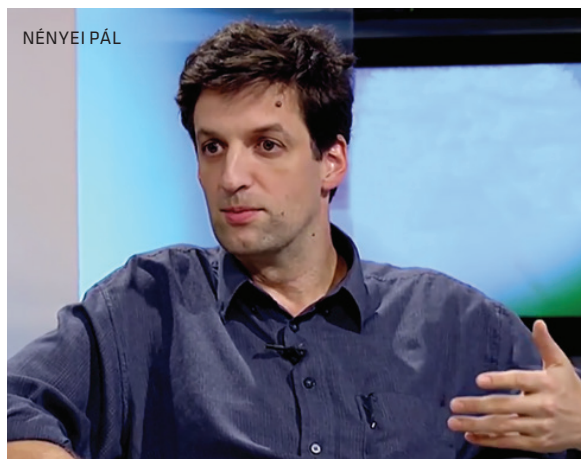

AZ IRODALOM VISSZAVÁG 1. – LÉDA TOJÁSAITÓL AZ ARANYSZAMÁRIG
Néneyi Pál

TILOS AZ Á 424 3990

„Az lenne a baj, ha két külön univerzumban élnénk, én a Magasművészet Olümposzán, ők pedig a Popkultúra mocsarában. Az az igazság, hogy nem feltétlenül értem a popkultúra szót sem. Ma élek, azzal is foglalkozom, amivel ők, nézem a Trónok harcát, ők is nézik, természetes, hogy előkerül órán a téma, ami órán kívül foglalkoztatja őket – és engem is.”

Az előszóából kiderül, hogy könyvét mindazoknak a rossz tanulóknak ajánlja, akik amúgy nem akarnának „regények meg versek között tökölni”, de hasznos lehet az irodalmat az iskolai tananyaggal azonosító eminenseknek is. Az sem baj, ha nem mindenki szereti azt, amit ő tanít. Szerinte ugyanis a rossz tanulók erőteljes érzelmi kapcsolatban állnak az irodalommal, utálják, gyűlölik, és ez végtelenszer több az érdektelenségnél vagy a tettetett, felszínes érdeklődésnél. (RO)

NÉNYEI PÁL

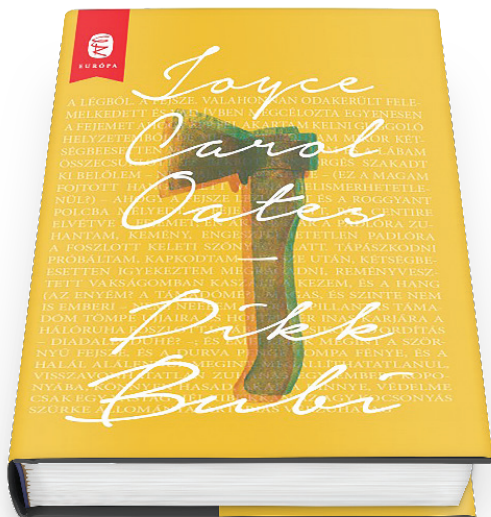
Pikk Bubi

Joyce Carol Oates

EURÓPA 328 3290

1 „A légből.”

Öt évvel utolsó magyarul megjelent regénye, az *Egy szép szűz lány* után végre ismét friss Joyce Carol Oates-kötettel jelentkezik az Európa, a suspense koronázatlan királynője pedig már az első oldalon lesújt a baltával. Andrew J. Rush-nak látszólag semmire sincs szüksége az életben. 28 könyvvel a

háta mögött sikeres és jómódú krimiírónak számít, házassága rendben van, gyermekeivel kielégítő a kapcsolata. Ám amint leszáll az est, Andrew J. Rush eltűnik, és átadja a helyét Pikk Bubinak, aki gátlástalan, agresszív és a múlt legsötétebb fejezeteiből táplálkozik. Az első oldalakon

megénekelte vérfürdő felé közeledve Stephen King integet minden oldalról, Edgar Allen Poe fekete macskája miákol baljósan a sarokban, Oates pedig most is hozza a kötelezőt. Talán kicsit túlságosan is ismerősen, a végkifejletet ugyanis mintha már olvastuk volna tőle, úgy tizenkét évvel ezelőtt. (RE)

HIRDETÉS

Étterem • Kávéház • Cukrászda • Bár
Buda új kulináris törzshelye

1026 Budapest, Orló u 1.
(+36) 30 585 0602

emile@emile.hu • www.emile.hu

Bárkit álomba ringat Bendegúz

NEM ÍGÉRT INSTANT GAZDAGSÁGOT, SEM ÖRÖK FIATALSÁGOT, NEM KÍNÁLT KIKEZDHETELLEN FOGYÓKÚRÁS TIPPEKET, ÉS AZT SEM, HOGY SZERELMÜNKET MINDÖRÖKRE MAGUNKHOZ LÁNCSOLHATJUK. A SVÉD PSZICHOLOGUS, CARL-JOHAN FORSSÉN EHLIN ELSŐ KÖNYVÉBEN CSAK ANNYIT ÜZENT A FELNÖTTEKNEK: BÁRKIT EL TUD ALTATNI.

ALUDJ EL SZÉPEN, BENDEGÚZ!
Carl-Johan Forssén Ehrlin

KOLIBRI 30 2990

1 „Hadd meséljek el neked egy mesét!”

A karikás szemű, kétségbeesett szülők pedig hittek neki, így a néhány éve magánkiadásban megjelent svéd nyelvű kötetből hamar 2015 egyik legnagyobb világsikere lett.

Szomjas vagyok, éhes vagyok, pisilnem kell – a világon nagyjából mindenhol ugyanúgy hangzanak azok a kifogások, amelyekkel a gyerekek próbálják megúszni vagy elnyújtani az esti lefekvést. A szülők pedig a világon nagyjából mindenhol ugyanúgy próbálják meg leszerelni a gyerekeket, és tesznek meg mindent, hogy végre ágyba dugják őket. Elsősorban rájuk gondolt a svéd Carl-Johan Forssén Ehrlin, amikor megírta az angol fordításban a *The Rabbit Who Wants to Fall Asleep* (A nyúl, aki el akar

aludni) címet kapott könyvét.

A kötet cselekménye nagyjából megegyezik azzal, amit a cím is ígér. Hőse egy álmos kisnyúl, aki egyre fáradtabbnak érzi magát, mégsem tud elaludni. Éppen ezért anyukájával felkerekedik, hogy segítséget kérjen Ásító Pepitótól, a varázslótól, útja során pedig egy elcsigázott csiga és az ólompillájú bagoly is alvási tanácsokkal látják el. A magyar kiadásban az álmos kis főhős a Nyúl Bendegúz nevet kapta, melyet a kötet instrukciói szerint hosszan, elnyújtva, ásítva kell ejteni. A mese lényege ugyanis nem az, hogy miről szól, hanem az, hogyan adjuk elő.

Ehrlin könyve annyiban mindenképpen különbözik a többi mesekötettől, hogy nem hagyja magára a

meseolvasásra készülő szülőket, és rögtön a bevezetőben tanácsokkal látja el őket. Fontosnak tartja például, hogy a szülők megteremtsék a nyugodt alvás körülményeit, ahogy azt is, hogy beleéljék magukat a felolvasásba, ne kapkodjanak, és az instrukcióknak megfelelően hangsúlyozzák a szöveget. Így vannak olyan részek, melyeket lassan és halkán kell felolvasni, másokat inkább ásítva. A szövegben elég sok a repetitív cselekvés, amikor a kisnyúl csak mendegél és bandukol, és egyre fáradtabb és fáradtabb lesz, ráadásul a cselekmény egy adott pontján a kötet szerzője egy kis relaxációs gyakorlatot is bevet, ezzel biztosítva, hogy a gyerekek teljesen ellazuljanak a mese közben. A személyesség és a meghittség érzetét erősítheti, hogy a szülő többször beleszólhat a mesébe a gyerek nevét, miközben ő maga is szorgosan ásít, vagy éppen mesebeli álmoport szór a gyerek köré.

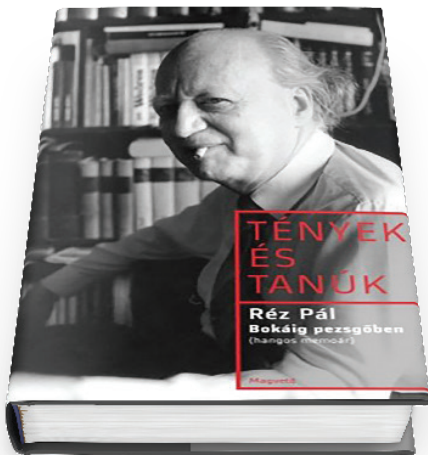
Az eladási számok azt mutatják, hogy meditatív könyvével Ehrlin egy létező piaci rést tömött be. A kötet 2011-ben magánkiadásban

jelent meg először, majd részben a szájhagyomány-nak, részben Ehrlin ügyes marketingstratégiájának köszönhetően hamar az eladási listák élén találta magát, ez pedig már nem került el a nagy kiadók figyelmét sem. A Penguin Random House végül hétszámjegyű megállapodást kötött Ehrlinnel, akinek nyuszimeséje összesen negyven országban jelent meg eddig, és szinte mindenhol azonnal listavezető lett. A magyar kiadás, amely *Aludj el szépen, Bendegúz!* címmel jelent meg idén ősszel, annyiban egyedülállónak tekinthető, hogy az álmos nyuszi történetét Agócs Írisz álmodta és rajzolta újra a magyar gyerekeknek. (RO)

ILLUSZTRÁCIÓ: AGÓCS ÍRISZ

Bokáig pezsgőben

Néha a felnőtteknek is szükségük van esti mesére, ám olyan jó mesélőt, mint a Szépirodalmi Könyvkiadó legendás szerkesztője, a Holmi főszerkesztője, nem találni minden forradalomba száguldó taxiban. Réz Pál a nem kevésbé legendás Parti Nagy Lajosnak mondott el mindent, amit nem akart memoárrá formálni, a beszélgetés pedig most kötetben is megjelent, kielégítve az olvasó irodalmi pletykaigényét. Füst Milán kancapoénja, Szép Ernő szerepe a koreai háborúban, Szabó Lőrinc trükkje, amellyel

Réz Pál

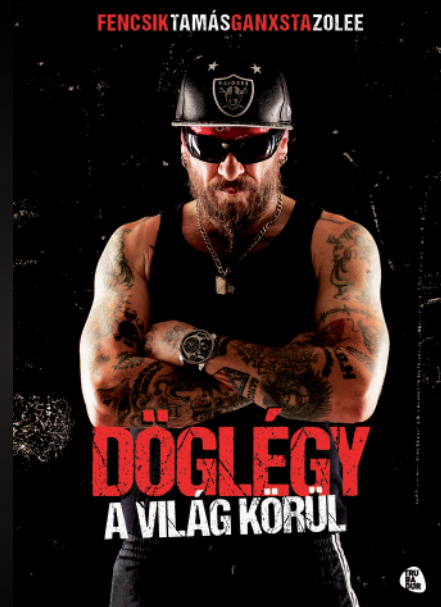
MAGVETŐ 416 3490

„Az a baj az ilyen emlékekkel, hogy az ember már nem arra emlékszik, ami történt, hanem arra, hogy is mesélte ezt el húsz évvel ezelőtt, tíz évvel ezelőtt, harminc évvel ezelőtt.”

szerezett Réznek egy szabadnapot, mind-mind egy irigylésre méltó életpálya emlékezetes pillanatai. A Tények és tanúk sorozat az egyik legjobb dolog, ami 2015-ben a magyar könyvkiadással történt, a *Bokáig pezsgőben* elolvasása után ugyanakkor fennáll a veszély, hogy hetekig mást sem teszünk majd, mint saját dilettáns költeményeinkkel próbáljuk felülmúlni a műfaj legemlékezetesebb négy sorosát: „Szomjazó, égő/nyalt falú kazán/lökd számba melled/miként az anyám.” Nem fog sikerülni. (RE)

HIRDETÉS

TRUBADÚR KÖNYVEK – EGY HÚRON PENDÜLÜNK

Szívünk rajta – 2015 legjobbjai

A LEGJOBBAK LEGJOBBJAIT VÁLASZTOTTA KI IDÉN NOVEMBERBEN A BOOKLINE ÉS A UNICEF MAGYAR BIZOTTSÁG ÁLTAL KEZDEMÉNYEZETT SZÍVÜNK RAJTA PROGRAM. A KIADVÁNYOK KÖZÜL, AMELYEK AZ ELMÚLT EGY ÉVBEN VIRTUÁLIS MATRICÁT KAPTAK, TÍZ KERÜLT FEL A 2015-ÖS BEST OF-LISTÁRA.

A Szívünk rajta 2014 őszén indult, célja, hogy segítsen eligazodni a gyerekkönyvek rengetegében. A gyerek- és ifjúsági könyvek a könyvpiac forgalmának 25 százalékát teszik ki, ám sokan még mindig zavarban vannak, amikor a polcokat megtöltő kötetek közül kell választaniuk. A szakmai zsűri négy kategóriában (Mesél, Segít neki, Segít neked, Fejleszt) értékeli a könyveket, amelyeket nemcsak a kiadók, hanem bárki ajánlhat a programba; a könyvek között vannak klasszikus és kortárs gyerekkönyvek éppúgy, mint kimondottan a felnőtteket megcélzó, segítő-tanácsadó kötetek. Idén összesen körülbelül 150 ajánlás érkezett, a szakmai bizottság ezekből választotta ki azokat, amelyek megkülönböztető jelzést kaphattak, a legjobbak legjobbjai közé azonban csak az egyes fordulóiban legtöbb pontot szerző könyvek kerülhettek. Ezeket a köteteket elsősorban az óvodás gyerekek és a kisiskolás olvasók forgathatják szívesen, ám a Szívünk rajta azt tervezi, hogy jövőre kibővíti a kategóriákat, így külön hangsúlyt helyez majd a kiskamasz- és a kamaszkönyvekre. Terveik között szerepel még egy applikáció fejlesztése, a jövőben pedig közvetlenül szólítanak meg a szülőket is. (RUFF ORSOLYA)

1. Kádár Annamária: *Mesepszichológia 2.*

A mese nemcsak egy szimpla történet királyfőről, sárkányokról és az Üveghegyen túli boldogságról. Miközben mesélünk, a magunk történetét bontogatjuk a gyerekeink előtt, ezáltal a gyökereinkről és hitvallásunkról, álmairól és céljainkról, félelmeinkről és fájdalmainkról, kudarcainkról és győzelmeinkről is mesélünk nekik. Tetteinkkel mintát mutatunk, és szinte észre sem vesszük, de egyik pillanatról a másikra mi magunk is tanulóvá válunk.

2. Neil Gaiman: *Szerencsére a tej*

Egy apa mindig minden helyzetben feltalálja magát, így akkor sem esik kétségbe, amikor egy reggel elfogy a tej. Mivel a kukoricapehely szárazon ropogtatva nem az igazi, apa nyakába veszi a várost, és hétköznapi Tom Cruise-ként megkísérli a lehetetlent: tejet hozni a boltból. Céljától még a vérszomjas kalózok és az űrbéli idegek sem tudják eltéríteni.

3. Erich Kästner: *A két Lotti*

Nincs olyan gyerek, aki ne kívánta volna legalább egyszer az életében, hogy bárcsak lenne egy ikertestvére. Egy olyan fiú vagy lány, aki a megszólalásig hasonlít rá, és akivel bármikor nevet és szerepet cserélhet. Valami hasonló történik Erich Kästner klasszikusában is, ahol a móka mellett egy család újraegyesítése is a tét.

4. Janikovszky Éva: *Kire ütött ez a gyerek?*

A kicsi, okos és cuki gyerek természetesen mindig az anyjára, az apjára, a nagyjára vagy a nagyapjára hasonlít. De mi van akkor, ha a cuki gyerek hirtelen megnő, nagy lesz és ütődött és nyegle és idétlen? Janikovszky Éva szerencsére erre is tudja a választ.

5. Böszörményi Gyula: *Gergő és az álomfogók*

Kölyökfarkassal álmodni talán még Krúdy álmoskönyve szerint sem szerencsés, és Gergőt sem teszi boldoggá, hogy a beszélő állat rendszeresen meglátogatja. Míg éjszakáit a farkas álombéli látogatásai

zaklatják fel, átlagos mindennapjai akkor esnek végképp darabokra, amikor anyukája bejelenti, hogy az egész család elutazik a Vajákosok, Táltosok, Énekmondók, Sámánok és Egyéb Révülők Találkozására.

6. Tóth Krisztina: *Anyát megoperálták*
Néha az anyukák is megbetegsznek: fáj nekik itt és ott, kórházba kerülnek, meg kell operálni őket. Ám a betegség nem tabu többé, beszélni lehet és kell is róla, Tóth Krisztina csodaszép könyve ehhez nyújt segítséget.

7. Csukás István: *Cívakodó cipőikrek*

Csukás István különleges világában a Benők festéket tüszentenek, a pókok rádióznak, a madárvédők golyókat kapkodnak, a madarak élnek-halnak a csokiért, a cipőikrek pedig cívakodnak. Mindeközben egy szőrpamacs (vagy paróka vagy egyujjas, kifordított bundakesztyű vagy szobafestő pemzli) hintázik egy szép hosszú ágon.

8. Varró Dániel: *Akinek a kedve dacos*

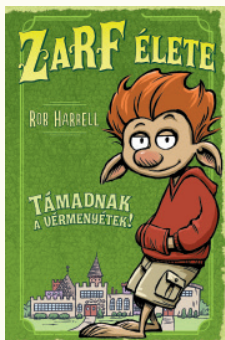
Apró rebellesek, ovis lázadók a hősei Varró Dániel verseskötetének, melyben a műzli néha kiszóródik, a szülők néha megbotlanak a szanaszét szórt játékokban, a gyerekek meg néha egymásra potyognak – de soha nem direkt.

9. Lackfi János – Vörös István: *Apám kakasa*

A magyar irodalom legszebb és legismeretesebb verseit gondolta tovább Lackfi János és Vörös István. Nemcsak továbbgondolta, de kifordította, átköltötte és adaptálta egy olyan világban, ahol már mindennapos a mobil és a Rubik-kocka.

10. Janikovszky Éva: *Már iskolás vagyok*

Kis lépés a felnőtteknek, hatalmas egy óvodásnak. Igaz, vannak, akiknek a lelkesedése egy idő után lohad, az érdeklődés a sulis napok számával mégis nő. A felnőttek onnantól kezdve csak egyetlen dolgot tudnak majd kérdezni: „Aztán szeretsz-e iskolába járni?”

ZARF ÉLETE
Rob Harrell

Lehengerlően vicces meseregény Zarfról, a kiskamasz trollról, aki barátai-val, a féls Kismalaccal és a nem túl vicces udvari bolonddal útnak indulnak, hogy megmentsék a királyt.

BABILON KIADÓ
☐288 ○2990

MÁGIKUS ÁLLATOK ISKOLÁJA 3. A KÍSÉR-TETFOLYOSÓ
Margit Auer

Mi történik az olvasás éjszakáján a toronyszoba sötétjében? Hogyan kerülnek a gyerekek az iskola kísérteftfolyosójára? És a legfontosabb: ki kap újabb mágikus állatot?

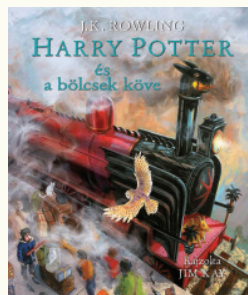
BABILON KIADÓ
☐208 ○2990

MI MICSODA - AZ ERDŐ - ÉLET A FÁK KÖZÖTT
Annette Hackbarth

„Fedezd fel a világ erdeit a trópusi dzsungeltől az ausztráliai és afrikai szubtrópusi lombhullató erdőig! Tudtad, hogy a víz alatt is van erdő? Merülj le velünk az algaerdők világába!”

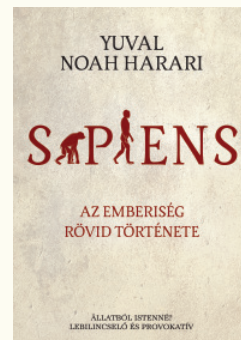
BABILON KIADÓ
☐48 ○2970

HARRY POTTER ÉS A BÖLCSEK KÖVE - ILLUSZTRÁLT KIADÁS
J.K. Rowling

Rowling immár klasszikus műve először jelenik meg illusztrálva. A fantasztikus, színes rajzokat Jim Kay készítette. Szemet gyönyörködtető és varázslatos könyv.

ANIMUS KIADÓ
☐256 ○6980

SAPIENS - AZ EMBERISÉG RÖVID TÖRTÉNETE
Yuval Noah Harari

Lebilincselő és provokatív! Hogyan vált az ember jelentéktelen állatból a világ urává? Van-e igazság a történelemben? Boldogabbak lettünk-e az idők folyamán?

ANIMUS KIADÓ
☐384 ○4980

LEGÚJABB 100 TÖRTÉNELMI TÉVHIT
Hahner Péter

Még 100 dolog a történelemről, amiket biztosan tudsz – és mind rosszul tudod. A sorozat befejező kötete.

ANIMUS KIADÓ
☐336 ○3980

SZOBANÖVÉNY MINDENTUDÓ
Follko Kullmann

A sorozat legújabb kötete. Hogyan gyönyörködhethünk minél tovább a szobanövényeinkben? A szerző válaszol a leggyakrabban előforduló kérdésekre.

SZIGET KIADÓ
☐120 ○2980

KERTI MADARAK ÉLETNAGYSÁGBAN
Daniela Strauß

Ez a természetkalauz valódi méretükben ábrázolja kerti barátainkat. 60 kerti madárfaj részletes leírása, fotókkal illusztrálva, sok hasznos tudnivalóval.

SZIGET KIADÓ
☐112 ○1980

MENJÜNK GOMBÁSZNI!
Ewald Langer

Mikor és hol találunk gombákat? Milyen gombafajokat lehet teljes biztonsággal meghatározni? Mely fajtáktól óvakodjunk? Hogyan készítsük el őket?

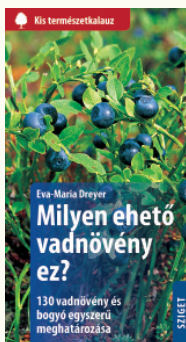
SZIGET KIADÓ
☐96 ○1980

KINCSEK A KONYHÁBÓL

A receptek segítségével a természet és a kert legjavát tesszük el télire, mind-mind saját kezűleg, melyek csomagolásba rejtve ajándéknak is kiválóak.

SZIGET KIADÓ
☐140 ○3500

MILYEN EHTŐ VADNÖVÉNY EZ?

Eva-Maria Dreyer

Zsebméretű praktikus határozó. A legismertebb, leggyakoribb vadnövény részletes leírását tartalmazza, minden fajról látványos, színes fotóval.

SZIGET KIADÓ
 128 1480

HAGYMÁS ÉS GUMÓS NÖVÉNYEK

Frank Michael von Berger

Közel 200 növény tömör leírása és fotója. Mindent megtudhatunk egy-egy faj legfontosabb ismertetőjegyeiről és termőhely igényeiről.

SZIGET KIADÓ
 128 2500

RAJZOLJ TE IS! RAJZISKOLA GYEREKEKNEK

Rosanna Pradella, Hanne Türk

Rajztanulás 4 lépésben, vidám képekkel és versikékkel, ez minden gyereknek tetszik és sikerélményt nyújt. A könyv valójában egy feladatlap-gyűjtemény.

SZIGET KIADÓ
 80 2300

AJÁNDÉKOK SAJÁT FÜSZERKERTÜNKBŐL

Gabriele Bickel

A saját kertünkben termesztett fűszerekből elkészíthető ajándékok részletes leírását tartalmazza.

SZIGET KIADÓ
 144 3500

KÉPES TERMÉSZETKALAUZ

Hecker, F. és K.

500 növény és állat bemutatása élőhelyük szerint. Több mint 600 fénykép, a részleteket ábrázoló 160 színes illusztráció és színekód segítségével.

SZIGET KIADÓ
 286 3950

A MONTESSORI ÁLTALÁNOS ISKOLA ELMÉLETBEN ÉS GYAKORLATBAN

Barbara Stein

A nevelés gyakorlati kérdéseire felől közelít témájához, úgy, hogy megvilágítja a Montessori-módszer elméleti-történeti hátterét is. Vekerdy Tamás előszavával.

SAXUM KIADÓ
 224 2500

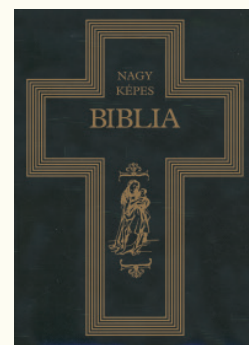

SZÜLŐK KÖNYVE-A FOGANTATÁSTÓL AZ ISKOLAKEZDÉSIG

Ranschburg Jenő

Szülőknek szól, akik átérzik a felelősséget, amit a szülői szerepkör jelent, hogy gyermeküket értelmesen, előítéletek nélkül neveljék. Borsi Vera rajzaival.

SAXUM KIADÓ
 472 3950

NAGY KÉPES BIBLIA

Az Ó- és Újtestamentum teljes szövegével, Michelangelo, Tintoretto, Veronese, El Greco, Murillo és mások bibliai tárgyú festményeinek reprodukcióival.

SAXUM KIADÓ
 960+64 OLDAL SZÍNES MELLÉKLET ARANY ÉLMETSZÉSSSEL 15800

ORCHIDEA MIDENTUDÓ

A szerző válaszol a leggyakrabban előforduló kérdésekre az orchidea kiválasztásáról, elhelyezéséről, gondozásáról.

SZIGET KIADÓ
P140 O 2980

EGY JÓRAVALÓ HÁZ

Ann Leary

A sokakat érintő, komoly kérdéseket feszegető humoros, ám kegyetlenül őszinte regényben az önbecsapás mámorító, pillanatnyi világa tárul elénk, melyet az alkohol démonjai hoznak.

TRIVIUM
P344 O 3490

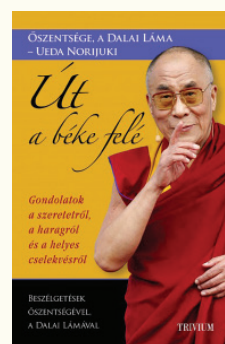

A GÉSÁK GÉSÁJA

Mineko Iwasaki

Egy rendkívüli memoár Japán leghíresebb gésájáról, mely egy távoli kultúrába enged bepillantást, s mely alapján az Egy gésa emlékiratai című bestseller is megszületett.

TRIVIUM
P400 O 3990

ÚT A BÉKE FELÉ

Őszentsége, a Dalai Láma és Ueda Norijuki

A Dalai Láma gondolatai az ember legfontosabb kincseiről. Bölcs tanításai azoknak szólnak, akik nyitott szíjjel élik életüket, és akiknek szívét a szeretet vezérli.

TRIVIUM
P176 O 3290

HIRDETÉS

Ismerd meg a világot szórakozva!

Elektra Könyvkiadó Kft.
E-mail: kiado.elektra@gmail.com
facebook: Elektra Könyvkiadó

A fordító Sancho Panzaként küzd az író oldalán

SZÖVEG: ROSTÁS ENI

CÍMKE: LÉLEKVÁNDORLÁS, SZÉLMALOMHARC, BIZALOM, MISZTÉRIUM, EGO

Szerencsés, ha az író is fordító, de még ennél is szerencsésebb, ha életben van. Mindig a fordító igényeinek kell érvényesülnie, de nem igazságos, hogy az ő neve nem kerül rá a borítóra. Műfordítókat és általuk fordított szerzőket kérdeztünk ideális író-fordító viszonyról, és arról, mi a legszebb és a legnehezebb a magyar irodalom fordításában.

Terézia Mora

(Esterházy Péter, Parti Nagy Lajos, Bán Zsófia német fordítója)

A legszebb az, hogy jó. Mivel nem ebből élek, nem kell rossz szövegeket fordítanom, csak olyanokat, amik után több vagyok, mint előtte voltam: fordítóként, íróként, és ami ettől elválaszthatatlan, emberként. A legnehezebb az, hogy van, ami nem megoldható. Van, amit csak a magyar tud, és kész. Kétnyelvűként annyi előnyöm van, hogy majd 45 éve tapasztalom: vannak pontok, ahol két nyelv érintkezik vagy akár átfedések is vannak, és vannak pontok, ahol két nyelv nem érintkezik, de ezen nem érdemes keseregni. Lehet, hogy találsz egy megoldást, ami szűkíti ezt a rést (csak akkor szűkíti, ha nem erőltetted), de az is lehet, hogy nem, akkor próbálg meg egy másik helyen egy kicsit „hozzáadni” a szöveghez. A fordítás csak közelítés lehet. Könyv egy könyvről.

Az ideális író-fordító viszony épp olyan, mint az ideális embertársi viszony: tudnak kommunikálni, együtt véghezvinni valamit. Kérdezz, felelek, nem érted, elmagyarázom, nem találod, megmondom, hol keresd, és amúgy meg bízom abban, hogy érted a szakmád, tudod a dolgod, mint ahogy én az enyémet. Eddig csak kétszer volt pechem. Egyszer egy olyan írót fordítottam, akinek a magyarul

nem beszélő lektora azt hitte, jobban tud magyarul, nemcsak nálam, de mindenkinél, és egyszer egy olyat, aki azt gondolta, hogy ugyan egyáltalán nem tud németül, de nálam azért jobban tudja. Az összes többi írómmal eddig kiválóan boldogultam, jó mulatság volt. (És ami Örkényt illeti, aki ugye már nem él, amikor az *Egypercéseket* fordítottam: na, az a viszony aztán felülmúlhatatlan volt.)

Schein Gábor

A fordító és az író viszonya mindegyiknek bizalmi viszony. A fordító egy másik nyelven újraalkotja a művet, és ez csak akkor sikerülhet, ha folyamatosan érzékeli az író bizalmát, és meg van róla győződve, értékes szövegnek ad új életet. Ha ez a két feltétel teljesül, már nem lehet baj. A fordítás során az íróval fenntartott kapcsolatban magától értetődően a fordító igényeinek kell elsősorban érvényesülniük. Az írónak nincs más dolga, mint hogy minden olyan információt a fordító rendelkezésére bocsásson, amely segítheti a fordítást, és aztán jól teszi, ha lehetőleg postafordultával válaszol a fordító minden kérdésére. Ha az író nem érti a célnyelvet, biztosan nem is fog beleszólni a megoldásokba. Ha jól érti, akkor a fordító igényelheti, hogy az író nézze át a fordítást, kiszűrhető az

esetleges félreértéseket. Akár arra is sor kerülhet, hogy együtt keresnek megoldást egy nehezebb hely átültetésére. Íróként mindig hálás voltam azoknak, akik a verseimet vagy a regényeimet idegen nyelvekre fordították. A fordítók némelyike közeli jó barátom. Örülök, hogy Clara Royer-t, Ottilie Mulzet-t, Adam Levyt és Wilhelm Drostét annak nevezhetem.

Számomra mindmáig megszokhatatlan misztérium, hogy egy szöveg létezni kezd, megtörténik egy másik nyelven. Hogy akkor ez a szöveg ugyanaz, mégis egészen más, hiszen minden szava kicserélődött. És a csere folytán beszélni tud olyan emberekhez, akikhez úgy, ahogyan én megírtam, nem tudott. Ilyesmi csak szövegekkel eshet meg, csak olyan műalkotásokkal, amelyek a nyelvben léteznek. Ez egy kicsit olyan, mintha megtudhatnánk, milyen is volna a lélekvandorlás, ha létezne ilyesmi. Ez talán rossz hasonlat, de mégis ennyire különleges dologról van szó. A fordított szöveg természetesen legalább annyira a fordítóé, mint az enyémet, ezért aztán nem igazságos, hogy a borítóra csak a szerző nevét nyomtatják rá, a fordítóét csak belülré. Az is jó, hogy a könyvnek a megjelenésekor ketten tudunk örülni. Kettesben örülni sokkal jobb, mint egyedül.

Ottlie Mulzet

(Schein Gábor, Krasznahorkai László,
Borbély Szilárd angol fordítója)

Nehéz válaszolni arra, hogy mi a legszebb és mi a legnehezebb a magyar irodalom fordításában. Inkább azt az állapotot szeretném megemlíteni, amikor már sokat lefordítottam egy szerzőtől, és érezhetem, mit akar mondani: olyankor majdnem magától jön a fordítás, mintha valaki hallaná bennem a szöveget magyarul, és diktálná angolul. Aki irodalmat fordít, inkább valamiféle belső szükségéből csinálja, úgyhogy lehet, hogy a szépségnek nem is annyira nagy a szerepe a szöveg kiválasztásában. Minden fordítóban valójában egy csempész rejlik, egy csempész, aki nem is tudja, és nem is akarja respektálni a határokat.

Rendkívüli szerencsém volt és van, mert minden szerző, akivel dolgoztam vagy dolgozom, nagyon szívesen és nagyon részletesen válaszolt a kérdéseimre. Borbély Szilárd például annyira részletesen válaszolt, hogy sokszor teljesen új fényt vetődött arra a szövegre, amin dolgoztam. Ezt nem tudom eléggé értékelni. Nem tudom, hogy ez más nyelven is így működik-e, rákérdeztem azoknál, akik más nyelvi közegben dolgoznak, és azt mondták, pár emailt váltottak a szerzővel, és kész.

Dragomán György

Iróként bízni kell a fordítóban, és minden eszközzel segíteni neki. Én eléggé elérhető vagyok, örömmel és gyorsan válaszolok a kérdéseikre, igyekszem összehozni őket egymással, elmesélem nekik, hogy a többi fordító számára mik voltak a problémás kérdések. A *fehér király*hoz egész kis segédfüzet alakult így ki, a *Máglyánál* egyelőre kevesebb a kérdés, azt hiszem, azért, mert az eddig elkészült fordításokat mind már bevált fordítóim csinálták. A kész fordításokat nem szoktam elejétől végéig elolvasni, de azért megnézem a problémás helyeket, ízlelgetem a ritmust. A német fordítás szerkesztésén elég intenzíven együtt dolgoztunk Katharina Raabe-bal, nagyon izgalmas és szép folyamat volt, tudtam olyan javaslatokat tenni, amiket elfogadott megoldásként.

A folyamat mindig nagyon lenyűgöző, jó látni, hogy milyen közel tudnak kerülni a szöveghez és egyúttal hozzám is. Amikor

Outi Hassi, *A fehér király* finn fordítója elmesélte, hogy hetekig az én mondataim ritmusára aludt és ébredt, eléggé megilletődtem, és nagy öröm volt, hogy Agricola-díjat kapott a fordításért. Sose fogom elfelejteni, milyen szépen olvasta fel Eszterhás Péter a regény egyik fejezetét dánul a saját fordításában, mindig nagyon szeretem, ha a fordítóim olvassák fel idegen nyelven a szövegem. Nagyon jól esett, amikor Hermán Rebekka megérezte, hogy mi is az egyik szó, amit nem mondanak ki a *Máglyában*, és hollandul is meg tudta csinálni, hogy ugyanaz maradjon kimondatlan. Sokszor rájönnek a szöveg titkaira, olyasmikre is, amiket én nem mondhatok el még nekik sem, aztán megőrzik, és odateszik a szöveg szövege mögé ezeket a titkokat.

Ildikó Gábor-Foarță

(A fehér király és a Máglya román fordítója)

A magyar nyelv hangzása teljesen egyedi, a román nyelvtől pedig radikálisan eltér. A legszebb és egyúttal legnehezebb a magyar-román fordításban megtalálni azt a szót, ritmust, a szövegnek azt a „zenéjét”, amit egy román fül autentikusnak, otthonosnak és kellemesnek érzékel, de mégis benne van valami a magyar nyelv dallamából is. A *fehér király* egyik fejezetének címe Bőség. Bár románul több szinonimája is van, egyből beugrott: *belsug*. Később Gyuri meg is említette valahol, hogy nagyon megörült, mert pont erre gondolt ő is. Persze ehhez nem kevés intuíció, inspiráció és néha egy kis szerencse is kell. Na, meg nagyon kell szeretni azt a szöveget, amit fordítunk!

Jó, ha az író egyúttal fordító, és a fordító egyúttal író is. Jobb, ha az író még él, és fel lehet vele venni a kapcsolatot, kérdezni lehet, még jobb, ha személyesen is ismerjük, mert így talán jobban átérezzük, amit mondani akart. Lehet, hogy az a legjobb, ha az író is ismeri azt a nyelvet, amire fordítják, így néha létrejöhet egy kis barátságos, ösztönző író-fordító veszekedés. Gyuri nagyon törődik a fordítóival. Csodálatra méltó az a szómagyarászó lista, amit angolul írt *A fehér király* közel harminc különböző nyelvű fordítójának. Nagyon érdekesnek találtam és örültem, hogy a holland fordító, Rebekka is pont Temesváron él, és hogy *A fehér király* után

megint egy időben dolgozunk ugyanazon a könyvön. Ez annyiban jelentett könnyítést, hogy valamennyire ösztönözni tudtuk egymást, mivel mindketten határidőhöz voltunk kötve, na meg néha panaszkodni is tudtunk a másíknak, ha helyenként túl kacifántos volt a szöveg.

Rebeka Hermán Mostert

(A fehér király és a Máglya holland fordítója)

A legnehezebb az én esetemben az, hogy hollandra kell lefordítani. Ez evidenciának tűnik, de nem az.

A nehézség és a szépség elég nagy részben az adott két nyelv közötti viszonyból származik. Ha egy erősen kelet-európai fűszerezésű szöveget kell lefordítanom, egyből szembekerülök azzal a ténnyel, hogy a holland történelem, társadalom, köznyelv nem rendelkezik, vagy inkább nem úgy rendelkezik azokkal a fogalmakkal, amelyek organikus részei a magyar szövegnek. Mi az, hogy „elvették a villanyt”? Néha úgy érzem, hiába értem, érzem teljesen pontosan a szöveget, mégsem kerülök közelebb a célnyelvi megoldáshoz.

Az, hogy szép, amit csinálók, egyben a nehézsége is, hiszen nem tudni előre, hogy ugyanúgy szépnek, fontosnak, meghatónak, megrázónak, értékesnek hat-e, amit én a legjobb tudásom szerint akartam életre kelteni hollandul. Amikor szépirodalmat fordítok, tulajdonképpen Sancho Panzaként küzdök a szerző Don Quijote oldalán, és minden alkalommal, minden újabb regény esetében elfelejtem, mert el akarom felejteni, hogy ez egy lehetetlen vállalkozás.

Nagyon jó, ha a szerző nem halott, elolvasa, és időben meg is válaszolja az emailjeimet. Minden viccet félretéve: az ideális szerintem az, ha a szerző partnerként tud tekinteni a fordítóra. Azt hiszem, a kölcsönös tisztelet a legfontosabb, a nagy ego a legrosszabb. Nagy szerencsém volt, hogy életem első regényfordítása (*A fehér király*) egy barátságos, segítőkész, támogató szerzővel kapcsolt össze. Gyuri válaszol a kérdéseimre, és egyenesen „imád”, ha olyat fedezek fel a forrásszövegben, ami nem stimmel. Ildikót is rajta keresztül ismertem meg, őszintén örülök, hogy ez megtörtént, és így a temesvári irodalmi életbe is betekintést nyerhettem. Mindkettőnknél vége van a Máglya-fordító korszaknak, de a bajtársi rokonszenv megmarad. **K**

Kattanás jön vagy durranás?

SZÖVEG: ROSTÁS ENI | KÉP: VALUSKA GÁBOR

CÍMKE: MOSZKVA, FEJBEN ANYAGOZNI, ISTENKÍSÉRTÉS, KORLÁTOK

A Filmvilág folyóirat 2005 októberében Michael Cimino háborús klasszikusát, a Szarvasvadászt választotta Kultuszmozi című rovata témájául. A vietnami háború képregiává fényképezett krónikájáról egy fiatal filmkritikus, Kubiszyn Viktor írt elemzést *Halálrulett* címmel.

”Orosz rulettet bárhol lehet játszani: csak fegyver kell hozzá, meg ember, aki meghúzza a ravaszt” – írta Kubiszyn a film ikonikus jeleneteire utalva, egy másfél évtizedes drogkarrierrel, egy sikeres drogelvonóval és három könyvvel (*Filmflesskönyv*, *Drognapló*, *Foglaltház*) később pedig ő is a hatlövétűbe helyezett egy golyót, megpörgette a tárat és a fegyvert a fejéhez emelve várta, „hogyan kattanás jön-e, vagy durranás.” A falra nem vér, hanem negyedik kötetének tintája fröccsent. Az *Oroszrulett* elborultan filozofikus (vagy filozofikusan elborult) gonzóregény lett, melynek hősei Moszkva poklának legmélyebb bugyraiba és legpszichedelikusabb

szegleteibe kirándulnak, hogy a legnagyobb orosz kortársak és klasszikusok társaságában végigszáguldjanak saját életükön, és a vérmocskos orosz történelmen. Kubiszyn ismét drognaplót írt, ezúttal egy Léna nevű lányét, aki felszív és lenyel mindent, ami után exdrogos kísérője csak sóvárog. Léna a töréstszezteknél használt bábu, aki úgy mutatja meg, mi várna ránk, ha átlépnenénk az utolsó határt, hogy nekünk egy hajunk szála sem görbül.

MOSZKVA: A *Drognapló* (Jószöveg Műhely, 2011) megjelenését követő két évet Kubiszyn szinte teljesen végigutazta. Utazása kétirányú volt: mentálhigiénés vonalon iskolákban, rehabokon tartott prevenció előadásokat, irodalmi

és ösztéművészeti vonalon pedig szinte az összes fesztiválon megfordult performanszok, felolvasások keretében. Az utazás tere egy idő után kitágult, ő pedig a környező országok magyarlakta településein kívül Berlinbe és Prágába is eljutott. 2013-ban, a *Foglaltház* (Jószöveg Műhely, 2013) megjelenése és a *Drognapló* angol fordításának elkészülte után épp a nyári fesztiválkörutat tervezte, amikor egy ismerőse megkérdezte, nincs-e kedve Moszkvába utazni. Pár hónappal később, amikor az orosz drogkultúrában otthonosan mozgó kísérőjével megérkezett a városba, úgy érezte, azonnal módosult tudatállapotba került. „A könyvben azt írtam meg, hogyan tudtam funkcionálni Moszkvában. Rengeteg cuccos volt körülöttem,

beállt emberek, intravénás droghasználók, olyan töményen értek az ingerek, ami már Magyarországon is megcsavar. Az ilyesmi helyszíntől függetlenül mindig ad egy veszélyeztetettség-érzést, ugyanakkor rengeteg adrenalin is. Emellé jött a kulturális sokk, mert Moszkva bármennyire is európainak tűnik, félig azért már Ázsia, olyan kulturális attitűddel, amihez képest én egész másban szocializálódtam.”

Kísérője mellett nem kellett azon gondolkodnia, hogy melyik megállónál szálljon le a metróról vagy mit is jelentenek a cirill feliratok, így teljes figyelmével a körülötte lüktető városra koncentrálni lehetett. „Nem turista voltam, hanem résztvevő, megfigyelő, át tudott mosni a hangulat. Akkor még nem gondoltam, hogy ebből bármi lesz, ahogy egy szigetes vagy ozorás beszélgetésből sem jutott volna eszembe könyvet írni.” Kubiszyn mögött semmiféle hátszél nem volt, egy ismerőse finanszírozta az utazásait. A Moszkva-tripet szinte végigimprovizálta, az improvizatív jelleg pedig „adott egy olyan flesst az egésznek, amit nem lehet előre megtervezni, mert

ehhez az kell, hogy ott és akkor a megfelelő konstellációban álljanak össze az események. Irracionális dolgok történtek velem, amik egyébként ismerősek voltak, mert egy anyagosan az irracionális megélése napi szintű tapasztalat. Folyamatosan jegyzeteltem, és amikor hazatértem, és kezdett leülepedni az egész, kipsztoztam a Facebookra, hogy ebből írok valamit. Újságcikkben és riportban is gondolkodtam, de ezeket hamar elvetettem, mert úgy nem tudtam volna igazán átadni az élményt.”

KULTURÁLIS RÉTEGEK: Írás közben rengeteg új réteggel dúsult a regény, főleg orosz kulturális rétegekkel. „Volt valamilyen tudásom például az anarchizmusról, de 35 évesen nyilván már egész

Mióta tiszta vagyok, voltam már olyan helyzetben, hogy mellettem lötték be magukat, de ilyen esetekben volt feladatom, ami adott egyfajta védettséget.

máshogy látom, mint 17 évesen.” Kamaszkorában Kubiszynnek is volt egy nagy orosz korszaka, filmkritikusként pedig a szovjet-orosz filmművészet volt megkerülhetetlen számára. A munkafolyamat során több klasszikust is újraolvasott, a kötetbe pedig egy hosszú irodalomjegyzék is került azoknak az íróknak a nevével, akiktől rejtett vagy kevésbé rejtett idézetekkel találkozhatunk. Moszkva az *Oroszrulett*-ben darázs-fészeként villantja fel a legkülönbözőbb arcait a szovjet nosztalgia bolhapiacától az illegális tücskerék panelrengetegéig, Gorkij nyomorgó kiszolgáltatottjaitól Szorokin jégszívú antihőseiig.

SAJÓLÁD: Amikor úgy érezte, összeállt a fejében a történet, Kubiszyn olyan helyet keresett, ahol teljesen a munkára koncentrálni lehet. Így jutott el élete első hat évének színhelyére, a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Sajóladra, a nagymamája házába, ahol sikerült feltöltődnie az utazással töltött évek pörgése után, elvonulnia a külvilág elől, és két lépést távolodnia azoktól a feladatoktól, amelyek kitöltik minden napjait. „Az írás mindig eléggé kikészít, de ott össze tudtam szedni a gondolata-

imat, lelassulni, visszalépni, erre pedig nagy szükségem volt. Olyan szövegeket is írtam, amikből egy másik, sokkal transzcendentálisabb, spirituálisabb jellegű könyv lesz. A műfaját még nem találtam ki, lehet, hogy valami kísérleti jellegű dolog lesz belőle, de az is lehet, hogy zsánerregény.”

RUSSKAYA RULETKA: „Ha egy függő változtatni akar az életén, az a minimum, hogy abbahagyja a szerfogyasztást. Ekkor elindul egy felépülési folyamat, ami az élete végéig tart. Az én felépülési folyamatom része, hogy folyamatosan kitolódnak a határait. Rengeteg ilyen határom volt a terápia után, például, hogy nem megyek olyan szórakozóhelyekre, ahol spangliznak, vagy olyan helyekre, ahol korábban cuccoztam. Az elmúlt 4-5 évben ezek a keretek folyamatosan tágultak, Moszkva volt a csúcspont, amivel gyakorlatilag minden határ eltűnt, kivéve egyet, amit nem léptem át: a konkrét szerfogyasztás. Mióta tiszta vagyok, voltam már olyan helyzetben, hogy mellettem lötték be magukat, segítő szervezetekkel való munka vagy forgatás során is kapcsolatba kerültem cuccosokkal, de ilyen esetekben volt feladatom, ami adott egyfajta védettséget. Apró különbségnek tűnik, de nem mindegy, hogy az ember mint haver vagy ismerős van jelen, vagy úgy, hogy feladata van.” Kubiszyn akkor tud a legjobban fejlődni, és akkor tudja a legjobbat nyújtani, ha a dolgoknak tétje van, ugyanis ha stagnálni kezdene, elindulna egy visszaesési folyamat. Az oroszrulett kifejezést először egykori ráckeresztúri segítője használta arra a folyamatos sorskísértésre, amit csinál, és bár helytállóan találja a metaforát, lát azért némi különbséget a szerencsejáték és a saját helyzete között.

„Az oroszrulett istenkísértés, ahol nincs befolyásod arra, hogy mi lesz a végkifejlet, csak akkor, ha nem húzod meg a ravaszt. Azokban a helyzetekben, amikbe kerülök, mindig én mondom ki a döntő szót, a döntést pedig csak akkor tudom meghozni, ha tiszta vagyok és tisztán tudok gondolkodni. Ha elkezdene piálni, onnantól kezdve teljesen más döntéseket hoznék. Ha megiszom két sört, akkor meg már miért ne lőjem be magam?” **K**

Totth Benedek kapta az első Margó-díjat

„Nem akartam megfelelni senkinek és semminek”

A happy end alkatilag távol áll tőlem – mondja Totth Benedek, pedig valószínűleg minden elsőkötetes olyan indításról álmodik, mint amilyen *Holtverseny* című kötetének kijutott. A regény az elmúlt év egyik legnagyobb könyves meglepetése volt, jelentős kritikai és közönségsikert ért el, az addig főként műfordítóként ismert Totth pedig októberben elnyerte érte a legjobb első prózakötetnek járó Margó-díjat.

SZÖVEG: RUFF ORSOLYA | KÉP: NEMÉNYI MÁRTON / MARGÓ IRODALMI FESZTIVÁL

CÍMKÉ: MARGÓ-DÍJ, GYILKOSSÁG, KAMASZ, MŰFORDÍTÁS, PRÓZA

Az Aegon-díjas Péterfy Gergely laudációjában vakmerő, indulatos és szenvedélyes könyvnek nevezte a *Holtverseny*-t: „Egy merő trip az egész, a szereplők sorsának gyorsaságával zakatolunk végig ezen a hátborzongató, horrorisztikus világon.” Totth Benedek jó tíz évig dolgozott a könyvön, többször megakadt vele, és más történetekbe fogott, de végül mindig visszatért a *Holtverseny*hez. A regény elejét például többször újraírta, az első öt oldalnak legalább ötven változata létezett. A könyv agresszív, obszcén nyelvezetét nem érzi öncélúnak, ám azt fontosnak tartja megjegyezni, hogy a *Holtverseny* nyelve egy soha nem létezett holt nyelv. Gyakorolt-e valaha öncenzúrát, mit jelent számára a város, ahol a született, és melyik könyv fordításába halt kis híján bele? A friss Margó-díjas Totth Benedek káromkodásokról,

McCarthyról és bevállalós kamaszkönyvekről is mesélt.

KAMASZGYILKOSSÁG: A *Holtverseny* nem dokumentumregény, nem egy konkrét esetet dolgoz fel, mint Truman Capote *Hidegvérrel* című könyve. A történet néhány, a sajtóban megjelent és bárki számára hozzáférhető információon kívül semmiben sem egyezik a kaposvári kamaszgyilkossággal. Megrázott az ügy, mint valószínűleg mindenkit, aki hallott vagy olvasott róla, de nem akartam, és ha teljesen őszinte akarok lenni, nem is mertem jobban elmélyedni a részletekben. Azt hiszem, a valós események súlya alatt valószínűleg össze is roppant volna a *Holtverseny*. Amikor elkezdtem a regényt, nem tudtam, hová fut majd ki a történet, nem terveztem meg a befejezést, bár a happy end mint olyan, alkatilag igen távol áll tőlem. Nem is emlékszem a pillanatra, amikor a könyv magába szippantotta a valós eseménye-

ket, amikor a regénybeli történet összeért a valósággal.

KISVÁROS: Kézenfekvőnek tűnt, hogy olyan helyszínt válasszak, amit jól ismerek, és mivel kamaszokról akartam írni, jó megoldásnak látszott, ha ott játszódik a történet, ahol a kamaszkoromat töltöttem. A fejemben az első pillanattól kezdve ez a kisváros volt a helyszín. Abban is biztos voltam, hogy nem akarom megnevezni, mert legalább

annyi a különbség, mint a hasonlóság a szülővárosom és a regény képzeletbeli kisvárosa között. Nem akartam megkötni a kezemet, nem törekedtem valóság-hű ábrázolásra, szükség esetén, ha mondjuk a dramaturgia úgy kívánta, szemrebbenés nélkül átépítettem a helyszíneket. A kaposváriak, ismerősök és nem ismerősök egyaránt, többnyire lelkesek voltak, nem sokan írtak még erről a helyről, alig néhány regény játszódik csak a városban, és szerintem értékelték az összekacsintásokat, azokat az apró utalásokat, amiket csak azok érthetnek, akik ott éltek-élnek. Például a híres graffitit a börtön falán, amit sajnos már

szerkesztői meglátások befolyásolták a szöveg tartalmát. Nem éreztem öncélúnak, hogy ennyire agresszív nyelven meséljem el ezt a történetet, és a visszajelzések alapján sikerült úgy megoldani, hogy az olvasók elfogadják, vagy legalábbis megszokják a stílust. Több ismerősömtől is hallottam, hogy többet káromkodtak, amikor a *Holtversenyt* olvasták. Persze, ha ilyen regisztrált választ az ember, és ennyire a beszélt nyelvi fordulatokra épít, akkor benne van a pakliban, hogy a szöveg gyorsan elavul, de bízom benne, hogy azért pár évig még el lehet röhögni a dumákon. Az igazsághoz hozzátartozik az is, hogy a *Holtverseny*

rég eltűntettek. A mai napig kaposváriknak érzem magam, pedig több mint húsz éve máshol lakom, és valahányszor hazalátogatok, kicsit megint újra kamasz lehetek.

KÁROMKODÁS: Nem gyakoroltam öncenzúrát, legalábbis a káromkodások tekintetében, és ez talán érezhető is a szövegen. Az írás nekem sok szempontból egyenlő a szabadsággal, nem akartam senkinek és semminek megfelelni. Azt hiszem, csak a józan ész és a szakszerű

nyelve kitalált nyelv. Egy soha nem létezett holt nyelv.

CORMAC MCCARTHY: McCarthytól két regényt fordítottam, az első *Az út* volt, a második az *Átkelés*. Utóbbi nekem jobban tetszik, annak ellenére, vagy azzal együtt, hogy majdnem belehaltam a fordításba, szó szerint. Négy hónapom volt lefordítani a regényt, miközben McCarthy valószínűleg éveket dolgozott rajta. Ő a vérevel ír, és azt hiszem, a

fordítóinak is a vérüket kell adniuk, hogy valamit áthozzanak a szövegeiből. Máshogy ezt nem lehet, nem érdemes csinálni, még akkor sem, ha ma Magyarországon nincsenek meg a feltételei annak, hogy a fordítók elmélyedjenek egy ilyen sűrűségű szöveg kimunkálásában. Nem tagadom, elég nagy hatással voltak rám McCarthy regényei. Írtam olyan szövegeket, amelyekben a „mester” stílusát utánoztam, de hamar kiderült, hogy amit ő zseniálisan csinál, az nekem jobb esetben is csak röhejesen megy, így aztán felhagytam a kísérletezéssel. Bár arról még nem tettem le, hogy egyszer a *Véres délkörök* stílusában megírjak egy brutális és apokaliptikus betyárregényt.

IFJÚSÁGI IRODALOM: Meglepett, amikor először hallottam, hogy a *Holtverseny* ifjúsági regényként is olvasható. Az biztos, hogy az angol-amerikai könyvkiadásban a young adult kategóriába sorolt művek sokkal bevállalósabbak, sokkal keményebb témákat dolgoznak fel azoknál a könyvek-nél, amelyek az én emlékeimben ifjúsági irodalomként élnek. Az utóbbi években talán nálunk is elindult valami, a magyar írók is elkezdtek feszegetni az ifjúsági irodalom határait, ezzel együtt pedig fontos, de szőnyeg alá söpört témákat dolgoznak fel. Hallottam 14-15 évesekről, akik elolvasták a *Holtversenyt*. Úgy vagyok vele, hogy ha van kívül kibeszélni az élményt, megvitatni a felmerülő kérdéseket, akkor nem lehet gond. Bízom azokban a szülőkből, tanárokból, akik a gyerekeik kezébe adják a könyvet. Én annak idején *A Legyek Urát* szerettem nagyon, de az véletlen, hogy ez a történet is gyilkosságba torkollik. **K**

Fékezett loholás

SZÖVEG: ROSTÁS ENI | KÉP: VALUSKA GÁBOR

CÍMKÉ: MELBA KOCKA, 15-ÖS BUSZ, LEMUR

Nagy Ildikó Noémi, író

Hányszor változtattad meg a könyv címét, mire végül a *Wünsch hídra* esett a választásod? Milyen más címei voltak?

Kétszázhetvennyolcszor változtattam meg - emléküket fedje sűrű homály.

Déri Miklós fotós, barát

Az a kérdés jutott eszembe legelőször, amit Laci is gyakran feltesz: Mi a fura a képen?

Hogy minden annyira ismerős.

Csaplár Vilmos, író

Hova tűnt a kacagás?

Mikor a pedellus (a varázsló) összevonja szemöldökét (főlemeli palcáját), ajánlatos a feltörő hahotát visszagyúrni – annál édesebb, annál önfeledebb lesz, ha ismét magunkra maradunk a terem(tés)ben.

Szegő János, a Wünsch híd szerkesztője

Mindketten a körülbelül évente járó 15-ös busz mellett nőttünk fel, ezért elég sok hasonló tapasztalatunk lehet a létezés fenomenológiájáról. Neked mi (volt) a gyakorlatod: vársz a buszra vagy elindulsz gyalog? Ha vársz, akkor mennyit vársz? Lehet-e még hinni abban, hogy a busz újra jő?

Mész a téren át a megálló felé, nagyjából a Valero ház közepétől figyelni kezded, hogy jön-e a 15-ös, innen már egy lendületes sprinttel el lehet érni. A Markó utca sarkától nem csavargatod a fejed, birtokon belül vagy. A megállóban gyűrt tömeg várakozik, szürkén, reményvesztetten. A lényeg – és itt követik el

sokan a hibát -: nem szabad megállni! Nem szabad lamentálni, beállni, beleszürkülni a tömegbe. A B terv: menni kell tovább, de megfordulva, rákjárásban, hogy lássuk, ha mégis jönne a busz. Lelkileg ez a legbonyolultabb szakasz. Ilyenkor érthető meg, mi az a kettős kötésű hős a drámákban. A Körút sarkán felbukkanó 15-ös még megmenthetné az életed, busszal még beérnél a suliba, 2-es villamossal már nem biztos. Ha húzod az időt, akkor biztos nem. Egyfajta „fékezett loholás” ez, időnkénti megiramodásokkal, mindez hátrafelé. A megállóból már mindenki téged néz. Aztán egy utolsó, csalódott pillantás, és befordulsz a Szalayba. Egyedül maradsz, egy teljesen új rész jön: gyors sprinttel indítasz, hogy biztos elérd a villamost, ha felbukkana a Balassi sarkán. Fontos: sose nézz hátra, mert végtelenül demoralizáló a Honvéd utcában elrobogó 15-ös busz látványa. (Csak pár másodpercet kellett volna várnod.) Ezután pedig elérkeznek a 2-es villamosra várakozás hosszú és keserű percei. Megnyugszol, nincs választási lehetőség, sorsod eldőlt, egzisztenciális apátiába lankadsz. Késésben vagy, elkéstél, el fogsz késni, el vagy késve, örökre. Állsz a megállóban, nézed Kossuth Lajos fején a galambokat. Kierkegaardra gondolsz. Akár rá is gyűjthatsz, minden mindegy, a rezignáció lovagja kék lemeberdzsekben.

Török Ferenc, filmrendező

Mesés írásaid (persze nagyon szubjektíven, mégsem mellékesen) dokumentálnak egy-egy korszakot vagy

legendás mozzanatot, melyek „csodálatos vadállati” országunk, illetve a benne éldegélő lemurok kollektív élményein alapszanak. Hogyan jelenik meg az ezredforduló Magyarország legújabb regényében? (ha egyáltalán megjelenik)

Van erről egy-két szakasz, leginkább a rendszerváltás környéke, költői víziók formájában.

Bárdos Deák Ági, énekes, kultúraszervező

Milyen emlék fűz a Melbához, hogy a csoki mindig jelen van a Facebook-posztjaidat kísérő kvízzjátékok nyereményeként felajánlva?

Bocsánat azoktól, akik más véleményen vannak: a Melba szerintem egyfajta gasztronómiai apokalipszis. Ha a fekete mamba „a halál csókja”, a banános Melba „a halál csokija”. A melbázás a Facebookon egy sorozatos gyerekkori önabúzus (csokitrauma) közösségi feldolgozására történő kétségbeesett kísérlet.

Para-Kovács Imre, író, újságíró

Keveredik-e a pakliban az elveszett lap helye?

Közben megtlett a hiányzó lap, keveredik is, csak a pakli mozdulatlan körülötte. **©**

Trokán Nóra
színművész

**Minden könyv
hozzánk tesz
valamit**

Megújult
**Libri Törzsvásárlói
Program** ünnepi
kedvezményekkel

libri.hu/torzsvasarlo

Libri
Könyvesboltok

Három dolog, amit nem biztos, hogy tudtál Rózsa Sándorról

SZÖVEG: CSERNA-SZABÓ ANDRÁS | **KÉP:** KRESZ MÁRIA (RÓZSA SÁNDOR), VALUSKA GÁBOR (CSERNA-SZABÓ ANDRÁS)

CÍMKE: BETYÁR, KOPONYA, HOLLYWOOD, KISUJJ

AZ ELTÜNT FEJ NYOMÁBAN

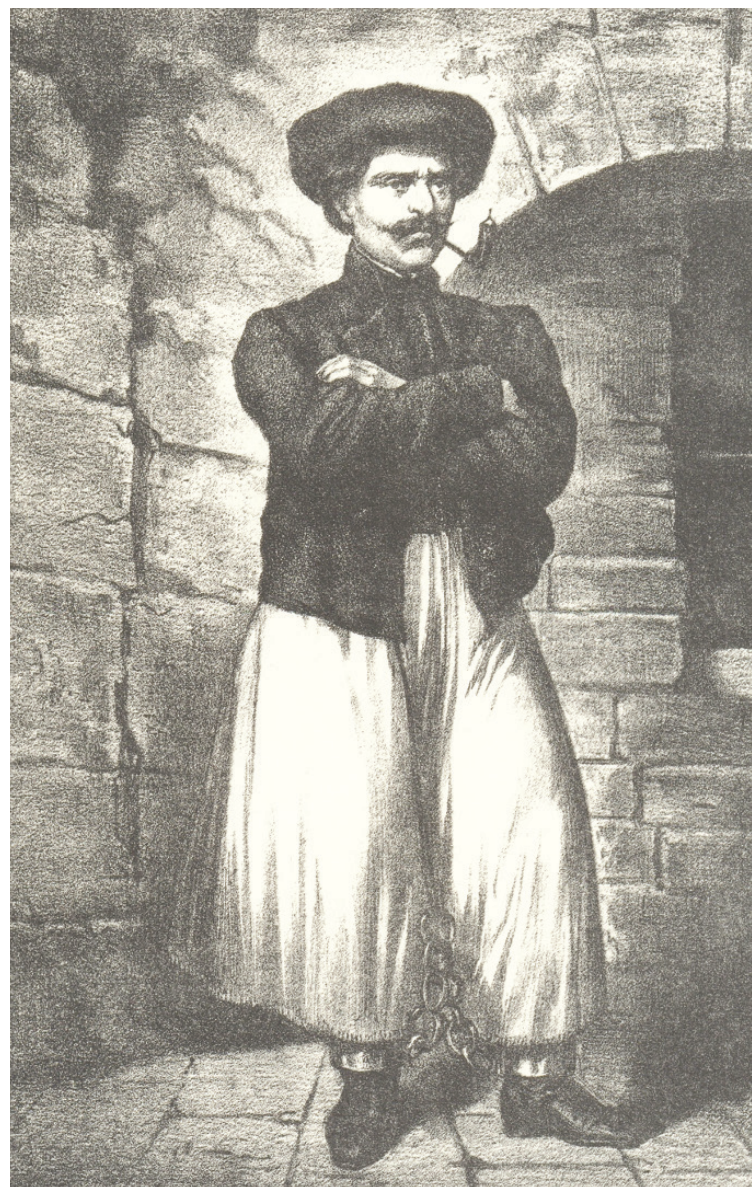
1.

A TÖRTÉNELMI

Rózsa Sándorról viszonylag kevés mű született – már a népi legendák és a szépirodalmi művek számához képest –, viszont 1999-ben Szentesi Zöldi Lászlónak megjelent egy Rózsa Sándor-monográfiája,

melynek erénye nemcsak az olvasmányosság és a szórakoztató ismeretterjesztés, de a szerző szépen összegyűjti a témában fellelhető történeti forrásokat is. Én főként ezt a könyvet használtam, mikor a történelmi Rózsa Sándorról kellett adalék a *Sömmi*. című kisregényemhez. Innen tudom például azt is, hogy mi lett a valóságos Rózsa Sándor valóságos fejének sorsa. Miután 1878. november 22-én (65 éves korában) gümőkórban (tuberkulózis, tbc) meghalt a szamosújvári börtönben, a bécsi udvar elrendelte a boncolást, melyet dr. Zachariás József végzett. Levágta a fejet, és a szívet is kivette. A doktor úr mindezen tetteket nem minden káröröm nélkül végezte, s ennek – állítólag – hangot is adott. A fej szeszbe került, és Pestre vitték dr. Lenhossék József anatómushoz – ő vizsgálta a koponyát. A betyárkirály ezúttal – kivételesen – kitűnő társaságba került, hiszen a doktor úr előzőleg például Deák Ferenc fejét is hosszasan vizsgálta, még tudós

értekezést is írt róla: *Deák Ferencz koponyáján tett mérések és ezekből vont következtetések* (1876). A Rózsa-koponya kifogott a tudományos embereken: se Lenhossék, se Herman Ottó nem talált olyan antropológiai jegyet a főn, mely gonosztevőre vallott volna. A betyárfejet sokáig őrizték, a Kórbonctani Intézetből tűnt el a második világháború alatt. Úgyhogy simán lehet, hogy nem pusztult el, és ma is megvan. Talán egy dúsgazdag gyűjtőnél. Vagy mondjuk egy kínai integető szerencsemacska és egy NDK-gyártmányú porcelánlenin között áll egy poros polcon, s a gazdájának fogalma sincs, kinek a szúrós pillantása nézi őt a szekrényről estelente. (Hogy az a koponyatető, amit a budapesti Rendőrség-történeti Múzeumban Rózsa Sándor koponyájaként mutogatnak, tényleg a Kegyelmes Paraszt fejének alkatrésze volt-e, azt csak a Jóisten tudná bizonyosan megmondani.)

RÓZSA SÁNDOR A
THERESIENSTADTI
BÖRTÖNBNEN

JÓKAIVAL A CSÁRDÁBAN

2.

„E MUNKA írója több év előtt látta az elítélt Rózsa Sándort a szamosújvári állami fegyházban. A hírhedett rablóvezér – itt szabómesterséget üzött: a fegyverek legkisebbike, a varrótü volt a kezében, katonanadrágokat varrt. Régi ismerős volt.

1848-ban a magyar kormány amnesztiát adott a már akkor is híres rablóvezérnek, azon feltétel alatt, ha cimboráival együtt a csataterre megy, a haza védelmében keresni bűnbocsánatot. – A kormány amnesztiáját e mű szerzője vitte el Rózsa Sándorhoz a pusztai csárdába, mely a rablók tanyájául szolgált. – A másodszori találkozásnál mondá a rabnak szemrehányólag: – Hát önnek harmadszor is ide kellett kerülni? Nem tudta megbecsülni a kétszer visszakapott szabadságát?” – írja Jókai Mór *A lélekidomár* című könyvében. Csakhogy Jókai itt valószínűleg rendesen vakít. Vagy legalábbis legendát gyárt, romantikusan színezi. Mert a második találkozás minden bizonnyal csupán az első lehetett. Ezt egy olyan levélből lehet tudni, amely csak Jókai halála után került napvilágra. A fiatal író 1848. október 4-én írt levelében ugyanis bevallotta Kossuthnak, hogy az amnesztiás papírt Kiskunfélegyházán átadta egy őrmesternek. Majd Mór angolosan távozott: Pestre. Én persze megsajnáltam szeretett, öreg és jeles kollégámat, ki így felsült halálában, ezért a *Sömmi*-ben úgy intéztem, hogy mégiscsak Móric vigye a Sándornak azt a bűnbocsátó levelet. A pusztai csárda – ahol e két híres férfiú összetalálkozik – természetesen Szentesen működik, és Szamárdelölőnek hívják.

SANYI GOES TO

HOLLYWOOD

3.

AZT SOKAN TUDJÁK, hogy a Sándor sorsát számos magyar író

megénekelte: Arany, Tömörkény, Krúdy, Móricz, Móra stb. (Ők sem lustálkodtak a legendagyártás terén.) De az számomra is újdonság volt, hogy egy osztrák író is regényt írt a magyar betyárkirályról. Bálint Sándor néprajztudós munkáiból is sokat merítettem, az ő alpművében, *A szögedi nemzetben* olvastam először Robert Neumann Rózsa Sándor-könyvéről. A szerző – aki nek (Bálint szerint) nagyapja korcsmáros volt Magyarországon – még Móricz Zsigmond előtt írta regényét, mely 1938-ban Zürichben, Londonban és New Yorkban is megjelent (német címe: *Eine Frau hat geschrien*, angol címe: *A Woman Screamed*). Bálint Sándort idézem: „Páratlan sikere volt (...) A Metro-Goldwyn filmel akart készíteni belőle, de a háború idején az amerikai vezérkar a magyarbarát filmet nem tartotta időszerűnek.” A sztori igaz lehet, hiszen a New York-i *The Film Daily* 1938. november 15-i száma azt jelenti Hollywoodból *Rózsa Sándor for Korjus* címmel, hogy a Metro megvette Neumann regényét, a *Rózsa Sándor* címűt, s mindezt tette azért, hogy egy újabb főszerepet szállítson Miliza Korjusnak, a lengyel-észti származású hollywoodi üdvöskének. A szöke bombázó éppen ekkor volt sikereinek csúcán: 1938-ban Oscar-díjra jelölték a *The Great Waltz* (A nagy keringő)

című filmben nyújtott alakításáért. Sajnos, soha nem tudjuk meg, milyen lett volna Korjus a Sándor babájának szerepében. És ki alakította volna Rózsaát? James Stewart, Gary Cooper vagy Clark Gable? Én mindenesetre az akkor harmincas éveie elején járó John Wayne-re osztottam volna a szerepet. (Korjus Wikipédia-oldala szerint azért nem forgatták le végül a Rózsa-filmet, mert Miliza 1940-ben súlyos autóbalesetet szenvedett.)

De ismerünk egy korábbi történetet is, mikor Rózsa Sándorból majdnem hollywoodi hős lett. Móra Ferenc már 1933-ban ezt írja: „Pár évvel ezelőtt Amerika is jelentkezett. Csikágóból írt valami irodalmi üzletes, hogy jó volna egy Rózsa Sándor-filmet csinálni.” Sajnos Móra, a szegedi múzeum igazgatója csúnyán elhajtotta az amerikai producert, mondván, ők a közművelődéssel foglalkoznak, nem a betyárkultusszal, majd nekiállt ecsetelni azokat a borzalmakat, melyeket a Sándor a pusztán elkövetett: „Mindazonáltal kivételesen van szerencsénk közölni, hogy a t. című b. érdeklődése által megtisztelt férfiú a nyomtatásban megjelent vizsgálati akták szerint egy áldott állapotba került kocsmárosné hasát felvágatta, hogy a meg nem született csecsemő kisujjához hozzájusson, mivel az ő társadalmi köreiben elterjedt hit szerint a golyó nem fogja azt, aki ilyenek a birtokában van.”

Térképre rajzoltuk Bartis Attila új regényét

Térképen a vége

„Amikor Apám rendes álláshoz jutott, kiterítettem az asztalra a térképet, hogy megnézzem, hol van Rákos. Aztán fogtam a ceruzát, és bevonaltam azokat az utcákat, ahol már jártam. Mások világtérképpel csinálják ugyanezt.” Szabad András, Bartis Attila *A vége* című regényének hőse keresztbe-kasul bejárja

Budapestet. Mi pedig vele sétálunk. Bartis új regényében a hatvanas évek Budapestjéből indulva a huszadik század második felének mindennapi életébe és az érzelmek labirintusába érkezünk. Regény a felnövésről, a fényképezésről, Budapestről, a szerelemről és a szabadságról.

GRAFIKA: CSOBOD LUCA

CÍMKE: BARTIS, TÉRKÉP, BUDAPEST, SÉTA

ÓBUDA - KÍSÉRLETI LAKÓTELEP

„És üvölti, hogy nem bírom, tömd a számba. És nem értem. Vagy nem akarom érteni. És valahogy mégis eléri végül és le-tépi a szögről azt a rongyot. Aztán ahogy gyúri a szájába, hogy ne üvöltsön. Mint egy kisgyerek, amikor rémálomból ébredve tömni kezdi a szájába a pelenkarongyot.” (126. oldal)

JÁNOS KÓRHÁZ

„Anyám még lánykorában, valami parkban vagy erdőszélen. A napba néz, a haját fújja a szél. Jobbjával egy férfikezet fog, a Schaffhausenen négy óra öt perc, aztán véget ér a kép.” (72. oldal)

GELLÉRT-SZOBOR

„Beszöröd ezt a doboz Ultrát, mondta, és kivette a fürdőben talált mosóport a táskájából. Nem. Most. Beleszörtam. Ő meg beleszörta az összes hiperman-gánom. Pillanatokon belül nőni kezdett a halványlila hab, aztán áttört a korlátot, át az útra. Abban álltunk. Már elérte a fehér ruha alját. A kéményseprőd ehhez képest egy Michelangelo volt, mondta. Tudom. Fussunk, mondtam.” (399. oldal)

ERZSÉBET HÍD

„Amikor felértünk, azt mondta, boldog születésnapot. Fent a kereszt hídban az acélpadlón van egy lyuk. Vízelvezető, vagy nem tudom, mi. De ott van évek óta, amióta a hidat megépítették. Az úttestre néz. Pont akkora, hogy a szemközti acélmennyezet-re fejjel lefele kivetüljön a forgalom. A sorokban álló autók, a buszok. Az egész Erzsébet híd egy camera obscura. Hát ez a tied, csak hogy tőlem is kapj egy fényképezőgépet.” (478. oldal)

BUDAFOK

„Mondom, az első napunkra nem emlékszem [Kornéllal]. Arra ébredtem, hogy három macska ül az ágyamon. Próbáltam minél csendesebben hányni a fürdőszobában. Aztán felráztam, hogy mondja meg, hol vagyunk. Ugye, apám nem látott így minket? Mire felelhettem volna, visszaaludt.” (136. oldal)

Nem volt elég, és tovább szeretnél sétálni Szabad András nyomában?
Online térképünknek köszönhetően most megteheted, csak olvasd be a QR-kódot!

SZÍV UTCA 6.

„Lent a csarnoknál már pakoltak az árusok, de még tudott venni egy fenyőt. [...] csak simán letámasztottuk a sarokba. Gyertyánk az volt. [...] Meggyújtottam, odaálltunk a fa elé, és elénekeltük a Csendes éjt. Aztán Apám bement a szobájába, és áthozta a Zorkijt, meg egy tekerecs Forte filmet.
Boldog Karácsonyt, Fiam.” (15. oldal)

VÁROSLIGET

„Nem fért el egymás mellett a két valóság. A fixálatlan képek a fehér fényben lassan feketedni kezdtek. Valamiért az bírta tovább, amit az Akadémia üres színpadán készítettem, de végül eltűnt az is.” (581. oldal)

RÁKOS

„A filmklubot valami népművelő vezette, meg mertem volna esküdni rá, hogy besűgő. Nóra ismerőse volt. Az a tíz-tizenöt ember szinte elveszett a hodály méretű teremben. Csak két oldalsó lámpa égett, a pódium fölött alig lehetett látni a vörös gipszcsillagot. Párnázott, vörös bársonyszékek voltak, balra, a színpad szélén állt egy zongora.” (412. oldal)

REISZ JÓZSEF-IGAZOLVÁNYKÉP

„Amikor a munkáját végzi, tudnia kell, hogy ennek a gépnek lelke van. Egy gépnek sincs lelke.
Elég beszari lehet, ha olyasmit szajkóz, amiben maga sem hisz.
Jó, akkor az én gépemnek is van lelke.
És nemcsak hogy beszari, de sértődékeny is.
Jó, akkor a Leica lelke más.
De legalább van belátás magában.” (358. oldal)

ZENEAKADÉMIA

„Koncert után hátramentem az öltözőbe. Azt mondtam Évának, hogy valamitől émelygek, én most nem megyek el velük vacsorázni. Otthon elővettem a képeket Keresztes Dalmáról. Aztán visszahoztam őket. Arra gondoltam, hogy a képégetés ugyanúgy nem old meg semmit, mint a könyvégetés.” (432. oldal)

Ajándékosz városélményt!

Add ajándékba a tematikus városi sétákat szervező HOSSZÚLÉPÉS. JÁRUNK? rugalmasan beváltható sétatjegyét, melyet az ajándékozott másfél éven beválthat bármely általunk szervezett sétára.

Miért ajándékosz sétatjegyét?

Mert Budapest határain belül egy 2-3 órás utazás élményét nyújtjuk térben és időben.

Mert ha tárgyak helyett élményt ajándékozhatasz.

Mert nem kell tudnod, hogy az ajándékozott mikor ér rá, hiszen a sétát végül ő választja ki

Mert a sétatjegy könnyen kezelhető ajándék, egy borítékban is elfér, ennek ellenére végtelen lehetőségeket rejt.

Mert akár azonnal a kezébe veheted.

További információ:

HOSSZULEPES.ORG

Nathan Filer

Nem akartam kampányregényt írni a mentális betegségekről

Nathan Filer nyolc éven át dolgozott a skizofréniával diagnosztizált fiatal bristoli srác, Matthew történetén. A fiú kezdetben a kórházban, később a nagymamájától kapott írógépen örökíti meg a Down-szindrómás bátyja halálával, az anyja depressziójával és a saját démonjaival kapcsolatos érzéseit, miközben folyamatosan vívja harcát a büntudat és a visszaesés ellen.

SZÖVEG: DROSZ ANNA | KÉP: VALUSKA GÁBOR

CÍMKE: PSZICHIÁTRIA, MENTÁLIS BETEGSÉGEK, TRAUMA, FELDOLGOZÁS

Filer *A zuhanás sokkjával* 2013-ban elnyerte a rangos brit irodalmi elismerést, a Costa-díjat, a mentális betegségeket, kiszolgáltatottságot és traumákat rengeteg humorral és empátiával ábrázoló, mélyen emberi könyvet azóta több mint harminc nyelvre lefordították. Nem ő az az író, aki évente új regénnyel jelentkezik, de szeretne ismét a veszteségről, valakinek az elvesztéséről írni, és érdeklik a párhuzamos univerzumok is, bár a következő regényt is szeretné a realitás talaján hagyni. Az elsőkötetes szerzővel a családtagok között lévő úrról, az életünk nagy részét kitöltő gondoskodásról és a mentális betegségeket körülölelő tévhitekről, stigmákról beszélgettünk.

A regény megjelenése előtt éveken át dolgoztál ápolóként, majd a mentális egészségügyet kutattad. Miért választottad az egészségügyi pályát?

Amikor elkezdtem az egyetemet, még nem igazán tudtam, mihez akarok kezdeni az életemmel, és egy idő után abba is hagytam a tanulmányaimat. Anyám egészségügyi asszisztensként dolgozott, nekem pedig állás kellett, ezért kötöttem ki egy kórházban. Általános kórházi környezetet képzeld el, kezdetben még nem dolgoztam mentális betegekkel. Gyakorlatilag még tinédzser voltam, eszembe se jutott, hogy a pszichiátriai ellátásra specializálódnak. Csak később, a kollégáimmal beszélgetve jutottam el a mentális egészségügyig, ezután szakosodtam erre a területre, és jutottam el a felismerésig: megtaláltam a hivatásomat. Legalábbis ami az egészségügyi munkámat illeti, mert csak részmunkaidőben dolgoztam ápolóként, a fennmaradó időben performanszköltőként léptem fel fesztiválokon, ami olyasmi, mintha stand-up comedy verseket írnék.

A zuhanás sokkja egy mentálisan beteg fiatalról szól, adódik hát a kérdés: az ápolóként szerzett tapasztalataid miatt döntöttél úgy, hogy regényt írsz?

Már jóval az ápolói munkám előtt, hétéves koromban eldöntöttem, hogy regényt akarok írni. Először horrorral próbálkoztam, amit Richard barátommal együtt írtam, de nem igazán jött össze. Gyerekregényekkel folytattam a húszas éveim elején, aztán jött *A zuhanás sokkja*, amit éveken át írtam. Nem azért mentem ápolónak, hogy kutatást végezzek a regényemhez, hanem mert mentális betegeket akartam ápolni. Egyáltalán nem sztorikra és karakterekre vadásztam, de a regény annyiban persze reflektál a munkámra, hogy első kézből tapasztalhattam meg, milyenek a mindennapok egy ilyen intézményben. Érdekes kérdés a valóság és a fikció kapcsolata, egymásra hatása. Amikor az emberek például a memoárjukat írják, valószínűleg több fikció kerül bele, mint amit hajlandóak elismerni, miközben a fikcióban nagyobb súlya lehet a valóságnak, mint azt az író beismerné. Most, hogy már némi távolságot érzek a regényemtől, jobban látom, hogy mennyit merítettem az életemből és a saját kapcsolataimból. A legfontosabb hatást a családom jelentette. Valamilyen

szinten a szüleim is megjelennek
*A zuhanás sokkjában, az unokatestvérem
részben a főhős bátyjának, Simonnak a
karakterét ihlette, belőlem pedig sok
minden van Matthew-ban, a főszereplő-
ben is.*

**Matthew-t a tünetei alapján skizofrén-
ként diagnosztizálják, te azonban
kerülni szoktad a diagnózist, amikor a
főszereplőről beszélsz, és inkább azt
hangsúlyozod, hogy ő egy olyan fiatal,
aki súlyos traumán megy keresztül.**

A mentális betegségek mindenkire
másképp hatnak, másképp jelentkeznek,
de vannak olyan minták vagy közös

**Minden
reakciónak
örülök, mert
azért is írok,
hogy
kapcsolatot
teremtsek
másokkal.**

jegyek, amelyek alapján felállítható egy
tágabban értelmezett diagnózis. Sajnos
ebből is adódik például az az általános,
berögzült kép, hogy a mániás beteg csak
az ápolójára támadó, őrző ember
lehet. Az igazság az, hogy nem tudom,
Matthew skizofrénias-e, csak azt, hogy
súlyos gyászt próbál feldolgozni, és azt,
hogy rendkívül nehéz gyerekkora volt.
Amikor arról beszélünk, hogy egy
betegség honnan ered, miben lakozik,
általában azt mondjuk, hogy az agyban,
ami egy nagyon leegyszerűsítő megkö-
zelítés. Matthew tünetei, az állapotához
vezető élményei valójában az anyával
való kapcsolatában, a köztük lévő űrben
vannak. Súlyos traumán megy keresztül,
a betegsége pedig a poszttrauma.
A regényemben egyébként szándékosan
nem csak egyetlen lehetséges magyará-
zatra fókuszálok, mindenféle körül-
ményt felvázolok, ami magyarázat lehet
az állapotára. A család történetén
keresztül ott a genetikai ok, és többször
utalok rá, hogy Matthew sokat füvezik a
barátjával. Megpróbáltam bedobni a
pszichózis minden lehetséges okát, de
engem a legjobban mindig is a családi
körülmény foglalkoztatott, a főszereplő
kapcsolata a szüleivel, elsősorban az
anyjával, és a testvérével, akinek a
haláláért büntudatot érez.

**Matthew mentális beteg, az anyja
súlyos depresszióval küzd, a testvére
Down-szindrómás, a legjobb barátjának
anyja magatehetetlen, ágyhoz kötött
beteg. Nagyon sokféle állapot, kiszol-
gáltatottság sűrűsödik a regényben.**

A regény írásakor nem volt előzetes
cselekményvázlatom, nem terveztem el
előre, hogy mi fog történni. Mivel
diagnosztizálják Matthew-t? Skizofrénia-
val. Miért? Mert a Down-szindrómás
bátyja meghalt. Milyen legyen a legjobb
barátja anyja? Magatehetetlen, aki
folyamatos ápolásra szorul. Így együtt
elég extrémnek tűnhet, pedig tényleg
nem szándékos. Gyakran kérdezik tőlem,
hogy miért lett a főszereplő testvére,
Simon pont Down-szindrómás. Erre azt
tudom válaszolni, hogy csak. Mert ott és
akkor azt éreztem, hogy Down-szindró-
másnak kell lennie. Ilyen karakter lett, és
kész. Jacob anyjának betegsége abból a
szempontból viszont kulcsfontosságú,
hogy rajta keresztül tárul fel Matthew
gondoskodó oldala, ami nagyon fontos
része a személyiségének, gyógyítással
és betegekkel akar foglalkozni. Az egyik
legnagyobb tragédiának azt tartom,
hogy amikor valaki beteg lesz, valami-
lyen pszichózis alakul ki nála, kórházi ▶

kezelésre szorul, és ezzel elveszíti a lehetőségét annak, hogy másokról gondoskodjon, ami viszont nagyon nagy részét teszi ki az életünknek, meghatározó mindannyiunk számára. Bekerül a kórházba, és onnantól kezdve ő az, akiről mások gondoskodnak, ő lesz a „gondozott”, így nincs már tere annak, hogy ő gondoskodjon másokról.

A zuhanás sokkja Matthew regénye abban az értelemben is, hogy a saját történetét írja benne, nagyon markáns szerepet játszik az írás aktusa, van tehát egy „regény a regényben” síkja is a történetnek.

Mindenképpen szerettem volna a történetmesélés aktusát beépíteni a regénybe. Sok egyes szám első személyű narratívánál feltétel nélkül elhisszük, hogy a történet csak úgy a semmiből ott termett a papíron, ami nyilván a regények velejárója, és ezen egy olvasó sem szokott fennakadni. Én azonban fontosnak éreztem, hogy a regényemben hangsúlyt kapjon az idő. Az egyes szám első személyű narrátorok sokszor úgy emlékeznek vissza korábbi eseményekre, mintha azok egy

Idővel ráébredtem: a karakterem baromira nem lesz együttműködő, és nem fogja végigcsinálni a kezelést. Ő az a fajta srác, aki egy idő után lelécel a kórházból.

szempillantás alatt történetek volna. Matthew-nál ez nem így van, a körülményeinek, állapotának változásai folyamatosan reflektálnak a regényírára, és az adott hangulata befolyásolja az emlékeit. De ha belegondolunk, ez mindannyiunkra jellemző. Egészen másképp tudunk visszaemlékezni egy múltbeli eseményre, ha szomorúnak, és megint másként, ha épp boldognak érezzük magunkat. Matthew történetének írása tehát nem csupán strukturális szerepet játszik, hanem a regény központi eleme. Ez az elején valóban ad egy formát, mivel Matthew minden hétfőn, szerdán és pénteken a kórházban tölti a napot, ott ír, és negyven perce van egy fejezetre. A gond ott volt, hogy idővel ráébredtem: a karakterem baromira nem lesz együttműködő, és nem fogja végigcsinálni a kezelést. Ő az a fajta srác, aki egy idő után lelécel a kórházból. Na és akkor bajba kerültem, mivel a főszereplőnek nincs számítógépe, mindig a kórházban ír. Aztán hirtelen megvilágosodtam: Matthew kap egy írógépet a nagymamájától, és ezzel kimozdíthatom a karaktert a kórházi környezetből, ahol eddig írt.

Másként reagálnak a könyvedre azok, akik a mentális egészségügyben dolgoznak, mint akiknek nincs személyes tapasztalatuk arról, amiről írsz?

Persze nem ülök ott minden olvasóm válla fölött, de az egészségügyi dolgozóknak, akik olvasták a regényemet, általában van némi szégyenérzet amiatt, hogy a rendszer ilyen szar. Egyáltalán nem akartam kampányregényt írni a mentális betegségekről és az egészségügyi ellátás helyzetéről. A regényem főszereplőjének joga van kritizálni az egészségügyi ellátást, én nem osztom mindenben a véleményét, de természetesen tisztában vagyok vele, hogy az angol egészségügy és a pszichiátriai rendszer jobb helyzetben van, mint a világ sok más országában. Matthew nem is igazán panaszkodik, elég árnyaltan fejt ki a véleményét. Csak a szabadságát akarja visszakapni, és elsősorban nem az egészségügyi rendszerrel harcol, hanem az anyjával, a kapcsolatukkal és a testvére halála miatt érzett gyász feldolgozásával.

Ennek a háttérben persze ott az egészségügy, de amikor Matthew-nak elege lesz belőle, fogja magát, és lelécel. Az olvasóimhoz visszatérve, minden reakciónak örülök, mert azért is írok, hogy kapcsolatot teremtsék másokkal. A könyvek segítenek kevésbé magányosnak érezni magunkat. Sok olyan olvasóm írt nekem vagy jött oda hozzám, akit a családtagja révén érint a betegség, és a regényem segített neki megérteni, mit élhet át a rokona. Sokan voltak párhuzamot a saját tapasztalataikkal. Nem szeretnék nagyképűnek tűnni, de valóban nagyon jó érzés, hogy ilyen sok embert meg tudtam szólítani a könyvvel. Nagyon mélyen belülről jövő történetnek tartom, ezért fontos számomra, hogy ilyen jól fogadták, és ennyi embert megérintett.

Azzal együtt, hogy nem akartál kampányregényt írni, a zuhanás sokkját gyakran kategorizálják a mentális betegségekről szóló regényként. Te milyen művekkel érzel rokonságot? Van olyan regény, ami hatott rád írás közben?

Bár ez a fajta kategorizálás elsősorban a kiadók marketingeseinek munkája, valóban nem lehet figyelmen kívül hagyni, milyen fontos szerepet játszik a könyv megjelenése óta rendszeresen hívnak ezzel foglalkozó konferenciákra, ahol egyáltalán nem a regény a téma, de mivel éveken keresztül dolgoztam ápolóként, később a mentális egészségügyet kutattam, tudom, miről beszélek. Bizonyos szempontból kényelmesebb számomra pszichiáterekkel és pszichológusokkal ülni egy panelbeszélgetésen, mint írókkal mondjuk egy irodalmi fesztiválon. Ismerősebb terep számomra az egészségügy. Ami az irodalmi rokonságot illeti, szeretem azt hinni, hogy a regényem beleillik a *Zabhegyező*-típusú narratívák sorába, amelyeknek fiatal, elégedetlen, rendszer ellen lázadó elbeszélőjük van. Ilyen értelemben rokonságot érzek D.B.C. Pierre Vernon *Little*, az *Isten* című könyvével, és fontos előkép Mark Haddon *A kutya különös esete az éjszakában* című regénye, vagy Iain Banks *Darázsgyára*. ☺

HIRDETÉS

Mesélő Biblia
2990 Ft
240 × 285 mm
48 oldal
bélelt borító

Karácsonyi foglalkoztató
990 Ft
200 × 240 mm
16 oldal
kiemelhető elemekkel

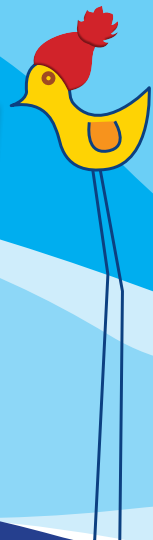

Rózsák meséi
3990 Ft
240 × 310 mm
132 oldal
bélelt borító

Az erdei manók legendái
4990 Ft
230 × 295 mm
240 oldal
bélelt borító

A dinoszauruszok csodás világa
3990 Ft
250 × 305 mm
120 oldal
keménytáblás, spirálozott

Napraforgó

1047 Budapest, Baross u. 91–95. • Telefon: (06-1) 272 1313 • Fax: (06-1) 272 1312 • E-mail: napraforgo@napraforgokiado.hu • www.napraforgokiado.hu

Dmitry Glukhovsky

Hallgatni arról, hogy mi történik Oroszországban: tilos

SZÖVEG: DIÓSZEGI-HORVÁTH NÓRA | KÉP: ORIONBOOKS

CÍMKE: OROSZORSZÁG, DIKTATÚRA, ÖSSZMŰVÉSZETI PROJEKT, GENETIKA

„A Metro 2033 önarcképe és egyben karikatúrája a saját hazámnak” – mondja nagyszerű sci-fi sorozatának 10 évvel ezelőtti első darabjáról Dimitry Glukhovsky, a most megjelent zárórészben, a Metro 2035-ben viszont egy friss vázlatot rajzol a mai Oroszországról. „Ez a könyv búcsút int annak az illúzióknak, hogy az emberi természet és a társadalmi struktúra összeegyeztethető, és kifejez egy mélységes csalódottságot úgy az ember, mint a társadalom irányába.”

Glukhovsky 18 évesen kezdte el írni az első Metro-regényt, melyben egy nukleáris háború túlélői küzdenek az életben maradásért a moszkvai metró labirintusában. A kötet kezdetben az interneten volt olvasható, ám hamarosan a könyvkiadók érdeklődését is felkeltette.

2009-ben megjelent a folytatás, a Metro 2034, amely abban az évben a legnagyobb példányszámban fogyó orosz regény lett. Megjelenését követően egyre több nemzetközi szerző kezdte el a saját képére formálni az atomháborút követő években játszódó sztorit, és tette hozzá saját történetét az egyre nagyobbra duzzadó univerzumhoz. A Metro-univerzum végül komplett művészeti projektté alakult át

számtalan novellával, aláfestő zenével és a második részhez készült olajfestményekkel. 2013-ig 35 különböző Metro-regény született. Glukhovsky nem érzi úgy, hogy fontos feladata lenne az irodalomban, mindössze szeretne beszélni azokról a témákról, amiket fontosnak tart és amik miatt aggódik. Magyarországot kifejezetten szimpatikusnak tartja, bár a magyarokat kissé tragikus embereknek látja, Budapestet viszont legalább olyan fenségesnek, mint Párizst egy nukleáris háború után. Az orosz íróval antiutópiáról, erősen leszabályozott mindennapokról és a saját jövőképéről beszélgettünk.

projektet, mint a Metro-univerzum. A szerzők hét országból, öt nyelven egyidejűleg építenek egy közös képzeletbeli világot, ami így magán viseli mindannyiuk kulturális és nemzeti sajátosságait. Az alapállás mindig ugyanaz: 2033-ban a Föld túl van a III. világháborún, a történet viszont minden nemzetnél egy kicsit másra fut ki: az oroszok a túlélésről, a britek a civilizációk összezsugorításáról, az olaszok az Isten általi elhagyatottságról mesélnek, a kubaik politikai szatírákat írnak, a lengyelek a diktatúrák örökségét jelenítik meg. Érdekes, nem? Nagyszerű, hogy a világon nincs más, ehhez hasonló projekt.

Lesz még bármilyen folytatása a Metro-sorozatnak, vagy lezártnak tekinti ezt a szakaszt?

Nekem most úgy tűnik, hogy a Metro 2035 nagyon jól összekapcsolja a két korábbi, egymástól azért valamelyest független regényt, és teszi egy teljes trilógiává. Nem hiszem, hogy írniék még egy könyvet, szerintem ez a téma kimerült. A történetet viszont ki lehet terjeszteni más médiumok felé, lehetne belőle például számítógépes játék vagy tévésorozat. Ezekre a megoldásokra nyitottabb is vagyok, hiszek abban, hogy egy játék narratívája is lehet éppolyan érdekes, mint bármelyik filmé, ami díjat nyer Cannes-ban. A Metro-univerzum viszont továbbra is élni fog, amíg az olvasók és az írók életben tartják. Ez a projekt magától is lélegzik, rám ebben már nincs különösebben szükség.

Az orosz irodalomban nagy hagyománya van az antiutópia-regényeknek. Ön szerint mi lehet ennek az oka?

Valóban több az antiutópia az orosz irodalomban, mint máshol a világban. Az utópiák – didaktikus leírásai egy ideális társadalomnak – Sztrugackij korai korszaka és a többi szovjet sci-fi író óta igazán népszerűek. Oroszország kiváló terepe az utópistáknak. Úgy tűnik, hogy a mi hazánkban nem működik igazán a társadalom evolúciója. Semmi sem fejlődik természetesen, magától. A helyzet mindig stagnál, és csak valamilyen radikális „műtéttel” lehet változtatni rajta. Néhány évtizedig vagy évszázadig elviselünk egy régi világot, aminek a romjaira aztán épül valami új, de minden alkalommal, amikor új világ épül, a tervek olyanok, mint egy utópisztikus rajz. Aztán, amikor jön a tényleges végrehajtás, az utópiából

Egy egész univerzumot hozott létre, amelyben más írók, művészek, rajongók sokasága is alkot. Milyen érzés egy ilyen komplex világ teremtőjének lenni?

Nem mondanám, hogy folyamatosan ezen gondolkodom, és azt sem, hogy különösebben élvezném a felhajtást, de érdekes, hogyan lehet kitalálni egy olyan

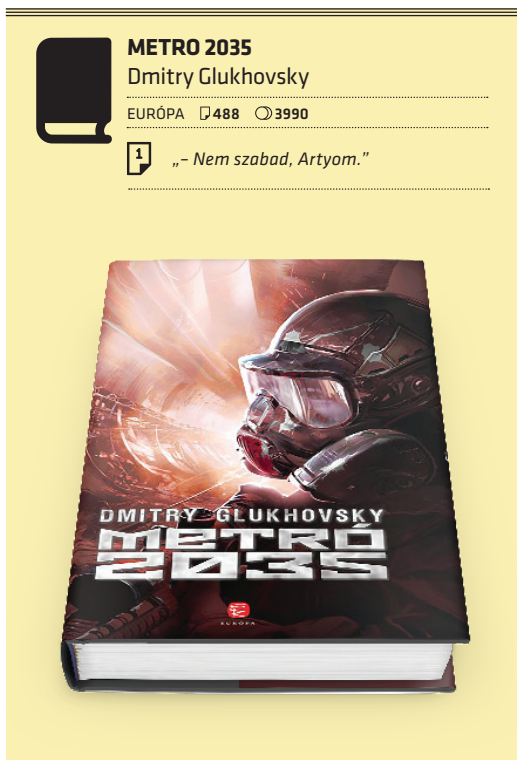
Van egy olyan érzésem, hogy azt a rozsdás mechanizmust, ami egykor a vasfüggönyt működtette, a jelenlegi hatalom saját politikai céljai érdekében épp újraolajozza és megjavítja, hogy bármelyik másodpercben ránk csaphassa az ajtót.

hirtelen antiutópia válik. Így volt ez már a jobbágyfelszabadítás idején, a kommunizmusban és a modern, demokratikus Oroszország születésekor is. Nyugaton az emberek csak élnek és maguknak élnek. Nálunk viszont csupán az idő telik, de bármennyire szeretnénk, hogy minden jobbá váljon, végül ügyis kiderül, hogy valójában minden marad a régiben. Már hogy ne kellene erről írni?

Egyike azoknak az orosz íróknak, akik nem félnek nyíltan bírálni az orosz hatalmat, azon belül is Putyint. A rendszer nem kifejezetten toleráns a bírálatokkal szemben. Tényleg bajban van az orosz szólásszabadság?

A sajtó, ahogy szinte minden más is, Oroszországban teljes mértékben a hatóságok ellenőrzése alatt áll. Akár közvetlenül, akár valamilyen baráti ▶

oligarchának köszönhetően. A televízió vállaltan a ners, kendőzetlen propaganda eszköze. Az utolsó platform, ahol az akut társadalmi problémákat és a politikai kérdéseket még szabadon fel lehet vetni, valószínűleg az internet. A közösségi oldalak, mint a Facebook vagy annak orosz megfelelője, a Vkontakte, még működnek, annak ellenére is, hogy számos olyan törvényt fogadtak el az utóbbi időben, amelyek lehetőséget adnak arra, hogy a bloggerek ellen büntetőeljárásokat indítsanak, miután rájuk sütik a „szélsőséges” vagy „szeparatista” bélyeget. Ez utóbbit például azért, mert kételkednek abban, hogy a Krímet „jogszerűen” csatolták Oroszországhoz. Ezek az események természetesen további heves vitákat szülnek, amelyek viszont már a nemzetközi hírekben is megjelentek. Éppen ezért a hatóságok most új taktika mellett döntöttek: ahelyett, hogy cenzúráznának, inkább csak „zavarják az adást”, ami azt jelenti, hogy minden ellenzéki portálon megjelentek azok a speciálisan képzett „hiénák”, vagyis propagandista bértollnokok, akik minden bejegyzés alatt, ami a kormányt kritizálja, tucatnyi, a Kremlhez hű kommentárt helyeznek el.

A másik dolog, hogy ha bárki vizsgálatokat próbál kezdeményezni, vagy éppen ellenzéki ellenállást akar megszervezni, akkor a hatóságok hamar lefűlelik. A hírszerző ügynökségek

ugyanis nagyon aktívak az interneten, és gondosan figyelemmel kísérik minden olyan kísérletet, amikor valamilyen ellenállás próbál szerveződni a polgárok közt. A független sajtó Oroszországban tulajdonképpen megsemmisült, az internetet viszont a propaganda tömíti el. Ez a helyzet jelenleg tökéletesen megfelel a hatalomnak, ugyanis hatékony: Putyin támogatottsága, ha hiszünk a szociológusoknak, egyelőre nem változott. De ha a helyzet rosszabbodik, ha az elégedetlenség nő, akkor biztos vagyok benne, hogy a hatóságok még erőszakosabban lépnek majd fel, és valóban megpróbálják elvágni Oroszországot az internettől. Igazából biztos vagyok benne, hogy ha az önfenntartás a cél, nem riadnak majd vissza ettől sem.

Az orosz ellenzéki írók közül néhányan (például Ulickaja és Akunyin) olyannyira tarthatatlannak ítélték a helyzetet, hogy ha nem is örökre, de hosszabb időre külföldre távoztak. Gondolkodott már azon, hogy elhagyja a hazáját?

Természetesen bennem is van egyfajta szorongás. Van egy olyan érzésem, hogy azt a rozsdás mechanizmust, ami egykor a vasfüggönyt működtette, a jelenlegi hatalom saját politikai céljai érdekében épp újraolajozza és megjavítja, hogy bármelyik másodpercben ránk csaphassa az ajtót. Nagyon fontos, hogy akkor mi is résen legyünk, és az utolsó másodpercben át tudjunk csúszni a túlóldalra. Sokan egyre idegesebbek, és már most mennek. Mások csak előkészítik a távozásukat, de még mindig reménykednek abban, hogy ez a vasfüggöny sérült, és nem lehet csak úgy helyreállítani, sokaknak pedig egyáltalán nincs hova menniük innen. De a legtöbben, úgy tűnik, mindennel elégedettek. Volt már egyszer-kétszer úgy, hogy ifjonti hévvel emigrálok én is, de most, hogy már van családom, azért nem olyan egyszerű a dolog. Az egyetlen ok, ami miatt végleg elhagynám az országot, talán az lenne, ha nálunk is elkezdnének a nyilvános kivégzések a tiltakozások ellenére is. Ahogy Iránban felakasztják az ellenzéki költőket. Ha ez nálunk is elkeződik, azt jelenti, eljött az idő.

Mennyire vesz részt az orosz írók, értelmiségiek által szervezett megmozdulásokon? Fontosnak tartja az ellenállás ezen formáját?

Amikor 2012-ben Moszkvában, a Bolotnaja téren elkezdődött a Putyin beiktatása elleni tiltakozás, én is kimentem néhányszor. De nem mint író vagy közéleti szereplő, hanem egyszerű magánemberként, aki a saját álláspontját képviseli. Sajnos az akkori tüntetések élére végül olyan emberek álltak, akik saját narcisztikus hajlamaikat előtérbe tolva elsősorban az imidzsüket akarták építeni, így egyre értelmetlenebbé váltak a gyűlések. Nem tudtak reagálni a megváltozott helyzetre, a politikai problémákra sem voltak értelmes válaszaik, így az egész ellenzéki felbuzdulás elvesztette az erejét. Azóta nem is veszek részt semmilyen nyilvános tiltakozáson. Úgy gondolom, sokkal többet tehetek az országért azzal, hogy újságcikkeket és könyveket írok arról, amit látok, mint ha sétálok az utcán. Nem írni ezekről a dolgokról, hallgatni arról, hogy mi történik Oroszországban: tilos. Minden egyes szó, amit papírra vetünk ez ellen az abszurd rendszer ellen, ami napjainkban hatalmat gyakorol fölöttünk, olyan, mint egy-egy homokszem az Auschwitz felé tartó sínek között. Egy homokszem nem állítja meg a vonatot, de milliárdnyi homokszem már képes megfékezni.

Ha ilyen borúsan látja a jelenlegi helyzetet, mire számít: hol tart majd a világ 2035-ben?

Még egyetlen sci-fi író sem volt képes arra, hogy megjósolja, hol tart majd az emberiség ebben vagy abban az évben. Hadd mondjam el inkább, hogy én mit tartanék a legizgalmasabb és legígéretesebb forgatókönyvnek. Semmi sem fontosabb annál, mint ami mostanában a genetikában és a biomérnökök kutatólaborjaiban történik. Komolyan számítok egy olyan felfedezésre, ami meghosszabbítja az ember fiatal és aktív éveinek számát. Úrutazás, telekommunikáció, robotok mindenütt – ezek persze szórakoztató dolgok. De most először a történelem során közel vagyunk ahhoz, hogy megváltoztassuk a saját életünket, hogy legyőzzük a halált, és így beavatkozzunk Isten hatáskörébe. Képesek lehetünk átalakítani a genomokat saját érdekeink szerint, új életet teremthetünk és javíthatunk a már meglévőkön. Ez az, ami valóban megváltoztathatja az emberek sorsát, és talán már jóval hamarabb, mint 2035. **K**

A **BIOENERGETIC KIADÓ** karácsonyi ajánlata

www.bioenergetic.hu

-25%

Lénárt Gitta: ÉLŐ ÉTELEK ünnepnapokra

Diéta, ételallergia, egyéni étrend – ezek a fogalmak képesek a legbuzgóbb ünnepi készülődést is rémálommá változtatni. Mégis szeretnéd olyan különleges menüvel megajándékozni szeretteidet, barátaidat, ami amellet, hogy ínycsiklandozó, még egészséges is? Próbáld ki Lénárt Gitta ünnepi nyersreceptjeit, amelyek között a karácsonyi és húsvéti recepteken túl kerti partira és esküvőre szánt fogásokat is találsz! *(Színes, keménytáblás)*

Ára: 3690 Ft

-25%

Vianna Stibal: ThetaHealing – Betegségek és rendellenességek

A ThetaHealing és a ThetaHealing haladóknak könyvekhez kapcsolódó, ám önmagában is teljes mértékben használható kézikönyv több tízezer konzultáció eredményeképpenszületett meg, közel kétszáz betegség és rendellenesség leírását, illetve az azokhoz tartozó intuitív meglátásokat, gyógymódokat, letöltéseket

és étrend-kiegészítőket tartalmazza. Segítségével képessé válhatunk arra, hogy elengedjük ártalmas hitrendszereinket.

(Keménytáblás) Ára: 4490 Ft

Olga Häusermann Potschtar – Klaus Jürgen Becker: Orosz információs gyógyászok

Az orosz gyógyító technikák rövid, könnyen elvégezhető összpontosítási gyakorlatok, melyek mindenki számára lehetővé teszik a tudatfejlesztést és az egyéni valóság irányítását. Az egyszerű módszerek alkalmazásával helyreállíthatjuk az egészségünket.

Az orosz információs gyógyászat egyetlen „gyógyszere” az egyéni tudat, az elme. Célja az ember szellemi képességeinek fejlesztése és a tudatosság magasabb szintjének, a világ átfogóbb és mélyebb megértésének az elérése. A meglepően hatékony technikát rövid, könnyen elvégezhető összpontosítási gyakorlatok alkotják.

Ára: 2440 Ft

-25%

Pállay Kovács Szilvia: Indigó- és kristálygyermek- eink alkotásaik tükrében

Az indigó- és a kristálygyerekek magasabb értékrendű és dimenziójú világba visznek át minket, ha fogadjuk és észrevesszük az üzenetüket, és nem akarjuk belepréselni őket a rosszul, hamisan működő, materialista szemléletű világunkba és a régi sztereotípiákba. A könyv rávezeti a szülőket, hogy felismerjék gyermekük adottságát, és másképp közelítsenek szerettük, de különleges, jelen társadalmi normákba és elvárásokba nehezen illeszkedő csemetéjükhöz.

Ára: 2300 Ft

-25%

ECKHART TOLLE és DR. WAYNE W. DYER Miért fontos, hogyan rendkívüliek legyünk?

Eckhart Tolle és dr. Wayne W. Dyer
legendás beszélgetése

A beszélgetés teljes szövege

Megjegyzés:
DVD-vel

Eckhart Tolle és Dr. Wayne W. Dyer: Miért fontos, hogy rend- kívüliek legyünk?

A két nagy hatású spirituális tanító komoly témákat feszegető, mégis könnyed hangvételű beszélgetésben válaszolja meg létezésünk alapvető kérdéseit. Eckhart Tolle és a nemrégiben elhunyt dr. Wayne W. Dyer a maga utánozhatatlan stílusában rámutat, miért vagyunk a magunk módján rendkívüliek, és mi tesz minket valóban emberré.

Magyar nyelvű DVD-melléklettel!

Ára: 3500 Ft

-25%

Balogh Béla: Szabadulás az érzelmek fogságából

Szerelmi bánat, gyász vagy váratlan anyagi veszteség olyan hullámvölgybe sodorhat, amelynek hatása hónapokig is eltarthat. A fájó érzelmek és szomorú gondolatok komoly veszélyt jelentenek egészségünkre. A könyv és a mellékelt CD-n hallható meditáció segít, hogy újra megtaláljuk belső egyensúlyunkat, feloldhasunk minden félelmünket,

sőt, előző életeink emlékei is feltáruhatnak előttünk.

(Ajándék meditációs CD-vel) Ára: 2990 Ft

A 25% kedvezmény a feltüntetett árból kerül levonásra, és csak a Bioenergetic Kiadó webáruházában történő vásárlás esetén érvényes.

STAR WARS

AZ ÚJ IDŐSZÁMÍTÁS

SZÖVEG: *RUSZNYÁK CSABA*

CÍMKE: FILM, REGÉNY, DARTH VADER, HAN SOLO, KÉPREGÉNY, BIZNISZ

2012-ben úgy zuhant rá a médiára az új Csillagok háborúja-filmek híre, akár egy féltégla. Senki sem látta, honnan jött, de nagyot csattant, és a fél internet tigrisbukfenceket vetett meg cigánykereket hányt örömeben és izgatottságában. Most, három évvel később már itt vannak az új időszámítás első eredményei: az új filmek, az új játékok, az új könyvek, az új képregények, mi meg csak kapkodjuk a fejünket, ahogy a Star Wars letarolja a fél világot. Mi vezetett idáig? Mi változott? Mi lesz most? És tényleg maga a Star Wars-mennyország az évi egy mozifilm és a rengeteg könyv, vagy inkább féljünk a dömpingtől?

M

inden azzal kezdődött, hogy a Disney, miután bezsebelte a Marvelt és a Pixart, 2012-ben

4,06 milliárd dollárért megvette a Lucasfilmet, és ezzel többek közt a Star Wars jogait is (a vásárlás fő célpontja nyilván a galaxisban játszódó történetfolyam volt, de a Disney ezzel szert tett egy másik nagy franchise-ra, az Indiana Jonesra is, amely továbbvitelével kapcsolatban egyelőre nincsenek konkrét hírek). Nem vesztegették az időt, az adásvételt bejelentő sajtónyilatkozatban már kapásból szót ejtettek arról is, hogy új Star Wars-filmeket készítenek, amelyekből az elsőt 2015-ben mutatják be.

Később aztán robbantották a bombát: a Star Wars addigi, vagyis a Disney-féle időszámítás előtti kánonját a mozifilmek és az animációs sorozatok kivételével eltörölték (vagyis nullázták az úgynevezett Expanded Universe-t, a bővített univerzumot). Ennek következtében sok száz könyvben, képregény- és játékformátumban elmondott történet vált semmissé: tiszta lapot húztak, és függetlenítették magukat csaknem negyven évnyi kontinuitástól. Olyan rajongói kedvencként számon tartott sztorik, mint Palpatine császár visszatérése, Thrawn

admirális Új Köztársaságot sanyargató hadjárata, a jedimészárlást túlélő Dass Jennir jedi lovag vagy Kyle Katarn kalandjai, az 1996-os, *A Birodalom árnyai* című, több médiumon átívelő eposz vagy Jacen Solo (Han és Leia egyik gyermeke) jedivé válása, majd átcsábulása a sötét oldalra immár nem részei a hivatalos Star Wars-kánonnak. Meg sem történtek.

A rajongók természetesen hóbörögtek, de ahogy a Disney hatalmas kampánya minden létező médiumban gőzerővel beindult, az új Star Wars-kiadványok, és azok közt is főleg az új film körüli felhajtás és óriási várakozás Halálcsillagként hamvasztotta el az elégedetlenséget. És a kánon áramvonalasításával akár egy szép új világ is beköszönhet, elvégre a régi sztorik egysége sok évvel ezelőtt megbomlott, és több helyütt is ellentmondtak egymásnak (sok száz képregényt és könyvet összefogni évtizedeken át nyilván gigászi, idővel pedig elvégezhetetlen feladat).

ROHAM INDUL

A Disney tavaly ősszel csapott bele a lecsóba: szeptemberben jelent meg az új időszámítás első regénye, a *New Dawn*, mely az egy hónappal később indult 3D-animációs sorozat, a *Star Wars Rebels* két karakterének első találkozását regélte el. Addigra már javában forgott az első új mozifilm, *Az ébredő Erő* J. J. Abrams rendezésében,

”

A Star Wars minden franchise-ok legnagyobbika. Az első film 1977-es bemutatása óta teljes egészében 28 milliárd dollárt jövedelmezett.

decemberben pedig letarolta a médiát az első előzetes is. Januárban elindultak az új képregénysorozatok, amelyek többnyire az *Új remény* és *A Birodalom visszavág* közötti időszakban játszódtak, játszódnak. A Disney szorosan összefonta a sztorikat – míg a régi időszámításban a Star

Wars-történetek szabadon csapongtak a galaxisnak a filmek cselekményéhez képest értelmezett régmúltjában, jövőjében és mindenféle szegletében, addig az új történetek közvetve vagy közvetlenül, de a Skywalker-család generációkon átívelő kalandjaihoz kötődnek. A Disney mindent, filmet, felnőtteknek és gyerekeknek szóló könyvet, képregényt, játékot egyetlen, összefüggő, egymást okosan és logikusan kiegészítő, masszív kánonná akar összefogni.

Így például a maga puritán módján egyszerűen csak Star

STAR WARS TOP 10*

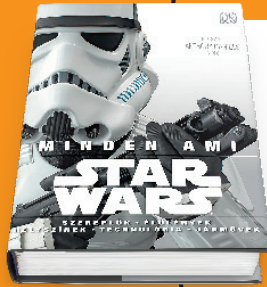
Wars címen futó képregénysorozatból kiderült, hogy Han Solo még az első Halálcsillag felrobbantása előtti időkből megnősült, az *Utóhatás* című regény összeköti *A Jedi visszatér* és *Az ébredő Erő* szálait, a *Star Wars Battlefront* multiplayer játékban azt a csatát lehet megvívni, amely lezuhant csillagrombolókkal és egyéb űrhajókkal szórta tele *Az ébredő Erő* előzeteseiben látott, sivatagos Jakku bolygót, a *Rebels* című animációs sorozat pedig *A Jedi visszatér* utáni időszak jediülőzéseivel és a lázadás megerősödésével foglalkozik. De az ilyen új sztorik mellett természetesen dübörögnek a képeskönyvek, az albumok és az egyéb merchandise kiadványok is.

AZ ERŐ VAN A JÁTÉKOKKAL

Mert aki azt hiszi, hogy a Star Wars nagy pénzügyi erejét a filmek jelentik, óriásit téved. A franchise egy hatalmas, önálló és többnyire önjáró iparrá nőtte ki magát, amely már a filmek nélkül is képes lenne termékek ezreit ontani magából (ahogy azt tette is *A Jedi visszatér* és a *Baljós árnyak* közt eltelt tizenhat évben). Viszonyításképp: *Az ébredő Erő* mozis teljesítményének összevételét nagyjából 2 milliárd dollárra lövik be (mely előrejelzés szerint a világ harmadik legsikeresebb filmje lesz az *Avatar* és a *Titanic* után), ám a mindenféle kapcsolódó, vagyis merchandise termékek forgalmát csak az első évben 5 milliárdra taksálják. A nagy franchise-ok esetében persze már egyáltalán nem ritka, hogy szinte nem is a kapcsolódó áruk segítenek eladni a filmeket, hanem ellenkezőleg, a filmek segítenek eladni minden mást – az igazi üzlet az utóbbiban van, és ezt a Disney réges-rég megtanulta (a 462 milliós jegybevételével büszkélkedő *Verdár* például öt év alatt 10 milliárdos merchandise-bevételt termelt, míg a folytatása egyetlen év alatt 3 milliárdot).

A Star Wars pedig minden franchise-ok legnagyobbika. Az első film 1977-es bemutatása óta teljes egészében 28 milliárd dollárt jövedelmezett, és ebből „csak” 4,4 milliárdot tesznek ki a mozifilmek (beleértve a 2008-as, animációs *A klónok háborúját* is). Az idén októberig megjelent 358 Star Wars-könyv például összesen 1,8 milliárdot hozott, de a pénzverseny igazi győztesei természetesen a játékok: a Hasbro, a Kenner, a Lego és a többi cég figurái, bábuja, modelljei 1977 óta több mint 12 milliárdot hajtottak a gyártóik és a stúdió konyhájára. ▶

A Star Wars már nemcsak film, hanem egy elképzelhetetlenül nagy univerzum, amibe rengeteg felnőttnek és fiataloknak szóló regény, foglalkoztató- és mesekönyv, valamint álomszerű albumok is beletartoznak. Bármilyen is jelenjen meg, az a kanonikus Star Wars-történetet írja tovább és egészíti ki, vagyis minden mindennel összefügg! Kiválasztottunk 10 érdekes könyvet, amelyekkel mindenki elmélyítheti a tudását a Halálcsillagról, megismerheti a Hercegnő életét, sőt végre azt is megtudhatja, hogy altat Darth Vader.

MINDEN, AMI STAR WARS

KOLIBRI 320 8999

Te tudod, ki vagy mi Ric Olié, a sando viziszörny, a Slave I, Varykino, IG-88 vagy Lobot? Ha nem, akkor neked szól a Star Wars bibliájaként emlegetett könyv, amiben tényleg MINDEN megtalálható a SW-univerzumból, a filmekről az animációkig. És C-3PO írta az előszót!

LUKE SKYWALKER, A JEDI LOVAG KALANDJAI

KOLIBRI 64 2999

Ralph McQuarrie neve csak a legelhivatottabb geekeknek mond valamit, pedig a szülőatyja, George Lucas mellett ő volt az, aki megrajzolta a SW világának látványtervét. Neki köszönheti az egyetemes popkultúra azt a jelenetet is, amikor R2-D2 és C-3PO megérkezik a Tatuinra. Fanatikuskoknak és esztétáknak mindenképp ajánlott beszerezni, mert kevés dolog határozta meg a vizuális kultúránkat olyan erősen, mint McQuarrie rajzai.

JEFFREY BROWN: JÓ ÉJT, DARTH VADER!

KOLIBRI 64 1999

Valószínűleg nem sokakat foglalkoztatott eddig, milyen a sötét nagyúr, Darth Vader fektetésekor. Iszonyú cukor! „Luke, Leia! Csatlakozzatok hozzám, és együtt fogjuk uralni az égytet!” – olvasható a gyerekkönyvben, amiből rögtön három is megjelent: a Jó éjt, Darth Vader!, a Vader kicsi hercegnője és a Darth Vader és barátai.

JOE SCHREIBER: STAR WARS - HALÁLÓSZTAG

SZUKITS 270 4125

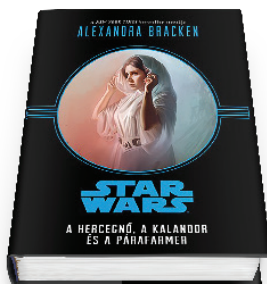
A Birodalom börtönhajója, a Tisztogató ötszáz elitétet szállít a fegyenclepre, köztük Han Solót és Csabakkát. Schreiber a horror zsánerével kacérkodott a Star Wars világában, és a jól ismert figurák mellett zombikkal (!) súlyosította a történetet.

ALEXANDRA BRACKEN: STAR WARS - A HERCEGNŐ, A KALANDOR ÉS A PÁRAFARMER

KOLIBRI 338 3999

A Disney és a Lucasfilm összebútorozásakor apró részletekbe menően kitalálták, hogyan építik újjá a SW világot, ezért újrajártak a korábbi sztorikat, így például a Star Wars IV. Az új remény című is. A feladatot Alexandra Bracken bestsellerszerző kapta, aki a klasszikus szereplők, Han Solo, Luke Skywalker és Leia hercegnő egymásra találását írta meg.

STAR WARS TOP 10*

A NAGY MEGMÉRÉTTETÉS

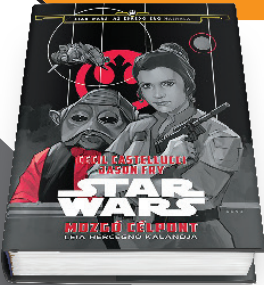
Ahhoz képest, amennyit a Disney költött a Lucasfilm megvásárlására, már az első pár év után röhejes profitmennyiségeket fognak lekaszálni. A kérdés csak az, mit kapnak mindebből a nézők és a rajongók – mert hiába hozzák a legtöbb pénzt a merchandise termékek, az embereket még mindig a filmek érdeklik a legjobban.

Az *Ébredő Erő* bemutatása előtt állva, alig egy évvel az új időszámítás kezdete után nehéz még bármi konkrétat mondani a régi-új Star Wars-univerzum narratív erényeiről, hátrányairól és kilátásairól. Igaz, hogy máris tucatnyi új könyv és képregény kapható, és a *Rebels* animációs sorozat is a második évét tapossa, de egyértelműen *Az Ébredő Erő* a roham zászlóshajója – ezért aztán nagyon sok múlik rajta. Nem azon, hogy pénzügyileg sikeres lesz-e, mert nyilvánvalóan az lesz, ilyen óriási várakozással övezve akkor sem bukhatna meg, ha a világ legrosszabb filmjéről beszélnénk. A színvonalon múlik sok, a rajongói visszhangon és a történet által kijelölt új irányon.

A *Baljos árnyakkal* kezdődött előzmény (prequel) trilógia enyhén szólva kétes értékei még mindig ott kísértének a háttérben, és minden szempontból nagyon fontos, hogy ez az új időszámítás most egy igazán jó filmmel kapjon rakétastartot. *Az Ébredő Erő* fogja meghatározni az új normát, amelyhez a következő filmeket mindenki mérni, igazítani fogja (nemcsak a nézők, de valamilyen szinten a folytatások készítői is), az indítja be az új sztori- és karakterszálakat.

A JÖVŐ KÖDBE BURKOLÓZIK...

A valószínű, hogy egy mai film képtelen olyan gigászi hatást, olyan pozitív popkulturális sokkot kiváltani, mint az 1977-es *Star Wars*. Nem számít, milyen jó lesz *Az Ébredő Erő*, a múlt 2015-ből visszatekintve isteni léptékű árnyaival nem veheti fel a versenyt – az embereket sokkal nehezebb bármivel meglepni most, mint annak idején (főleg, ha egy sorozat hetedik részéről van szó). De azt sem lehet mondani, hogy a Disney ne próbálkozna: miután több mint 4 milliárdot költöttek a Lucasfilmre, illetve elsősorban a *Star Wars*-ra, nyilván a lehető legtöbb profitot akarják lekasztani a lehető leghamarabb. Így aztán mostantól kezdve évente kapni fogunk egy-egy *Star Wars*-filmet. *Az Ébredő Erő* folytatása, a VIII. epizód 2017-ben jön Rian Johnson (*Looper*) rendezésében, majd a trilógia

CECIL CASTELLUCCI ÉS JASON FRY:

STAR WARS – MOZGÓ CÉLPONT

KOLIBRI 255 3499

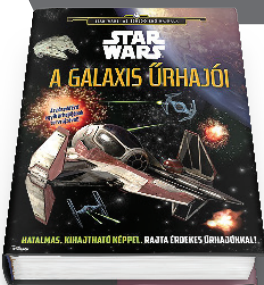
A hetedik részről semmilyen információ nem szivároghat ki, megjelentek viszont olyan regények, amelyekben már elszórtak morzsákat az új epizodról. A *Mozgó célpont* Leia hercegnő titkos küldetését írja meg a Birodalom ellen, ami a Birodalom visszavág és A Jedi visszatér között játszódik.

GEORGE LUCAS: CSILLAGOK HÁBORÚJA

AGAVE 256 2980

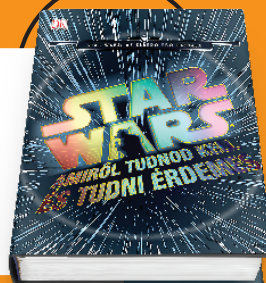
A nyár közepén George Lucas bekért pár nagyméretű fájl egy magyar kiadótól, ami olyan ritka, mint Darth Vaderben az emberség. Lucas beleszeretett az Agave újrarendezésének borítóiba, és a klasszikus hármas díszdobozos kiadásba is. Az erő a magyar tervezőkkel, Kuszko Rolanddal és Faniszló Ádámmal volt.

STAR WARS – A GALAXIS ŰRHAJÓI

KOLIBRI 32 2999

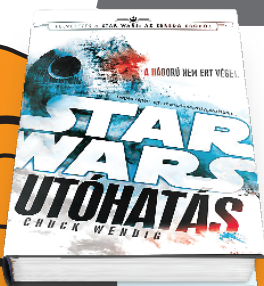
Erről nincs mit mondani: űrhajók minden mennyiségben. Sith beszivárgó, Droid tri-vadász, Executor osztályú szuper csillagromboló. Ha ezekről most bármi beugrott, akkor érdemes elmélyedni, növelni a galaktikus IQ-t!

STAR WARS – AMIRŐL TUDNOD KELL ÉS TUDNI ÉRDEMES

KOLIBRI 200 6999

Csuba! 604 éves Jabba, a buckapatkányok örülnek a párafarmerek szemetének is, 66 a titkos klónparancs a jedik kivégzésére, 5217 megastruktúraszintet építettek a Coruscanton. Elkészült végre a tökéletes könyv a szupergeekek számára: csak adatok és képek, semmi más. Mi dzsúz ka!

CHUCK WENDIG: STAR WARS – UTÓHATÁS

SZUKITS 400 3990

A Császár halott, a második Halálcsillag elpusztult és a Birodalom romokban hever, az olvasó meg csak kapkodja a fejét, hogy mi történik kedvenc galaxisában. Norra és technikai zseni fia, a zabrak fejdadás és a birodalmi renegát eközben örökre leszámolnának a rémuralommal.

Talán még a legnagyobb rajongók is elgondolkodnak rajta, hogy ez a szériagyártás jót tesz-e a franchise-nak.

zárlata, a IX. epizód 2019-ben, Colin Trevorrow-val (*Jurassic World*) a kamera mögött. A köztes években pedig úgynevezett antológiafilmeket mutatnak be, amelyek egy-egy kerek sztorit mesélnek el a Star Wars univerzumán belül, a fő szériához csak mellékesen kapcsolódva.

Az első ilyen a *Rogue One* lesz (premier egy év múlva, a forgatás már zajlik), amely azt meséli el, hogyan tettek szert a lázadók az első Halálcsillag tervrajzaira. A dolog érdekessége, hogy ha lehet hinni a híreknek, ez egy drasztikusan másfajta Star Wars lesz, mint amit eddig láthattunk a vásznon: az alkotók (élükön Gareth Edwardsszal, a legutóbbi *Godzilla* rendezőjével) egy jóval koszosabb, brutálisabb, realiztikusabb filmet ígérnek, afféle háborús akciódramát, ha minden igaz, jedik és sithek nélkül. Márpedig az mindenképpen jó, ha műfajilag, stilisztikailag, tematikailag tágitják kicsit a Star Wars

mozis horizontját. Az eddig bejelentett másik két önálló film Han Solo és Boba Fett eredettörténetét fogja elmesélni, ami viszont problémás lehet, mert nem biztos, hogy ezeknek a karaktereknek szükségük van eredettörténetre.

A SÖTÉT OLDAL KÖNNYEBBEN JÁRHATÓ...

Ha van máris látható negatív aspektusa a Disney tevékenységének, akkor az pont az, hogy rögeszmésen ragaszkodik az eddigi filmek kijelölt csapásvonalhoz. Az új időszámítás kezdete előtt megannyi változatos történet létezett a képregényekben, a könyvekben és a játékokban. Aki akart, az huszonöt ezer évvel az első Star Wars-film előtti eseményekről olvasott (*Dawn of the Jedi*), aki kíváncsi volt, mi történt közel másfél évszázaddal *A jedi visszatér* után, azt is megtudhatta (*Legacy*). Most azonban minden az eddigi hét film körül forog, minden sztorinak azokba kell valahogy, még ha csak közvetetten is bekapcsolódnia, és ez alól az említett önálló filmek sem kivételek. A kérdés az, hogy meddig kell még követnünk a Skywalker-család történetét, mielőtt az alkotók elég bátorságot gyűjtenek ahhoz, hogy valahol egészen máshol (és más korszakban) vegyék fel a fonalat, és a franchise-ba ismét visszatérjen a változatosság?

A jedi visszatér egyáltalán nem indokol semmilyen folytatást, sőt, természetéből adódóan kifejezetten erőltetetté teszi az arra tett kísérleteket (és ez már Timothy Zahn 90-es években megjelent Thrawn-trilógiája – egy darabig ez futott VII., VIII. és

IX. részként – idején is így volt, függetlenül a könyvek színvonalától).

...DE A REMÉNY ÉL

Mikor láthatunk a nagyvásznon történeteket sith háborúkról, régi köztársasági konfliktusokról, bennük egészen új, soha korábban nem ismert karakterekkel? Remélhetőleg minél előbb; a Star Wars univerzuma hatalmas, színes, gazdag és végtelen lehetőségekkel teli – nem kellene egyetlen szegleténél leragadni.

Az évi egy film és a rengeteg könyv, képregény önmagában is érzéktompító dömpinget jelent, főleg ha mindegyik ugyanazzal a korszakkal és ugyanazokkal a karakterekkel foglalkozik. És bármilyen jól hangzik, hogy évente kapunk egy Star Wars-filmet, talán még a legnagyobb rajongók is elgondolkodnak rajta, hogy ez a szériagyártás jót tesz-e a franchise-nak. Egy Star Wars-film premierje mindig is hatalmas, a fél világ figyelmére számot tartó esemény volt, és harmincnyolc év alatt ilyesmire most kerül sor hetedszer. Az, hogy ezután évente lesz egy, amíg csak a sorozat hozza a várt bevételeket, mindenképpen elvesz valamit a dolog jelentőségéből, még akkor is, ha minden egyes film nagyszerűen sikerül.

A Disney előtt mindenképpen óriási lehetőség áll, a rajongók előtt pedig talán egy új Star Wars-aranykor. De sok a buktató is, és csak reménykedni lehet, hogy az óriáscég nem váltja aprópénzre ezt az óriási brandet, és méltósággal, hozzáértéssel vezeti be az új időszámításba. Reménykedjünk hát. **K**

J.J. Abrams és a *Mystery Box*

A geek

mennybemenetele

SZÖVEG: RUSZNYÁK CSABA | KÉP: ALBERTO E. RODRIGUEZ (GETTY IMAGES)

CÍMKE: MISYTERY BOX, STAR WARS, RAJONGÁS

Képzeljünk el egy kisgyereket, aki örületesen rajong az űrhajókért, folyamatosan modellekkel játszik, arról ábrándozik, hogy asztronautaként vág neki a nagy, sötét ismeretlennek, és természetesen lélegzetvisszafojtva figyeli a NASA tevékenységét is – majd felnőtt, űrhajós lesz belőle, és másfél millió kilogrammnyi égő üzemanyagon lovagolva, széles vigyorral az arcán száguld a sztratoszféra felé.

Valahogy így érezheti most magát *Az ébredő Erő*, az új Star Wars-film írója, rendezője, J. J. Abrams, aki úgy kezdte, mint sok millió másik ember: elvetemült rajongóként, akinek kisfiús lelkesedése még most, az ötvenhez közeledve is megmaradt.

A Star Wars az ő űrhajója. Már pusztán *Az ébredő Erő* leforgatásával is teljesült élete egyik (?) legnagyobb álma, hiszen együtt dolgozott Harrison Forddal, Mark Hamill-lel, Carrie Fischerrel, illetve *A Birodalom visszavág* és *A Jedi visszatér* forgatókönyvírójával, Lawrence Kasdannel, és a saga összes eddigi részének zeneszerzőjével, John Williamsszel. Decemberben jelenik meg Abrams hihetetlen összetett könyve, a *Thészeusz hajója*, amihez hasonlót még mi sem láttunk: egyszerre társasjáték, kirakós és több szálon futó történet.

Az író-rendező 11 éves volt, amikor 1977-ben mozikba került George Lucas korszakalkotó sci-fi kalandja, és mint oly sok más gyerek (és felnőtt) akkoriban, két órán át tátott szájjal bámulta a vásznat, és örökké az arra felfestett univerzum bűvkörébe került – sőt, igazából már akkor megragadta ez a világ, amikor találkozott egy újságban a film első hirdetéseivel, és Ralph McQuarrie eredeti, híres koncepciós rajzaival. Ahogy egy interjúban megfogalmazta, a moziban olyasvalamit látott, amelyet még soha korábban. Ez persze hosszú távon még

nem feltétlenül jelent semmit: milliókra volt óriási hatással a Star Wars, mégsem lett belőlük filmrendező – csakhogy Abramsnek volt hozzájuk képest egy nagy előnye: filmes családba született. Apja már a 70-es évek közepétől tévés producerként dolgozott, és a mai napig aktív, sőt, 2012-ben, rákban elhunyt anyja is belekóstolt a szakmába. Ami még fontosabb: apjának már a 70-es években is volt egy Super 8-as kamerája. Abrams űrhajójának kilövőállása készen állt.

MÁR TINÉDZSERKÉNT IS SPIELBERGNEK DOLGOZOTT

Abrams nyolcéves korától kezdve szorgalmasan készítette amatőr sci-fi és horrorfilmjeit, és tinédzserkorában már tényleges sikereket is fel tudott mutatni: egy helyi Super-8-fesztiválon olyanira felfigyeltek a műveire, hogy még a Los Angeles Times egy ifjú tehetségekről szóló, „A filmkészítés szakállatlan csodái” című cikkében is főszerepet kapott – főbb inspirációiként Steven Spielberget és John Carpentert jelölte meg a hasábjokon. Ezt a cikket olvasta maga Spielberg is (1981-ben, nem sokkal az első Indiana Jones bemutatása után vagyunk), aki egy hollywoodi filmbe illő fordulattal felkereste az akkor 15 éves fiút és barátját, Matt Reevest, a *Cloverfield* és *A majmok bolygója: Forradalom* későbbi rendezőjét, hogy kockáról kockára restaurálják saját gyerekkorának amatőr Super-8-as filmjeit. Abrams erről később azt mondta, hogy olyan volt, mintha felhívta volna őt a Louvre, hogy porolja le a Mona Lisát.

Egy évvel később megkapta első filmes munkáját, igaz, jó messze Spielbergtől, és tőle teljesen függetlenül. Többször is írt levelet a Cinamagic nevű magazinba, amely amatőr Super-8-filmeseknek szólt – és ezt a magazint történetesen Don Dohler alapította, aki meglehetősen olcsó és örült B-horrorokkal szerzett nevet magának. Mivel Abrams a zenét is maga szerezte amatőr filmjeihez, ez is szóba került a levelezésben, és Dohler egyszer csak megkérdezte a fiút, nem akarna-e zenét komponálni az ő legújabb filmjéhez – mind-ezt anélkül, hogy egyetlen hangot is hallott volna a szerzeményeiből. Abrams megírta a zenét, és ezzel felkerült a *Nighbeast* című, 1982-es, borzasztóan gagyi sci-fi-horror stáblistájára. Később azt mondta, akkor úgy érezte, ezután máris boldogan halna meg. Harmadik mozifilmje, a 2011-es *Super 8* egyébként éppen ennek a korszaknak, az amatőr gyerekfilmeknek és a spielbergi sci-finek állít sajátos emléket.

REJTÉLYEK BÜVÖLETÉBEN

Abrams végül a főiskolán jutott igazán a tűz közelébe: ekkor már forgatókönyvírással próbálkozott, és Hollywood meg is vette az egyik vígjátékát, amelyből végül 1990-ben elkészült első komolyabb filmje, a *Filofax, avagy a sors könyve* James Belushival a főszerepben. A 90-es években több ismert filmet is írt (*Csak egy lövés* Harrison Forddal, *Halhatatlan szerelem* Mel Gibsonnal, *Armageddon* Bruce Williszel), de a világ két sorozatának, az *Alias*nak és a *Lost*nak köszönhetően jegyezte csak meg igazán a nevét. Utóbbi, a különös és ▶

Abrams soha nem nőtt fel igazán: 1998-ban alapított, Bad Robot nevű produkciós cége a mai napig gyerekkora relikviáival van kidekorálva.

veszélyes szigeten rekedt repülőszerecséltenség túlélőinek története 2004-ben indult, és egybefüggő, monumentális sztorijával, rejtélyeinek sokaságával, sajátos szerkezetével (folyamatosan a cselekménybe ágyazott flashbackek) óriási sikert aratott, kultszenzációvá vált, és a tévés szériák 2000-es években bekövetkezett forradalmához, fejlődéséhez is hozzájárult.

A *Lost* egyben először prezentálta hangsúlyosan azt a történetmeselési módszert, amely azóta is meghatározó Abrams munkásságában: ezt ő csak „Mystery Box”-nak nevezi, és az a lényege, hogy a cselekményt egy rejtély (vagy rejtélyek) mentén határozza meg, úgy mint: Mi az a sziget, amelyen a túlélők újabb és újabb furcsaságokba botlanak? Ki valójában Benedict Cumberbatch karaktere a második *Star Trek*-ben? Kicsoda a rejtélyes V. M. Straka, aki után az S. című könyv olvasói kutatnak? Miféle lény

szabadult el a *Super 8*-beli kisvárosban? Abrams számára azonban nem is annyira a rejtély megoldása, vagy akár a megoldáshoz vezető út a fontos, hanem mindaz, amit a rejtély meglelte kivált, és mindaz amit jelképez: a bizsergető feszültség, a várakozás, a gondolkodás és a lehetőségek izgalmas tárháza. Mindezt olyannyira komolyan gondolja, hogy egy külön webshopot is indított Mystery Box néven, ahol különböző méretű, aprólékosan megtervezett, gyönyörű kivitelezésű rejtélydobozokat lehet vásárolni: tartalmukat csak akkor tudja meg a vevő, ha otthon kinyitja, de az oldal egyik mottója épp az, hogy „rajtad múlik, kinyitod-e egyáltalán”. Mert a rejtély csak addig izgalmas, amíg le nem lepleződik.

S.: KÖNYV A KÖNYVBEN, REJTÉLY A REJTÉLYBEN

Abramset ugyan elsősorban a filmes munkáiról ismeri a világ, de 2013-ban segédkezett egy könyv, az S. megírásában is – pontosabban ő találta ki a mű teljes történeti és vizuális koncepcióját, a megírását pedig Doug Dorsta bízta. Márpedig az S. lényege és fő vonzereje éppen az előbbi aspektusai-ban rejlik. Az S. egyrészt egy nagy titkok övezte (fiktív) irodalmi óriás, V. M. Straka utolsó, 1949-es regényét, a *Thészeusz hajóját* foglalja magában – ez egy amnéziás férfi megpróbáltatásait követi, ahogy egy különös, ijesztő hajón kutatja saját múltját és identitását. Az S. azonban az előbbi regény margóin elmesél egy másik történetet is: két egyetemista, egy nő és egy férfi kommunikál egymással a

Thészeusz hajója lapjainak margóin, Straka eredeti szövegét elemezve, magyarázva, kutatva, és egymást egyre inkább megismerve.

A koncepciót tovább színesíti, hogy a könyvtári példányként designolt könyv olyan újságkivágásokat, fényképeket, képeslapokat, leveleket és egyéb papírokat, dokumentumokat is tartalmaz, amelyek a *Thészeusz hajója* említett olvasói hagynak ott egymásnak a lapok között. A kötet tūpontos megtervezésével, a bonyolult, de dizájn szempontból makulátlanul kivitelezett koncepcióval (a két olvasó margókra írt jegyzetei, levelezései különböző színeinek is jelentősége van) Abrams félig-meddig vizuálissá alakított egy többnyire szigorúan prózai formátumot. És ahogy a Mystery Box-módszernél általában, itt sem elsősorban a rejtély – ki volt valójában V. M. Straka? – a fontos, hanem a két egyetemista viszonya, vagyis a történet emberi tényezője.

A BETELJESÜLT ÁLOM

Ha lehet hinni a róla szóló híreknek, a vele készült interjúknak, akkor Abrams soha nem nőtt fel igazán: 1998-ban alapított, Bad Robot nevű produkciós cége a mai napig gyerekkora relikviáival van kidekorálva. Játékok, képek, figurák, poszterek, VHS-kazetták hirdetik a 70-es és 80-as évek mozis és tévés klasszikusainak dicsőségét a Star Warstól a Homályzónáig, a sci-fiktől a horrorokig. Egy profi, de gyerekleklű filmes kezében pedig aligha van rossz kezekben George Lucas öröksége. **K**

S. - THÉSZEUSZ HAJÓJA
J.J. Abrams, Doug Dorst

GEOPEN **456** **8990**

KREINBACHER

PEZSGŐTIPPEK A KREINBACHER BIRTOKTÓL

A tradicionális, palackban erjesztett és érlelt pezsgők az aperitif kategórián túllépve mára itthon is a legjobb borokkal váltak egyenrangúvá a gasztronómiában. Nem hiányozhatnak a legjobb éttermekből, de egy kellemes otthoni vacsora alkalmával és az ünnepek alatt is a társaság kedvencei. Tippek, mire érdemes odafigyelni!

A *Méthode Traditionnelle* módszerrel készült pezsgők a legjobb minőséget, valódi értéket képviselnek – a kristálytiszta alapboron túl a palackos erjesztésnek és gyakran éveken át tartó érlelésnek köszönhetik finom buborékaikat és eleganciájukat. Így készíti pezsgőit a somlói Kreinbacher Birtok is egy champagne-i pincemester, Christian Forget közreműködésével, a furmint szőlőfajtára építve. Négy pezsgőjük közül a legszárazabb a Brut Nature, míg a Brut Classic gyümölcsös és hosszú utóízű, az Extra Dry kellemesen kerek, a Prestige Brut pedig kifinomult aromáitól, selymes buborékaitól különleges.

Fogyasszuk elegánsan

A tradicionális módon, palackban erjesztett és érlelt pezsgők gazdag aromáinak felfedezéséhez érdemes odafigyelni a megfelelő felszolgálásra.

1. Egy tradicionális pezsgő 10-12 fok közötti hőmérsékleten a legélvezetesebb. A legjobb és leggyorsabb módszer, ha jégvödörben hűtik a palackot.
2. Bontáskor tartsa megdöntve a palackot és a talpánál fogva forgassa, miközben a dugót tartsa vissza, hogy nyitáskor elegánsan, halkan sziszszzenjen (így a pezsgő nem veszít szén-dioxid tartalmából).
3. Válasszon öblös poharat! A pereménél szűkülő, tulipán formájú pezsgőspohár vagy borospohár ideális választás, ezek teljesebben megmutatják a pezsgő összetett aromáit, mint a flóték.
4. Ha a poharat 45 fokban megdöntve a pohár falára tölti az italt, a buborékok élvezetesebbek maradnak!
5. Egyszerre ne túl sokat, inkább gyakrabban töltsön, mert a pezsgő a pohárban gyorsan melegszik. Ugyanezért a száránál vagy talpánál fogja a poharat.

20 min.

10 - 12°C

„Egész lényeddel hasonlítani és emlékezni”

SZÖVEG: ILLÉS ZSÓFIA | KÉP: DIA

CÍMKE: HÜTLENSÉG, SZÉPSÉG, NAGYOBBIK FÉL, SÍRIG TARTÓ SZERELEM

A presszóban ücsörgő jóképű férfinak azonnal megakadt a szeme az ajtón belépő lányon. Nem is csoda, hiszen a nő szépsége még úgy is feltűnő volt, hogy nem divatos holmikat, hanem csak egy kopott, több számmal nagyobb férfikabátot viselt. A zsebéből jegyzetpapírok lógtak ki és egy játékbaba feje.

Miközben ülőhelyet keresett magának, a kabátja sarka véletlenül hozzáért a férfi arcához. Nevettek. Beszélgetni kezdtek. Együtt mentek haza. Akár egy romantikus film is kezdődhetne így, de ez nagyon is a valóság: Mészöly Miklós és Polcz Alaine ötvenhárom évig tartó kapcsolatának első epizódja. Hosszú házasságuk nem volt olyan idilli, mint a megismerkedésük, ám mindhalálig kitartottak egymás mellett.

EGYMÁS FELÉ, RÖGÖS UTAKON

Valójában már első találkozásukkor sem voltak azok a gondtalan, egészséges fiatalok, akiknek látszottak: fiatal koruk ellenére mindketten sokat szenvedtek. Mészöly (eredetileg Molnár) Miklós protestáns családból származó szekszárdi jogászfiú volt, aki a háború óta nem találta a helyét a világban. Karrierterveit hamar derékba törte a viláégés, és mint mindenki más, ő is sokat nélkülözött. Az 1941-es év telét

például egy nyilvánosházban vészelte át, a lányok befogadták, istápolták. A katonai behívó árnyékában folyamatos félelemben élt: 1944-ben a rettegett papír is megérkezett, neki pedig be kellett vonulnia. Észak-Németországba vitték, ahol átélte a lövészárkok poklát, végül katonaszökevény lett, őt társával hónapokig kóborolt az összeomlás szélén álló Németországban. Többször került fogságba, hadbíróság elé, ám valahogy mindig megmenekült, és 1945-ben végleg hazatérhetett a romokban heverő Magyarországra. Mészöly Miklós néven egyre többet írt, ám nem írásaiból, hanem kétkezi munkákból élt: dolgozott terménybehajtóként, molnárelenőrként, burgonyabiztosként. Járt az országot, és mivel a saját szemével látott mindent, korán felismerte a lassanként kiépülő kommunista rendszer visszásságait. Nézetei miatt hamar ellenségeket szerzett magának, és 1948-ban, a Polcz Alaine-nel való első találkozásukor már munkája sem volt. Szabadfoglalkozású íróként próbálkozott.

Polcz Alaine élete még inkább bővelkedett fordulatokban és viszontagságokban. Erdélyi úrilányként született 1922-ben Kolozsvárott. Bár a családjá jó nevű, valójában nem voltak gazdagok: gyermek-

korában és kamaszlányként is régi, levetett ruhákban járt, nevén és szépségén kívül semmije sem volt. Utóbbira nagyon hamar felfigyeltek a férfiak, tizennégy évesen már udvarlója is akadt. Mivel hűséges típus volt, öt évvel később feleségül ment a fiúhoz, akibe fülig szerelmes volt, ám a házasság elhamarkodottnak bizonyult. A férj, János már a nászúton megcsalta, rendszeresen megalázta, és nem engedte az orvosi egyetemre sem, pedig neki az volt minden vágya. Csalódottsága ellenére makacsul kitartott a férfi mellett, naivan elhitte minden hazugságát, pedig még a gonorrhéát is megkapta tőle. Bár a nőgyógyász is azt tanácsolta, hogy váljon el, ő mégis férjével maradt. A háború kitörése után a pár a nagyobb biztonság reményében a Dunántúlra menekült János anyjához. Nagyobb hibát talán el sem követhettek volna. Az egyre hatalmasodó háborús örületben elszakadtak egymástól, és Polcz az anyósával a két front között rekedt. Élete sokszor csak a véletlenen múlt, számtalan orosz katona erőszakolta meg, később már ő maga adta el a testét anyósa biztonságáért, matracért, ételért. Családjával Pesten találkozott újra, ám történetét senki sem vette komolyan,

A FIATAL HÁZAS MÉSZÖLY ÉS POLCZ ALAINE

pedig sérülései, betegségei nagyon is valóságosak voltak: mellhártyagyulladás, tuberkulózis, és többféle nemi fertőzése volt egyszerre. Erdélybe hazatérve kórházba került, ahol majdnem életét veszítette, a klinikai halál állapotában szerzett élményeiből gyakorló pszichológusként, tanatólogusként sokat merített. Mikor javulni kezdett az állapota, megtudta, hogy röntgensugárzással kezelik: azonnal leállította a kezelést, mert nem akart meddővé válni. Hát magának az életénél is fontosabb, hogy szülhessen, kérdezte orvosa. Fontosabb, válaszolta Polcz, és nem kapott több sugárzást, csodával határos módon mégis túlélte mindent.

Megpróbált talpra állni, új életet kezdeni, el is végzett egy pedagógus-tan-

folyamat, ám egészségi állapota miatt mégsem taníthatott. Közben újra összekerült Jánossal, akiben már nem bízott meg vakon, mégis próbálta megmenti a házasságukat. Újra Magyarországra költöztek, mert a férfi azt remélte, ott végre beindulhat a hön áhított írói karrierje, ám a kemény munka helyett újra inni, nőzni, költekezni kezdett, még Alaine télikabátját is zálogházba tette. Bár az asszony végtelemül türelmes volt, egy idő után nála is betelt a pohár: elvált férjétől, és beiratkozott a pszichológia szakra. Semmiye sem volt, csak egy kölcsönkapott férfikabátja, ráadásul betegségei is újra kínozták, mégis boldog volt, mert végre szabad lehetett. Igaz, nem sokáig, hiszen a Darling presszóban ücsörgő idegen hamar rabul ejtette a szívét.

A LEGSZEBB EMBERPÁR

Pedig Polcz Alaine mindent megtett, hogy ne szeressen bele Mészöly Miklósba. Tartott a férfitől, aki túl szépnek tűnt ahhoz, hogy igaz legyen. Sűrű, sötét hajával, karakteres arcával, világító, kék szemével Mészöly valóban feltűnően jóképűnek számított, ő pedig már nem bízott a jóképű férfiakban. A házasságba még akkor sem egyezett bele, amikor már együtt éltek egy ideje, ám Mészöly kitartóan udvarolt, és akkor sem fordult el a lánytól, amikor a betegség ismét ledöntötte a lábáról. Minden nap látogatta a kórházban, ápolta, főzött neki. Kitarása gyümölcsözőnek bizonyult, a negyvenes évek végén összeházasodtak. Ezúttal nem volt fátyol, virág, mint a lány első esküvőjén, csak az anyakönyvvezető, két tanú, és ők. Polcz Alaine így emlékszik:

„Polgári esküvő volt, a munkahelyemről mentem, esett az eső, egy szandál volt rajtam és egy kopott esőköpeny, régimódi, picit rojtos ujjal, megverte egy kicsit a hajamat is az eső. Az anyakönyvi hivatalban találkoztunk, Szilágyi Dezső és a felesége voltak a tanúk, ők szépen felöltöztek, erre őket ültették középre, azt hitték, hogy ők vagyunk mi. Kezdek felolvasni az adatokat, rájönnek, hogy mi vagyunk mi, cseréljenek helyet. Fölolvasásuk, hogy Molnár Mészöly Miklós, lakik Városmajor utca 48. II. emelet 1., Polcz Alaine, lakik Városmajor utca 48. II. emelet 2. Tudod, mi azt hittük, hogy rosszul leszünk a nevetéstől, hogy ott helyben nem merik kimondani, hogy mi egy lakásban lakunk. Utána elmentünk Miklós édesanyjához Szekszárdra, onnan lementünk Bátára, és ez volt a nászutunk. Akkor ismerkedtem Miklós ottani életével, gyerekkorával, akkor ismertem meg azt a Pannóniát, azt a Szekszárdot, amiről ő ír. Akkoriban nem jelenhetett meg Miklós sehol. Kétségbe volt esve, hogy szörnyű, nem tudom eltartani a feleségemet. Bábdarabokat írt, néha a saját nevén, néha másokén, és mesét, mert az az egy volt, ami még néha átment. Ezekből volt valami kereset, de nagyon kevés.”

Bár Basch Lóránt jóvoltából egy szép budai villában élhettek, nehéz évek vártak rájuk. Örökösen pénzsűkében voltak, ám még a nélkülözésnél is rosszabb volt az állandó félelem, hiszen Mészöly rendszeridegen politikai nézetei, írásai, majd később 56-os szerepvállalása miatt állandóan a szakadék szélén táncolt. Bár évekig lehallgatták, megfigyelték őket, végül mégsem tartóztatták le a ▶

férfit, sőt, a rendszer egy idő után elkezdte keresni a kegyeit: több ízben Kossuth-díjat is ajánlottak neki, ám soha nem fogadta el. Neki elég volt, hogy végre megjelenhettek a művei a *Magasiskola*, *Az atléta halála*, a *Saulus*, a *Film*, nem kívánt kiegészíteni a hatalommal.

„MINDANNYIAN MÉSZÖLY KÖPÖNYEGÉBŐL BÚJTUNK KI” (ESTERHÁZY)

Városmajor utcai lakásukban eközben mindvégig élénk társasági élet folyt. Olyan írók, költők adták egymásnak a kilincset, mint Tamási Áron, Weöres Sándor, Pilinszky János, Mándy Iván, Sinka István, Tersánszky és az Örkény-házaspár. Nemes Nagy Ágnessel és Lengyel Balázssal különösen szoros barátságot ápoltak. Mészöly a fiatal írónemzedékkel is jó kapcsolatot alakított ki: a három Péternek, Esterháznak, Nádasnak és Balassának mindig volt helye az asztaluknál. Ők egyfajta apafiguraként tekintettek az íróra.

A hozzájuk járó írók közül többen szerelmesek voltak Polcz Alaine-be, köztük Weöres Sándor is. Nem csoda, hiszen nemcsak Mészöly volt korának egyik legszebb férfiája, de Polcz is különösen csinos fiatalasszonynak számított. „Ilyen szép emberpárt még sohasem láttam” – mondta róluk Örkény István, és barátaik szemében tényleg valóságos álompárnak tűnhettek. Pedig házasságuk mögött rengeteg szenvedés és még több munka volt. Még hozzá elsősorban az asszony szenvedése és munkája.

ÍRÓ ÉS ÍRÓFELESÉG

Polcz kezdeti aggodalmai nem voltak egészen alaptalanok: a szép férfiakra tényleg könnyen felfigyelnek a nők, és Mészöly bizony sokszor ki is használta az adódó lehetőségeket. Fél évszázados házasságuk alatt több komolyabb szerelme is volt, időről időre elhagyta feleségét. Olyan is előfordult, hogy az asszony költözött el: tapintatosan összezsomagolt, és egy óra múlva már ott sem volt, Miklós mégis mindig visszakönyörögte magát hozzá, és ő mindig visszafogadta. Azért tűrt, mert szeretett, és mert szégyellte, hogy nem szülhet gyereket a férjének. Hiába akadályozta meg annak idején a röntgenkezelést, a meddőséget mégsem tudta elkerülni.

„Azt gondoltam, ha Miklós megszeret valakit, aki szül neki, a gyerekét is elfogadnám, amennyiben együtt maradunk. De azt is el kell fogadnom, ha a másik nővel él, aki gyermeket szül neki. Egyszer végleg szakítottunk, másnap már hívtuk egymást, találkoztunk. Az érzelmi, szellemi összetartozás átsegített minket a mélypontokon. Csodáltam Miklós tartását, tehetségét, színességét. Mikor kinéztem utána az ablakon, mindig az jutott eszembe: Ott megy az életem fele. A nagyobbik fele.”

Együttélésük akkor sem volt könnyű, ha épp nem zavarta meg harmadik személy. Polcz-nak rendre el kellett játszania a bájos írófeleség szerepét, holott ekkoriban már elismert pszicholó-

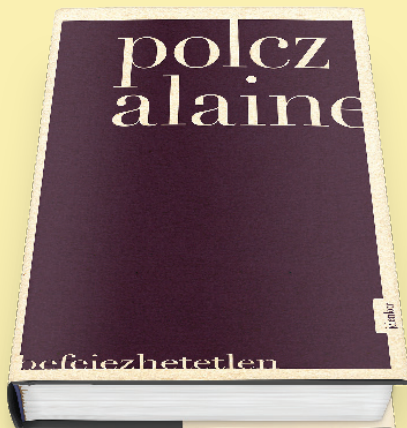

Csodáltam Miklós tartását, tehetségét, színességét. Mikor kinéztem utána az ablakon, mindig az jutott eszembe: Ott megy az életem fele. A nagyobbik fele.

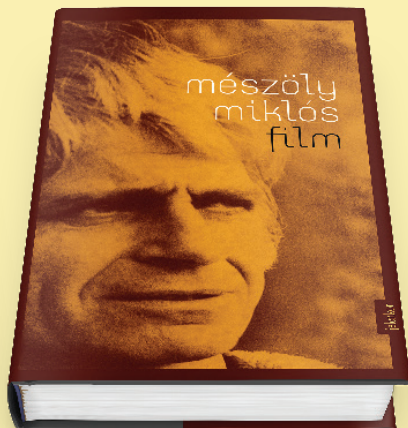
BEFEJEZHETLEN
Polcz Alaine

JELENKOR 212 2990

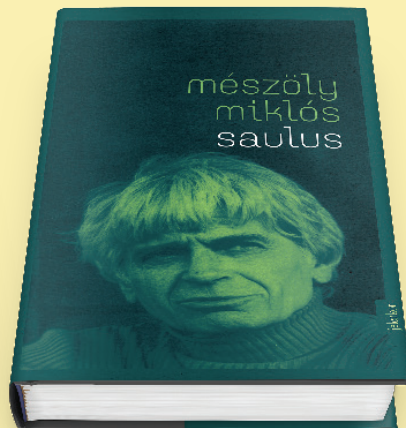
FILM
Mészöly Miklós

JELENKOR 156 2490

SAULUS
Mészöly Miklós

JELENKOR 156 2490

gus volt: a játéktérpia feltalálója, a tanatológia magyar úttörője és a rákbeteg gyerekeket a haldoklóson átsegítő hospice-mozgalom megalapítója. Ám vendégeik közül sokakban valószínűleg egyáltalán nem tudatosult, hogy háziasszonyuk mivel foglalkozik. A szemükben csak egy szép és kedves nő volt, aki újabb és újabb fogásokat tesz eléjük. Nem tudták, hogy hajnalban kell kelnie, hogy munka előtt bevásároljon, azt sem, hogy haldokló gyerekek mellől rohan haza vacsorát főzni. Mészöly sem igyekezett eloszlatni a félreértést, neki is szüksége volt a támogató írófeleségre. Sokszor éjszaka olvasta fel neki az írásait, és megharagudott, ha a halálosan fáradt asszony csak egy-egy szóban véleményezte a szövegeket. Igaz, ő maga nagyon komolyan vette Polcz pszichológiai írásait. Az utolsó helyesírási és stilisztikai hibákat is kijavította bennük, s dühöngött: egy magyar író felesége hogy írhat ilyen rosszul? Polcz így tanult meg jól írni. Asszony a fronton című memoárja, melyben első házassága és a háború történetét meséli el, már Miklósnak is tetszett. „Meglátod, ez sikerkönyv lesz!” Az lett, és onnantól

kezdve már az íróbarátok is másként néztek rá. Addig viszont csak barátnője, Nemes Nagy Ágnes lázadozott helyette. „Hát ezek nem tudják, hogy te Mészöly Miklós felesége vagy, hogy te magad is írsz, hogy pszichológus vagy?” Ő csak mosolygott, mert tulajdonképpen élvezte, hogy csak egy egyszerű, helyes asszonykának nézik.

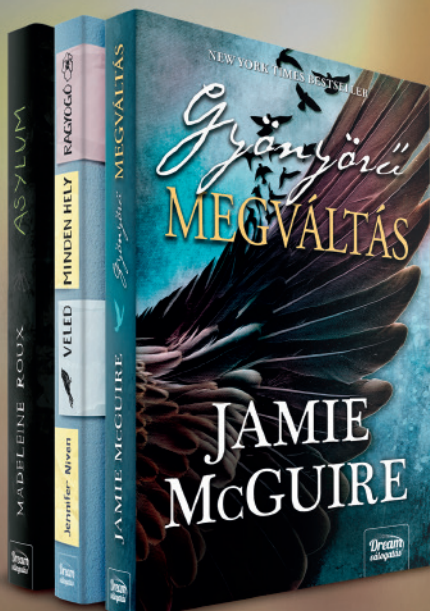
KÉZ A KÉZBEN A VÉG FELÉ...

Utolsó közös éveik sem voltak egyszerűek. Ahogy Mészöly egyre betegebb lett, egyre inkább magába fordult. Túrta az ápolást, de mogorva maradt. Valószínűleg lelkiismeret-furdalás gyötörte amiatt, hogy egy olyan nő gondoskodására szorul, akit közös életük során annyiszor megbántott. Sohasem tudta megbocsátani magának a megcsalásokat, és feleségének sem a feltétlen hűséget, ez pedig szótlanná, rosszkedvűvé tette. Az ápolónő, aki Polcz távollétében vigyázott rá, később elmesélte: Mészöly minden alkalommal egészen addig az ablaknál ült, amíg felesége haza nem jött. Leste, várta, ám amikor megérkezett, elfordította a fejét. Ilyen volt. Pedig ő is

leírhatta volna, hogy az ablakból az élete nagyobbik felét figyelte.

Mészöly számtalanszor megírta a feleségét, rengeteg nőalakját mintázta róla. Olyan is volt, hogy közösen dolgozták fel Polcz történeteit. Ha jól sikerült az írás, Mészöly nevét írták fölé, ha nem annyira, akkor a nőét. Ma már nem is olyan egyszerű megállapítani, melyik kézirat kié, hiszen időskorukban már az írásuk is feltűnően hasonlított. Polcz sokszor válaszolt a levelekre a férje nevében, főleg amikor a férfi már nagyon beteg és fáradt volt. „Egész lényeddel hasonlítani és emlékezni” – ez volt a mottójuk, ehhez tartották magukat. Végül Mészöly 2001-ben, nyolcvanévesen adta fel a harcot. Polcz Elaine a végsőkig mellette volt, de még amiatt is küzdenie kellett, hogy férjét hagyják méltósággal meghalni a kórházban. A hospice-mozgalom alapítójaként bőven volt tapasztalata a témában, Mészölyt elveszteni mégis élete legnehezebb próbatételének bizonyult. Végül hat évvel élte túl a férjét, közben dolgozott, írt, gondozta a hagyatékot, elsősorban pedig emlékezett. Egész lényével. **k**

HIRDETÉS

Dream
válogatás

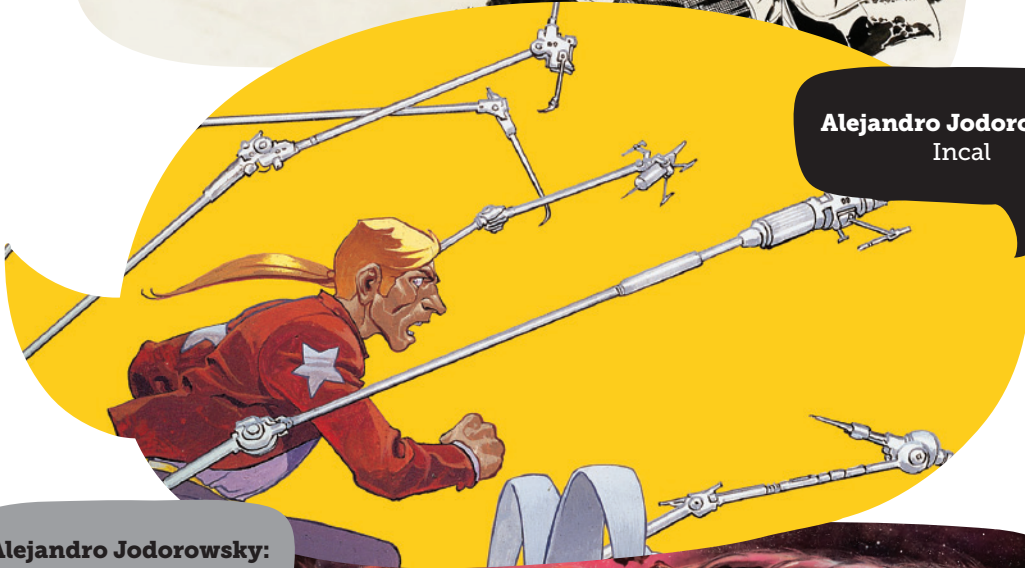
Nyerj Dream-Gepida kerékpárt!

Azok között, akik megvásárolják a regényeinket, és a www.facebook.com/DreamValogatás oldalunkon regisztrálnak, minden második hónapban egy Dream-Gepida kerékpárt, és havonta egy 50.000 Ft értékű könyvcsomagot sorsolunk ki.

Dashiell Hammett:
Secret Agent X-9

Alejandro Jodorowsky:
Incal

Alejandro Jodorowsky:
Metabárók

Stephen King:
American Vampire

Tarantino, King és Palahniuk is képregényeket ír

SZÖVEG: RUSZNYÁK CSABA

CÍMKE: KÉPREGÉNY, CROSSOVER, FORGATÓKÖNYV

A képregények manapság menőbbek, mint valaha. A szuperhősök szinte dömpingszerű, óriási sikerű mozikba költözése nemcsak azt eredményezte, hogy az egyéb műfajokból is egyre több filmes adaptáció készül, hanem azt is, hogy olyanok figyelme irányult erre a médiumra, akik korábban egyáltalán nem foglalkoztak azzal.

Chuck Palahniuktól Quentin Tarantinóig prózaírók és filmrendezők próbálják ki magukat ezen a számukra új területen, hol kihívásból, kalandvágyból, hol kényszerűségből - és többnyire sikerrel is járnak.

Palahniuk idén képregényben, minisorozatként írta meg a *Harcosok klubja* folytatását, legutóbb pedig a cyberpunk atyja, a *Neurománc* szerzője, William Gibson jelentette be, hogy jövőre ő is beleveti magát a képkockák és a szövegborók világába: *Archangel* című sci-fije egy őrült időutazós kaland lesz, amelynek cselekménye a második világháború és egy mai, de alternatív Amerika közt vágta oda-vissza. Ez egyébként eredetileg filmnek készült volna, de nem sikerült rá összeszedni a költségvetést - nem ez lesz az első képregény, amely egy sokkal drágább médium alternatívájaként teszi lehetővé az alkotónak, hogy elmesélje a történetét, ugyanígy járt például például Scott Snyder, Scott Tuft *Severed* című, az 1910-es években játszódó horrorra is, a amelyet végül a magyar Futaki Attila rajzolhatott meg.

De ahhoz, hogy találjunk olyan, a művészet más területein nevéssé vált alkotókat, akik legalább egy kitérőt tettek a képregények világába, nyugodtan kezdhetjük a kutatást sokkal régebben is.

DASHIELL HAMMETT: SECRET AGENT X-9

V alószínűleg az első híresség, aki komolyan foglalkozott képregényekkel, Dashiell Hammett, a kemény (hardboiled) krimi atyja, *A máltai sólyom* és a *Véres aratás* szerzője volt - igaz, nem valamiféle művészsromantika vagy kísérletező kedv vitte bele ebbe a vállalkozásba, egyszerűen csak kellett neki a pénz. 1933-ban vagyunk: a képregény még mindig szinte csak napi újságokban, ún. comic-stripek (képregénycsíkok) formájában létezik, és ebből az állapotából majd csak Superman megjelenése rángatja ki hat évvel később. Az újságos piac azonban már ez idő tájt is növekszik: a *Dick Tracy* és a *Dan Dunn* sikere megnöveli a keresletet a képregények iránt, és egy újságmogulnak eszébe jut, hogy a következő sorozatot írhatná Dashiell Hammett.

Hammett akkoriban már bőven pályája csúcán járt, jól kereső írónak számított, ám piálásai, nőügyei, destruktív életmódja következtében állandóan le volt égvé. Elfogadta a megbízást, és 1934 januárjától év végéig írta a bűn ellen harcoló, névtelen, X-9 kódnévre hallgató, hol titkos ügynöki, hol magándetektíves munkát végző férfi történeteit heti 500 dollárért. A karakter egyesítette magában az író két leghíresebb alakja, a szintén névtelen Continental Op és Sam Spade tulajdonságait: cinizmus, keménység, intelligencia, ujj mindig a ravaszon, egy pimasz beszólás mindig készenlétben. Mivel Hammett történetei túl hosszúak, csavarosak és realisztikusak voltak (négy sztorija közül az első napi megjelenéssel hét hónapig futott, ami igen szokatlanul számított), az újság végül az írói feladatokat is átadta a képregény rajzolójának, Alex Raymond-nak, aki akkoriban tört be a piacra az azóta legendás *Flash Gordon*-nal. Hammett örömmel vette az elbocsátását, mert közben pont megkeresték Hollywoodból, és a forgatókönyvírói munka többet fizetett. Ironikus, hogy bár nagyon kevésbé ismert, ez a képregény az utolsó nyomtatásban megjelent műve: csak 1961-ben halt meg, ám

Quentin Tarantino:
Django/Zorro

Chuck Palahniuk:
Harcosok klubja 2.

1934 után már nem írt könyveket és novellákat. Apró megjegyzés: 1935-ben Leslie Charteris, az Angyal, vagyis Simon Templar atyja is írt egy X-9-kalandot.

**ALEJANDRO JODOROWSKY:
INCAL, METABÁRÓK**

Ha a filmesek táborát nézzük, valószínűleg senki sem írt annyi képregényt, mint a mozi chilei fenegyereke, a *Szent hegy*, a *Szent vér* és *A vakond* rendezője. Az elsősorban forgatókönyvíróként és rendezőként ismert Alejandro Jodorowsky mindig nyitott volt a művészet különböző megjelenési formáira: írt regényeket, novellákat, színdarabokat és verseket is. A képregények iránt a 60-as évek közepén kezdett érdeklődni, első saját művét, az *Anibal 5*-öt még az első egészestés filmje előtt, 1966-ban írta meg.

Jodorowsky legjelentősebb képregényes munkája azonban egy monumentális filmtervének kútba esése után született: a 70-es évek második felében vászonra akarta vinni Frank Herbert klasszikus sci-fijét, a *Dűnét* – az ő verziója jelentősen eltért volna az eredetitől, merész, és állítása szerint a filmművészet akkori kereteit feszegető, grandiózus alkotás lett volna. Jodorowsky ehhez H. R. Giger, Salvador Dalí, Orson Welles vagy a Pink Floyd mellett az egyetemesen egyik legjobbnak tartott képregényrajzoló, Moebius segítségét kérte. Mire a Dűne finanszírozás hiányában elfüstölt, Jodorowsky és társai már tonnányi vizuális és narratív anyagot vetettek papírra – és ezek nagy része visszaköszönt a rendező saját

képregényeiben, amelyek egy részét maga Moebius rajzolta.

A *The Incal* című, szatirikus felhangokkal és disztópiaelemekkel színesített űropera-sorozata 1981-ben indult el, és az emberek uralta galaktikus birodalomban az Incal nevű, nagy erejű kristály megkaparintására törekvő különböző frakciók harcairól szól. Jodorowsky évtizedeken át írta a sztorit (az utolsó kötete tavaly jelent meg Franciaországban), a helyszínét pedig kibővítette egyfajta saját, komplex univerzummá, amelyben a sci-fijeit általában játszódnak (Jodoverzum vagy Metabárók Univerzum).

**STEPHEN KING:
AMERICAN VAMPIRE**

Az *American Vampire* Scott Snyder, a Batman jelenlegi sztárírójának képregény-sorozata. Az ötvenes évek klasszikus horrorképregényein (mint a *Mesék a kriptából*) nevelkedő King pusztán a szerencsés véletlenek összejátszásaként került a képbe. Snyder a széria 2010-es indulása előtt elküldte neki a zanzásított sztorit, azzal a kéréssel, hogy ha nem bánja, írjon vissza neki valami idézhető ajánlást, amelyet felhasználhatnak a promócióban, ha már King korábban nagyon elismerően nyilatkozott *Voodoo Heart* című novelláskötetéről. A modern horror atyja azt válaszolta, hogy nemcsak ebben segítene, hanem nagyon szívesen írna meg pár sztorit a képregénybe is – Snyder pedig nyilván azonnal igent mondott, és King végül az első öt füzetbe dolgozott bele. Ő írta meg *Skinner*, a vámpírmítoszt okosan a XX. századi amerikai történelemből ágyazó

sorozat eredetileg gyilkos és bankrabló főgonoszának vadnyugati eredettörténetét, vagyis a címbeli újfajta, amerikai vámpír megszületését. A dolog persze nem ment minden furcsaság nélkül: King egykor ugyan rajongója volt a képregényeknek, de ekkorra már rég nem követte nyomon annak fejlődését. A szöveg egy részét újra kellett írnia, amikor a szerkesztők tudomására hozták, hogy a képregények már éppúgy jó ideje nem használják az egyes szereplők gondolatait közvetítő úgynevezett gondolatbuborékokat, ahogy a filmek sem a némafilmek szövegcártyáit. Az *American Vampire* mindenesetre szép siker lett, és a King segítségével pályára rúgott történet azóta is a kiadó egyik legnagyobb becsben tartott sorozataként hömpölyög előre Snyder értő irányítása alatt.

Egyébként Stephen King fia, Joe Hill, a *Nos4a2* és a *Szarvak* írója is rendszeresen kirándul a képregények világába: ő volt a szerzője az utóbbi évek egyik legtöbbet méltatott fantasy/horror sorozatának, a *Locke & Key*nek.

**QUENTIN TARANTINO:
DJANGO/ZORRO**

Az IDW, Amerika negyedik legnagyobb képregénykiadója még azelőtt felhívta Quentin Tarantinót egy képregényes *Django/Zorro* crossover ötletével, hogy az író-rendező 2012-es westernje, a *Django elszabadul* egyáltalán mozikba került volna (az IDW már jó pár éve gondozza sorozataiban a mexikói hős karakterét). Tarantino, aki többek közt western-képregényeket olvasva nőtt fel, és mindig is szerette Zorrót, azonnal ráharapott a két, rendkívül

A képregények már éppúgy jó ideje nem használják az egyes szereplők gondolatait közvetítő úgynevezett gondolatbuborékokat, ahogy a filmek sem a némafilmek szövegtárcsáit.

más hátterű, de ugyanúgy az elnyomás egy-egy formája ellen harcoló karakter találkozásának lehetőségére. Egy mexikói és egy fekete hős együttműködése és közös harca különösen vonzóknak tűnt a számára.

A rendező addigi egyetlen majdnem-találkozását a comic világgal épp a *Django*

elszabadul egy másik kiadónál megvalósult képregényes adaptációja jelentette – bár annak munkálataiban ő nem vett közvetlenül részt. Az idén lefutott, hétrészes *Django/Zorro* minisorozatot Tarantino a már veteránnak számító Zorro-szerzővel, Matt Wagnerrel közösen írta, és jó pár hónappal (vagy akár néhány évvel) a film eseményei után játszódik, amikor Zorro már öregebb annál, amilyennek általában ismerjük (csak így lehetett logikusan összehozni az amúgy más-más korban tevékenykedő figurákat), Django pedig még mindig fejedásként keresi a kenyerét.

Érdekes, bár inkább csak vicces adalék, hogy amikor Tarantino megkérdezte Jamie Foxxot, aki a *Django elszabadul*-ban a főhőst alakította, hogy mit szól a képregényhez, ő azt mondta, remek ötlet, és meg kéne csinálni filmekben is – természetesen az immár szintén idősebb Antonio Banderasszal, aki 10 éve játszotta el utoljára Zorrót.

CHUCK PALAHNIUK: HARCOSOK KLUBJA 2.

Chuck Palahniuk eredetileg nem tervezett folytatást a *Harcosok klubjához*, de egy barátjának hála egyszer részt vett egy vacsorán, amelyen sok képregényíró is megjelent, többek közt az óriási sikerű címetek gondozó Matt Fraction (Hawkeye, Casanova) és Brian Michael Bendis (Daredevil, Powers), akik idővel rávették, hogy próbálja ki magát az ő médiumokban. Mivel Palahniuknak éppen volt egy

szabad éve, igent mondott, és nem sokkal később már meg is volt a szerződése a Dark Horse kiadóval. Az író úgy érezte, eltelt annyi idő a könyv (és a belőle készült film) óta, hogy ismét meglátogathassa a narrátort/Tylert és Durdent.

Palahniuk egyrészt azért döntött a képregény formátuma mellett, mert nem egyedül, hanem valakivel (egy rajzolóval) együttműködve, közös kreatív folyamatként akarta megvalósítani az ötleteit, másrészt azért, mert kíváncsi volt, hogy ennyi idő után képes-e megtanulni egy teljesen új médium hatásmechanizmusát (ez aztán saját bevallása szerint nehéz, de tanulságos és szórakoztató dolognak bizonyult). Plusz úgy érezte, hogy a rajzoló, Cameron Stewart enyhén rajzfilmes stílusa illik a *Harcosok klubja* világához, és a fotorealisztikus látványvilág mellőzése komoly szabadságot jelent a történet elmeséléséhez.

A sztori tíz évvel a könyv vége után veszi fel a fonalat (a cselekmény egyes elemeiben – pl. a befejezésben – átirít filmadaptációból Palahniuk, ha akart volna, sem vehetett volna át semmit a szerzői jogok miatt), és a magát most Sebastiannak nevező, kispolgári életet élő, Marlával összeházasodott és apává vált narrátor igyekszik benne beilleszkedni a társadalomba. Ami azért ironikus, mert a regény anno pont arról szólt, hogy ki akar törni belőle. És persze Tyler nem is fogja szó nélkül hagyni ezt a beilleszkedési kísérletet. A sorozat összfel, szép kritikai és közönségsiker aratva ért véget.

HIRDETÉS

EGY ÉLŐ LEGENDA SIKERTÖRTÉNETE.
Akár első futásra indulsz, akár a sokadikra,
SCOTT JUREK tanácsaival és receptjeivel célba érsz.

Mennyit utaznak az időfutárok?

Rádiójátékként indult 2012 tavaszán az *Időfutár*, ami három évadot ért meg, meglepően magas hallgatottságot hozva. A Pagony könyvek kérte fel a szerzőket, hogy írjanak belőle könyvsorozatot, amelyet eredetileg három részesre terveztek, de a szerkesztők javaslatára a második évadból már két kötet, a harmadikból meg három regény lett. Az első 2013 tavaszán jelent meg a Pagonynál, majd a kiadó a sikert látva elindította ifjúsági kiadóját, a Tilos az Á-t.

ÍRÓK

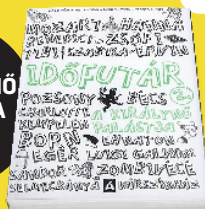
GIMESI DÓRA,
JELI VIKTÓRIA,
TASNÁDI ISTVÁN
1. rész

GIMESI DÓRA,
JELI VIKTÓRIA,
TASNÁDI ISTVÁN,
VÉSZITS ANDREA
2-3. rész

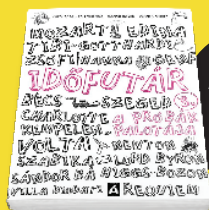
JELI VIKTÓRIA,
TASNÁDI ISTVÁN,
VÉSZITS ANDREA
4-6. rész

A KÖRZŐ TITKA
399 oldal

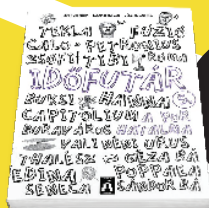
A KIRÁLYNŐ PALÁSTJA
358 oldal

A PRÓBÁK PALOTÁJA
341 oldal

A KÁOSZ TEMPLOMA
410 oldal

A POR HATALMA
302 oldal

A HOLNAP OSTROMA
358 oldal

**ÖSSZESEN TÖBB MINT
60 000 KINYOMOTT
PÉLDÁNY**

IDŐUTAZÁSOK A KÖNYVEKBEN

RÓMA
i.sz. 64

BÉCS
1769

POZSONY
1769

BÉCS
1792

BURGENLAND
1792

POZSONY
1792

SELMECBÁNYA
1792

GOMBA FALU
1795

BUDAPEST
2012

ERDŐ A HATÁRNÁL,
SZEDEDNÉL
2012

GENF
2012

SELMECBÁNYA
2012

SZEDED
2012

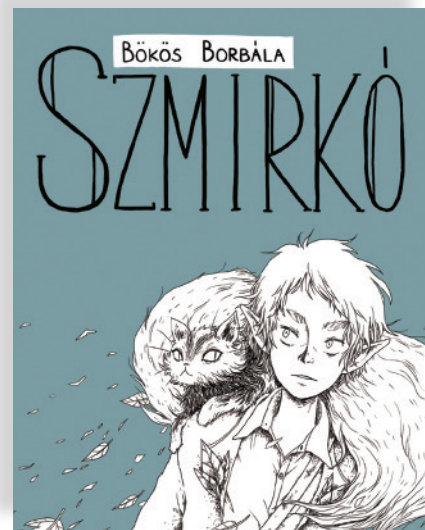
BURAVÁROS
(BOGLÁRNÁL)
2052

FONYÓD
2052

Táblakötés, védőborító; 360 oldal,
14 illusztráció, 7–12 éveseknek; 3700 Ft

*Szmirkónak, a félig tündér, félig ember
kisfiúnak nincs még varázsereje, ezért
társai csúfolják – mintha az egész világ
összeesküdött volna ellene. Elszökik, hogy
megkeresse soha nem látott édesapját –
az emberek világában.*

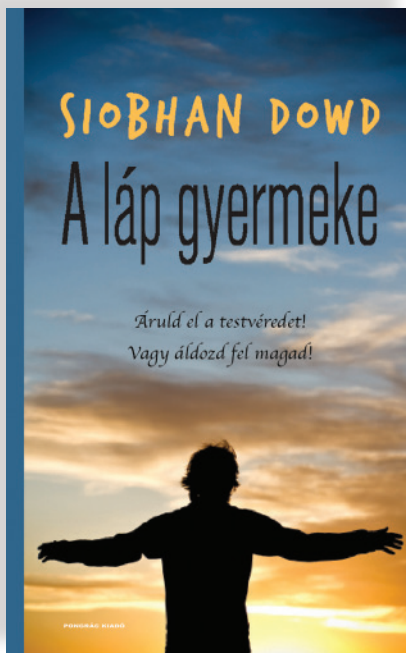
*Vajon mi történik, ha a két világ határát
végleg felszámolják, és az egyik fél
a mágiát, a másik pedig a technikai
vívmányokat kaparintja meg? Elérkezik
a pillanat, amikor egy egész birodalom,
varázslók, tündérek, manók és tűzsólymok
sorsa egyetlen tizenkét éves tündérgyerek
talpraesettségén és bátorságán múlik.*

Táblakötés, védőborító; 524 oldal
36 színes festményfotóval,
12–17 éveseknek; 4900 Ft

*A tizenhét éves Fridánál súlyos
szembetegséget diagnosztizálnak.
Kétségbeesésében céltalanul rója
Oslo utcáit, amikor is elhatározza:
látni akarja a világ csodáit, mielőtt
már mindenhez túl késő lesz.*

*Firenzében találkozik Jakobbal,
aki épp egy ifjúsági magazinnak
készül cikket írni arról, hogyan
ábrázolták a világ művészei
a keresztre feszítést az évszázadok
során. Kettejük és
a mesterművek története
egymásba fonódik.
A háttérben ott fenyeget
a visszavonhatatlanság
réme. Végül a kór-
házban megkezdődik
Frida szemműtétje...*

Táblakötés, védőborító; 368 oldal,
14–19 éveseknek; 3500 Ft

*Miközben a tizennyolc éves Fergus
tözeget és az észak-ír határon, egy
halott kislányra lel a lépben. Úgy
tűnik, a gyermeket meggyilkolták.*

*Ferguszt fojtogatják a körülötte
zajló örült események – a bátyja
éhségstrájkol; Cora iránti érzelmi
mindjobban összezavarják;
a szülei állandóan veszekednek a
családra nehezedő terhek nyomása
alatt; ráadásul valaki megpróbálja
megszarolni: futárnak használná, és
csak a jó isten tudja, mit szállítana –,
a mocsári gyermek története egyre
titokzatosabb fordulatokat vesz.*

*Megdöbbenő ifjúsági regény a
béke nevében hozott áldozatról és
a szellem rendíthetetlen erejéről a
zseniális Dowd tollából.*

**A MESÉTŐL A VALÓSÁGIG
MINDIG PONGRÁCCAL**

Olvasni jobb!

pongrac.hu

Kedvezmények a webshopban

Marék Veronika

Akinek mesék gömbölyödnek a keze alól

SZÖVEG: RUFFORSOLYA | KÉP: VALUSKA GÁBOR

CÍMKE: MESE, GYEREKKÖNYV, ILLUSZTRÁCIÓ, JAPÁN, SIKER, SOROZAT

Konfliktus nélkül nincs történet Marék Veronika író-illusztrátor szerint, igaz, soha nem érezte szükségét annak, hogy szörnyű kalandokon hajszolja keresztül a szereplőit. Az általa életre keltett mesehősök immáron több generáció kedvencei, könyvei számos nyelven megjelentek, egyik leghíresebb történetének, a *Laci és az oroszlán*nak pedig szabályos kultusza van Japánban.

Marék Veronikával kedvenc krisztinavárosi kávézójában találkoztunk, ahová nem érkezett üres kézzel.

Táskájából nemcsak egy különleges gyereknapló került elő, hanem szépen lassan elősorjázott az összes híres-kedves mesefigura, Boribon, Kippkopp és Tiptopp, a Kockásfülű Nyúl, és persze a bátor kicsi oroszlán, melynek piros fonalból kötött mását egy japán óvónő ajándékozta az írónőnek. Hogyan keletkezett az első Boribon-történet, mi tértette le az írónőt a bábszínészi pályáról, miért sírnak a meséin a japánok, és mi volt a legfurcsább köszönet, melyet valaha szülőltől kapott? Marék Veronikával összegömbölyödő mesékről, fekete könyvborítókról és a megmaradt „gyerekreszről” is beszélgettünk.

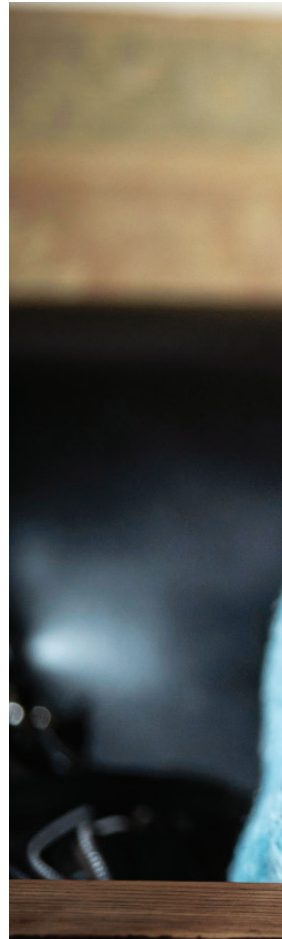
„Ebben a házban lakik Laci, a leggyávább kisfiú a világon” – ezzel a mondattal kezdődik a mese, amely nemcsak a magyar gyerekek egyik kedvence, de Ázsiában, azon belül is Japánban, egyenesen kultusza van. Laci gyávaságát egy piros oroszlán segíti legyűrni, aki olyan pici, hogy bárkinek a zsebében elfér. Vagy akár a kezében, netán az ujjain. Marék Veronika táskájából hamar elő is kerül egy kis piros oroszlán: „Jó keze-lába van, hosszú farkincája, kézre is lehet venni, meg lehet őt szeretgetni. Tud integetni, ezzel szoktam kezdeni a találkozókat.”

A gyáva kisfiú és a bátor kisoroszlán történetét Marék Veronika ajándékba kapta. Veronika-napot ünnepeltek otthon, amikor édesapja újságíró barátja beállított hozzájuk, és virág híján egy ötlettel ajándékozta meg az akkor már kétkötetes fiatal szerzőt.

„Azt mondta: csinálj vele, amit akarsz, én tudom, hogy nagyon jó,

de azt is, hogy én soha nem fogom megírni. Van egy gyáva fiú, aki sokat szenved emiatt, és egyszer csak egy kis oroszlánt talál, ami a zsebébe is befér, ez pedig megváltoztatja az életét. Ennyi volt az ötlet. Én boldogan leültem: elhatároztam, hogy az oroszlán legyen piros, a kisfiú meg akarjon pilóta lenni.”

A mesét nagyon szerették a gyerekek, akik közül sokaknak erőt adott a bátorságot sugárzó oroszlán története – olyannyira, hogy volt, aki este még a kerti vécére is csak úgy mert kimenni, hogy a könyvet közben a hóna alá szorította. „Egyszer egy anyuka mégis azt mondta: Veronika, meg akarom önnek köszönni ezt a könyvet. Nekem van egy aranyos kisfiam, aki sose félt semmitől, de elolvasta ezt a könyvet, és azóta tudja, hogy félni kell a kutytól, a sötétől... Ebből kiderült, hogy nem minden úgy van, ahogy gondoljuk” – meséli ma már nevetve. ▶

JAPÁNBAN ÖTVEN ÉVE KEDVENC

A *Laci és az oroszlán* fekete borítója annak idején nagy feltűnést keltett, hiszen a sötét háttér szokatlan volt egy gyerekeknek szánt kiadványnál. Igaz, a Móra Könyvkiadó a hetvenes években megjelentetett egy fehér borítós változatot is, de az fele akkora sikert ért el – egészen egyszerűen elveszítette a karakterét. Marék Veronika szerint a japán kiadást is részben a fekete borítónak köszönheti, az 1965-ös frankfurti könyvvásáron ugyanis először éppen emiatt akadt meg rajta egy japán kiadó szeme. A történet, melyet azóta nemzedékek olvasnak rongyosra, majd adják tovább a könyvvel együtt a gyerekeiknek, majd az ő gyerekeiknek, éppen ötven évvel ezelőtt jelent meg a szigetországban. *Laci és az oroszlán* Japánban szabályos brand lett, a boltokban az oroszlánnal díszített – és magyar felirattal ellátott! – tolltartókat, jegyzetfüzeteket, bögréket és táskákat is lehet venni. Marék Veronika többször járt már Japánban, dedikálásain mindig hatalmas sorok kígyóznak, az évtizedek óta tartó siker okait azonban még a szerző is kutatja.

„Ötven éve jelent meg először a könyv Japánban, azóta folyamatosan kiadják, és persze, hogy keressük, hogy mi az ördögért tetszik nekik annyira. Amit nem értünk, hogy miért sírnak a japán olvasók ezen a könyvön. Ennek megértésében talán pont a kiközösítés lehet a kulcs, náluk ugyanis nagyon fájdalmas élmény, ha valaki a közösségen, a baráti körön kívülre kerül. Alapélményük, hogy nem akarnak kiszorulni, ezért megváltás, hogy a mesében a kisoroszlán visszahozza Lacit a gyerekek közé. A magyar olvasó azonban nem érti, hogy miért kell azon sírni, hogy az oroszlán elbúcsúzik, és elmegy. Mi úgy vagyunk ezzel: a mór megtette kötelességét, a mór mehet. Mit kell ezen sírni? Hiszen a történet jó véget ér, Laci bátor lesz! A japánok azonban megszeretik az oroszlánt, és mi, magyar olvasók nem is gondolunk arra, hogy fáj nekik elveszíteni azt, aki olyan sokat segített Lacin. Én akkor jöttem rá, hogy nagyon más, ahogy ők gondolkodnak, számomra megtisztelő, hogy megsíratják az oroszlánt.”

FEHÉR PAPIROK AZ ASZTALON

Marék Veronika eredetileg nem készült arra, hogy gyerekeknek írjon. A színház szerelmese volt, ráadásul a közvetlen környezetében sem volt olyan gyerek, aki arra inspirálta volna, hogy meséket írjon neki. Egy este otthon unatkozott, és édesapja asztalán talált egy halom üres papírt. Hasonlót akart írni, mint amit korábban egy angol gyerekkönyvben olvasott – kis, gunyoros történeteket, melyeknél a képek gördítik tovább a mesét.

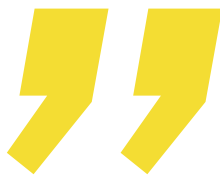
„És akkor eszembe jutott Boribon, a játékmackó meséje. Megírtam, megrajzoltam, apukám pedig másnap reggel beholt velem a Mórába, ahol azt mondták, szeretnének velem találkozni. Bementem nagy büszkén, a kiadóban azonban először nem akarták elhinni, hogy én csináltam, és rajzolnom kellett örelőtük valamit.”

Ez a Boribon nem egyezett meg azzal, akit a legtöbb magyar gyerek ma olyan jól

ismer; az első történet egy játékmackóról szólt, akinek két kisfiú felvágta a hasát. A Mórában felfigyeltek az akkor 17 éves szerzőre.

Édesapja, Marék Antal is író volt, a húszas évektől kezdve több regénye és novelláskötete jelent meg. Veronika tőle kapta azt az egészen különleges gyereknaplót is, melyet rögtön a találkozásunk kezdetén megmutatott. A kötetet egy ócskástól vették annak idején, lapjaira pedig a magukat Museum Kert Clubnak nevező kör tagjai írtak, nagyjából abban az időben, amikor Molnár Ferenc *A Pál utcai fiúkat* írta. A kötet szabályzata szerint a könyvbe csak magyarul lehetett írni, és főszabály volt, hogy minden tagnak havonta egy-egy mesével, verssel vagy rejtvénynyel kellett bővítenie a naplót. A rejtvények egyébként különösen közel állnak Marék Veronika szívéhez, amit leginkább azzal magyaráz, hogy gyerekként nagyon szerette a matematikát.

A rajzok fontosságára *Az Én Újságom* lapoztatása közben figyelt fel. Ez a gyerekkönyv egészen 1944-ig jelent meg, gyerekként Marék Veronika pedig lelkes olvasója volt, és különösen egy KB szignójú grafikus rajzait szerette.

Lerajzoltam egy kockásfülű nyulat, amelyik tud repülni a fülével. Utólag kiderült, hogy nincs új a nap alatt, hiszen Walt Disney Dumbója is repül, de én azt nem ismertem.

„Egy életen át hajkurásztam, ki lehetett ő. Nekem tulajdonképpen ő volt a példaképem” – meséli. A kezdbetűk Kőszegi Bellát, a fiatalon elhunyt grafikus jelezték, akinek munkája mély nyomot hagyott benne. „Én ezektől a rajzoktól a mai napig el vagyok ájulva. Egyetlen vonallal tisztán, remek biztonsággal tudott illusztrálni, és szerintem az ő grafikai benne vannak az én rajzaimban is.”

SZÍNHÁZTÓL A KÖNYVEKIG

Ám hiába jelent meg több könyve is, 1963-ig nem volt egyértelmű, hogy Marék Veronikának az írás és a rajzolás lesz a hivatása. Ahogy ő mondja, „millió mást csinált” akkor: az iparművészetin bábtervezőnek tanult, a bábszínházban bábszínészként dolgozott, volt kirakatrendező-tanuló, és még karácsonyfadíszeket is festett. „Nem volt egyértelmű, hogy mi a dolgom. 1963-ban dőlt el végül.” Marék Veronika akkor a Bábszínház tagja volt, és a frissen aláírt szerződése szerint kevesebbet keresett volna, mint az ugyanott dolgozó takarítónő. ▶

„Az igazgatóhoz fordultam, aki azt mondta: ugye tudja, hogy nem maga a legjobb színész itt. Mondtam, hogy tudom. Majd hazamentem, és azon morfondíroztam, hogy miért akarok én egy közepes színész lenni, amikor gyerekkönyvíróként ismert vagyok. Akkor ugyanis már vették a könyveimet, sőt, volt olyan élményem is, hogy bementem egy könyvesboltba, és egy fiatal pár azt mondta: nézd, megjelent a legújabb Marék Veronika-könyv! Akkor odamentem hozzájuk, és megmondtam nekik, hogy én vagyok a Marék Veronika. Nem hitték el!”

– meséli nevetve az egykori bábszínész, aki a beszélgetés másnapján felbontotta bábszínházi szerződését, és végre szabadúszó lett.

Szülei teljesen természetesnek találták, hogy onnantól az írás és az illusztrálás lett a hivatása, csak azt nem értették, hogy miért dolgozik olyan lassan.

„Azt mondták, hogy amíg te egyet megcsinálsz, addig a többiek ötöt. Most azonban ennek a gyümölcsét aratom le – amiket én akkoriban gondosan megcsináltam, azok ma is megállják a helyüket.” Maga az alkotás ugyanakkor egyfajta ösztönös tevékenység nála, és amikor elkezd egy történetet, ahogy ő fogalmaz, „firkálni szokta” a képeket, a szövegeket is „összevissza írkalja” – és „egyszer csak összegömbölyödik a mese”.

Szerinte nagy áldás, hogy önállóan dolgozhat, és nem kell egy grafikussal veszekednie, bár életművén végigtekintve nem példa nélküli, hogy társalkotókkal közösen hozzon létre egy-egy mesét.

A leghíresebb ezek közül a *Kockásfülű Nyúl* rajzfilmsorozat, melynek történeteit Marék Veronika írta, a grafikus és rendező Richly Zsolt volt. A Kockásfülű figurája tulajdonképpen egy televíziós pályázatra született: Marék Veronikát a Magyar Televízió egyik rendezője, Imre István kereste meg azzal, nincs-e valamilyen pályázati ötlete.

„Akkor lerajzoltam egy kockásfülű nyulat, amelyik tud repülni a fülével. Utólag kiderült, hogy nincs új a nap alatt, hiszen Walt Disney Dumbója is repül, de én azt nem ismertem. Imre István akkor azt

Kezdetben nem tudta eldönteni, hogy manó, törpe vagy tündér legyen-e a mese hőse.

mondta, hogy írjak meg 13 részt. Grafikusnak felkérte Richly Zsoltot, aki teljesen rokonlélek, a mai napig jóban vagyunk, fantasztikus ember. Ő rajzolta meg, és ő is rendezte a sorozatot. Balázs Árpád remek zenét szerzett hozzá, és mivel nincs szöveg az epizódokban, a zene volt a dramaturgiai motorja a történetnek.”

„HOGYAN SZÜLETETT MEG BORIBON ÉS ANNIPANNI, MEG KIPPKOPP ÉS TIPTOPP?”

A Kockásfülű 1974-től kezdve repkedte be magát a gyerekek szívébe, és a hetvenes évek elejétől kezdve jelentek meg a Boribon-történetek is. Annipanni Boribonja ekkorra már teljesen más volt, mint az először papírra vetett játékmedve: „igazi mackócska” lett, aki hőembert épít, lufit gyűjt, néha megbetegszik, kirándul, autózik, születésnapot ünnepel. Marék Veronika azt meséli, nem érzett kísértést arra, hogy „szörnyű kalandokon keresztül meghurcolja” a kis medvét. „Ezen a világon belül kell keresni a konfliktusokat” – hangsúlyozza, és hozzát teszi azt is, hogy mindez nem tudatos döntés eredménye nála. „Bennem megmaradt a gyerekből valami, ezért tudok sokszor úgy gondolkodni, mint egy gyerek, ahelyett, hogy úgy gondolkodnék, mint egy felnőtt.” Alkotás közben ugyanakkor fontosnak tartja, hogy megtalálja a konfliktusos pontokat. „Konfliktus nélkül nincs történet. Minden történetben kell, hogy legyen valami, az élteti a mesét. Ez a legnagyobb tanulság, amit én le tudtam szűrni magamnak.” Az utólagos értelmezésekkel nem szokott foglalkozni; azt mondja, amíg tetszik a gyerekeknek, addig csinálja, és ha már nem tetszik,

nem csinálja. A jelek szerint a gyerekeknek nagyon is tetszik, hiszen a 2000-es évek eleje óta reneszánszát élik a könyvei: akkor kezdték újra kiadni a Boribonokat és Kippkoppék kalandjait is.

Egyszer egy gyerek neki is szegezte a kérdést: „Hogy tetszett kitalálni Kippkoppot és Tiptoppot?” Marék Veronika szerint nem kellett kitalálni őket, hiszen minden gyerek készít gesztenyebabákat. Eredetileg a fű között élő lényekről akart mesét írni, és ehhez egy olyan kicsi figurára volt szüksége, aki a fűszálak között sétál, megismerkedik a békával, a hangyával, és a többi élőlényvel. Kezdetben nem tudta eldönteni, hogy manó, törpe vagy tündér legyen-e a mese hőse, és akkor jutott eszébe egy olyan gesztenyebaba, amelyik még nem ment tönkre, nem penészedett meg, nem dobták ki, hanem életre kelt.

„Az, hogy hogyan kelt életre, még mindig piszkál engem. Igazából még nem találtam ki, és erről még lehet, hogy lesz egy mese. Az első könyvnek mindenesetre olyan fantasztikus sikere volt, hogy a Mórából szóltak: csinálj még egyet, így jött a *Kippkopp a hóban*, egy nagy heroikus madármentő történet, majd a *Kippkopp karácsonya*, melyben úgy mászott fel a fenyőfára, mint egy alpinista a Mont Blanc tetejére, miközben megtanulta, mi is az a karácsony.”

Kippkoppék történeteiből eddig hét kötet jelent meg, Boribonból tizenhárom, ráadásul mindkét mesének van már színpadi változata. Marék Veronika azt mondja, hogy egész életében nem tudott közel férközni a színházhoz, most azonban az új adaptációkkal nagyon elégedett.

Tervei között szerepel egy felnőtteknek szóló kötet is, ám részleteket nem akar erről a tervéről mesélni, egyszer ugyanis megtette, azóta pedig mindig számon kéri rajta a még el sem kezdett könyvet. Az általa életre hívott mesefigurák kalandjai egészen biztosan folytatódni fognak: most készül a nyolcadik Kippkopp-kötet, amely kicsit hasonlítani fog a *Kippkopp és a hónapokra*.

„Több, mint a fele megvan már, meg is van rajzolva, ki van festve, még hiányzik három-négy mese. Hiába, valóban lassan dolgozom – ahogy a szüleim mondták régesrégén...”

Karácsonyozzon a Trivium Kiadó könyveivel!

CSONTOK ÖRÖKSÉGE

Dolores Redondo

TRIVIUM □452 ○3490

A spanyol krimik koronázatlan királynője, Dolores Redondo nagy sikereket él meg Navarra-trilógiájával: a 2014-ben magyarul már megjelent regény, *A láthatatlan őrző* Spanyolországban 33. kiadásnál tart, az itthon most megjelent *Csontok öröksége* már 12-nél.

A történet alapja egy szörnyű halálesetről beszámoló újságcikk: a nyolcvanas években egy szekta meggyilkolt egy Ainara nevű csecsemőt. A szülők a közösségért feláldozták saját gyermekük életét. Innen indul el a sokszálon futó nyomozás. A Pireneusokban fekvő Baztán völgyben Elisondot hatalmába keríti a félelem, meztelen holttestet találnak. A nyomozók bonyolult indíttatású, misztikus elemekkel fűszerezett, rituális gyilkosságra gondolnak. A környéken sorozatgyilkos szedi áldozatát. Salazar felügyelőnőre bízzák az igazság felderítését, ám közben neki is harcba kell szállnia saját gyermekkori tragédiájában gyökerező traumájával és félelmeivel. A

folytatásban, a *Csontok öröksége* című regényben még jobban felizzanak az események. Még több izgalom, még több feszültség vár az olvasóra. A lezártnak vélt ügyet fenekestül felborítja egy előkerült búcsúüzenet. A regény az örület és a kegyetlenség határait feszegeti.

Az író nő könyveivel a detektívregény új típusát teremti meg. Ez ötvözi a pszichológiai thriller, a bűnügyi történet és a navarrai-baszk mitológia elemeit. A helyszín egyedülálló, a kiválóan kidolgozott karakterek szinte családtaggá válnak. A történet egyszerre meggyőző és kemény. A mitológiai lényekkel történő találkozás vagy akár csak jelenlétük érzékelése a regényben a Navarra-völgyébe vonzza az olvasót. A történet a végkifejletig fenntartja az olvasó érdeklődését. Olyan meggyőző és sodró lendületű, hogy kíváncsian várják a trilógia harmadik *Áldozat a viharnak* című kötetét is.

A könyvből készült film 2016-ban várható. A megfilmetés jogát Peter Nedermann, a svéd Stieg Larsson Millennium-sorozatának producere vette meg. (X)

HÜRREM BOSZORKÁNYA

Fatima Melek

TRIVIUM □432 ○4490

A nagyszerű Szulejmán-sorozat (*Hürrem, Szulejmán ágyasa, Hürrem, Szulejmán asszonya, Ibrahim és Hatidzse, Szafije, a Szultán háremhölgye*) legújabb kötetében a Szulejmán idején rettenetes titok kötötte össze a Fényességes Portát a szigetvári mocsarakkal. A Hürremet gyászoló szultán hadjárata és a hárembéli intrikák nem kímélik Magyarországot sem. A gyönyörű magyar hősnő a jóképű budai pasa, Arslán háremébe kerül. Bár Gyöngyi elnyeri a nagyúr tetszését, ám a férfi egy újjal sem nyúl hozzá. Vajon miért? Hősnőnk a TV sorozatban megismert szultánának és ágyasok méltó ellenfele lesz! (X)

NAVINA, A KARÁCSONY ANGYALA

Robert Lawson

TRIVIUM □144 ○2490

A spirituális bestseller, a *Lélek Útja* című kötetből megismert főszereplő, David békét lelt, elengedte a fájdalmát az új regényben, a *Navina, a karácsony angyalában*. A karácsonyt megelőző estéken a barátoknak és a gyermekeknek mesél. Hét este hét csodálatos történet, melyekben Navina angyalként segít a rászorulókon. Erkölcsi és lelki tanításai fényt és melegséget hoznak az emberek szívébe. A történetek végén szinte mi is úgy érezzük, hogy az angyalszárny susogásával hozzánk is beköltöznek a csodák, és emelik az Ünnepek és a mindennapok fényét. (X)

Baljós árnyak

CÍMKE: ELMOSÓDOTT KONTÚROK, MEGFIGYELŐ, ELKAPOTT PILLANAT

Az elmúlt évek borítómustrái során sokszor találtam szemben magam olyan könyvekkel, melyek címlapjáról egy Szilágyi Lenke-fotó nézett vissza rám.

A dömpinghez persze kellett Pintér József, a Magvető-borítók tervezője is, aki mélyen beleássa magát a szerzők szövegeibe, hogy megtalálja a tökéletesen hozzájuk illő képet, általában a Szilágyi-életműből.

A művész értetlenül áll fotói dicsérete, sőt magasztalása előtt, nem érti, hogy mit tartanak olyan különlegesnek bennük, hiszen ő azokat a pillanatokot örökíti meg, amelyek mindenki számára láthatóak.

A könyvbtorítóul választott Szilágyi-képeken ott van a történet lehetősége, a rejtély, a többsíkúság és a talányosság, ami miatt hosszan nézi őket az ember. Alakjai sose konkrétak vagy kontúrosak, inkább elmosódott, foltszerű körvonallakkal vannak jelen. Ettől is illenek olyan jól a könyvekre: nem beszélnek túl vagy írják felül a szövegeket, nem direkttebbek, élesebbek a mögöttük olvasható világoknál.

Szilágyi Lenke akkor is jó, ha portrékat fotóz. Segít persze, hogy bensőségesen ismeri azokat az írókat, akikről például nyáron láthattuk egy sorozatot a Mai Manóban. Úgy képzelem, a kortárs irodalom legjobbjai szerették viszontlátni magukat a képeken, azt érezhették, a fotó elkapta igazi lényüket: az útonlévőt, a szabályfelrúgót, a bölcsőt, a szélfúttat, a magabiztosat, a feminint, az esendőt. A fotós és kedvenc íróinak kapcsolatában oda-vissza áramlik az

”
Szilágyi Lenke a kortárs fotó egyik legnagyobb alakja, róla formázhatnánk a megbúvó megfigyelő alakját.

energia, ha nem őket fényképezi, akkor ők nézegetik fotóit inspiráció gyanánt. Termékeny viszonyukból hoztam pár példát és hozzájuk erős analógiákat.

Lány és törékeny a pipacs a *Lakik a házunkban egy költő* [A] (Magvető, 1999) című Orbán Ottó-borítón, szép a beszűrődő pászma fény-árnyék játéka Kertész Imre K. *dossziéján* [B] (Magvető, 2006). Gresó Krisztián Aegon-díjas könyvén (*Mellettem elférsz* [C], Magve-

tő, 2011) árnyékszerű férfi egyensúlyoz. Kicsit nyomasztó, külvárosi a hangulat, de a fények alapján mintha már a tavasz közeledne, valami újnak a szelét fújva felénk. A férfi mélység és magasság között lebeg, nem is tudni, most alulról figyeljük-e vagy fentről a tükröződésben, annyi biztos csak, hogy az elkapott pillanat átmeneti. Valahová lépnie kell.

A *Trabantfejű nő* **[D]** (Új Palatinus Könyvesház, 2013) című Erdős Virág-kötet borítójára illusztratív kép került: Szineg Ildikó Szini, a legendás basszusgitáros szorul be rajta az anyósülésre. Erről a képről több okból is eszembe jutott egy másik, egy újabb női fotós képe, egy újabb alkotó nővel az autóban. Keleti Éva Gobbi Hilda-portréja **[E]** sűrű és kerek, egy erős, tettekre kész, önjáró asszonyt látunk, hiába kapott el csak egy véletlen pillanatot valahol a hegyoldalban. Szilágyi Lenke fej nélküli portréja mellé a szín és téma miatt Andy Warhol vörös-narancsban úszó autóbaleset-sorozata **[F]** is párhuzamul állítható.

Tóth Krisztina *Magas labda* **[G]** (Magvető, 2009) című verseskötetében konkrétan és áttételesen is gyakran megidéződik a Hold motívuma. A glitteres, csillámló, eufórikus Szilágyi-fotón a

kezek mintha azért nyúlnának, hogy elérjék. Mozgalmas, éteri és titokzatos a kép, nagyjából kitalálhatatlan az élethelyzet, amelyben készült. Olafur Eliasson *Weather Projectje* **[H]** ugrik be róla, amit 2003-ban hozott létre a londoni Tate Modernben. Mi más passzolhatna jobban az angolokhoz, mint kedvenc beszédtemájuk, az időjárás, ám még ők is csak ritkán nézelődhetnek egy múzeum zárt kiállítóterében egy világító égitest és a felhők összeálló, szítáló pára alatt.

Legfrissebb könyvesbolti sétámon Csider István Zoltán első versesköteténél, a *Rendrakásnál* **[I]** (Magvető, 2015) bólogattam elismerően. A Szilágyi-fotó, ahogy a Grecsó-könyvön is, időt kér, hogy megértsük, hol a jelenet tengelye, hány síkon zajlik a történet. Elsőre talán baljós egy kicsit, egy szeméttelap allúzióival, de a felhők között átdereng az ég megnyugtató kékje.

Szilágyi Lenke a kortárs fotó egyik legnagyobb alakja, róla formázhatnánk a megbűvő megfigyelő alakját. Olyannyira megtestesíti szakmája lényegét, a csendes jelenlétet és az észrevétlen, alázatos figyelemet, hogy még saját kiállítása teltházas megnyitóján is képes illékony árnyként járkalni a tömegben. **[K]**

E

F

H

E/ Keleti Éva: Gobbi Hilda színész, dunabogdányi nyaralójában (1973)
F/ Andy Warhol: Orange Car Crash Fourteen Times (1963, MoMA)
H/ Olafur Eliasson: Weather Project (2003, Tate)

Az írói szelfibot

Az önéletírás rettenetesen kockázatos műfaj.

A szerző motivációja lehet narcisztikus, lehet fegyver a mulandóság elleni harcban, lehet a rólunk való beszélés módjának meghatározása, az önkanonizálás vagy lehet akár saját magunk és azon keresztül a világ megértése.

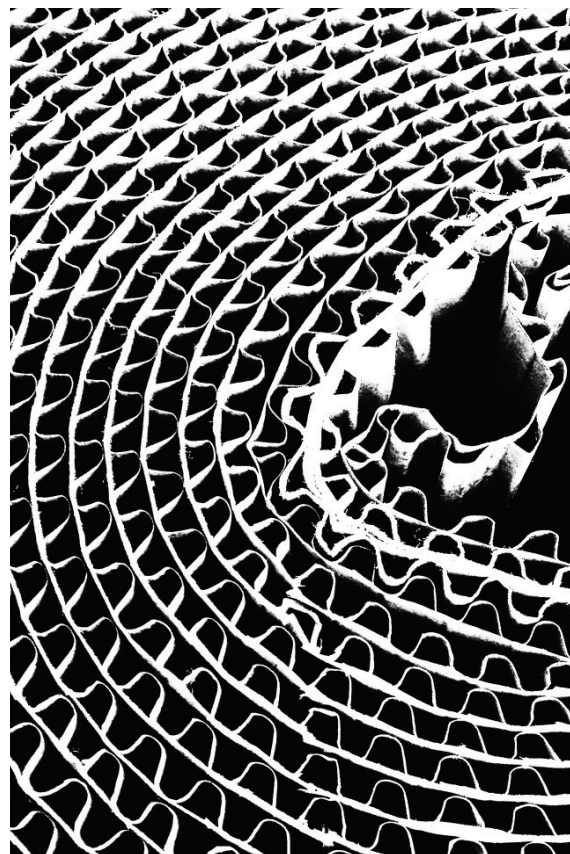
Én általában az utóbbit szeretem, azt a fajta naplót, amelynek attitűdje nem az, hogy „ki vagyok én?”, hanem hogy „mit láttam?”.

Ezt a cikket három éve kezdtem el írni, aztán a Könyves akkor kényszer-szabadságra ment, így nem fejeztem be. Akkor Salman Rushdie önéletrajza, a *Joseph Anton* volt az apropója, legfrissebb önéletírás-élményem pedig Pablo Neruda réges-régi – konkrétan velem egyidős – önéletrajza, a *Bevallom, életem*. Mindkettő a narcisztikus írások közé tartozik. Rushdie – akit egyébként rendkívüli, nagy írónak tartok – igazi narcisztiként egyes szám harmadik személyben ír saját életéről. A cím és Rushdie élete – a fatva elől menekülve illegálitásban, titkosszolgálati védelem alatt töltött évek – ezt részben talán igazolják, hiszen a Joseph Anton a bujkálás éveiben használt titkosszolgálati álneve volt, és ilyen módon teremt távolságot valódi énje és bujkáló énje között. Neruda nem is ezt a megoldást választja (pedig a Neruda is felvett írói név, amelyet azonban később hivatalossá is tett viselője). Mindkettőjük szövegében érződik az a sokakban meglévő vágy, hogy életüket saját maguk rendezésében mutassák be, színesnek, nehéznek, vagánynak, különlegesnek, mélynek. A mítoszgyártás, a személyes én legendai karakterré, hőssé formálása a küldetés. Persze, mindenki a maga életének hőse, nehéz számonkérni egy írón, hogy túlértékeli a saját szerepét a saját életében.

Neruda és Rushdie is úgy beszél a világról, az életről, mintha abban saját magukon kívül senki más nem létezne. Tele vannak sértettséggel és önimádat-tal, a világ eseményeit és mások cselekedeteit kizárólag magukra vonatkoztatják. Önéletrajzaikat olvasva az ember úgy érezheti, hogy mások küldetése a világban kizárólag az volt, hogy az ő életeikben legyenek statiszták. Rushdie saját – nyilvánvalóan nehéz – helyzetére rácsavarodva azt is a szólásszabadság elleni támadásnak veszi, ha valaki lehúzza egy könyvét egy kritikában, és hosszú évek múlva is dédelgeti az ilyen sérelmeket, valamint hiszi, hogy ha ő ír egy esszét a Guardianbe, akkor aznap mindenki arról beszél. Neruda emlékei pedig tele vannak nyilvánvalóan konstruált elemekkel, amelyekben spontán népnép példék törtek ki a tiszteletére Mexikóban vagy Nobel-díja bejelentésének napján már aznap estére a világ írói Párizsba sereglettek, hogy vele legyenek a nagy pillanatban (elképzelem, ahogy a délben megkapott hír után estére már Párizsban érkeznek nemcsak Barcelonából, mint Marquez, de Miguel Otero Silva Caracásból is... Pedig az élete konfabuláció nélkül sem szűkölködött hasonló eseményekben. Valóban olvasta fel verseit különböző latin-amerikai stadionokban százezer ember előtt például.) Ennél már csak az a rémesebb, amikor szerénynek próbálnak mutatkozni, de mások feldicsérése is csak saját önelégültségük és belső bizonytalanságuk árulkodó bizonyítéka ilyenkor.

Nerudánál mindezt még megfajlíti a könyv felénél belépő bikkfanyelv: amikor a költő belép a Kommunista Pártba, hirtelen – és ez azért ma már inkább szórakoztató – bikkfanyelvre vált, miközben önfeláldozó békekövetként igyekszik bemutatni a Komintern pénzén és különböző himi-humi bizottságok (pl. Sztálin-díj bizottság!) és íródelegációk tagjaként a világot beutazó önnönmagát. Neruda mentségére szóljon emberileg, hogy amikor önéletírása politikailag szenvedélyesebb részét papírra vetette, politikai életműve koronáját, az Allende-kormányt már puccs döntötte meg, magát Allendét megölték, őt magát pedig nem sokkal később szintén. E cikk írása előtt egy héttel jött ki annak a chilei vizsgálatnak az eredménye, amely tisztázta, hogy Neruda nemcsak gondolta, hogy az életére törnek, hanem a Pinochet-puccs napjaiban valószínűleg valóban megmérgezték a kórházi kezelés közben.

Ha különböző intenzitással is, de mindannyian szeretnénk, ha az életünket direkt módon, a nyelv vagy bármilyen torzító közvetítő közeg nélkül mutathat-

nánk meg másoknak. A Google Glass feltalálása az emberiség csaknem olyan mély és régi vágyát próbálta kielégíteni, mint az időgép vagy a teleportáló berendezés. Az önéletírásban is a megmutatás vágya munkál, a fő kérdés pedig az, hogy a szerző hová helyezi a kamerát: saját homlokára, hogy ne magát, hanem a világot mutassa meg a maga szemén keresztül, vagy a kamerát magától eltartva folyamatosan szelfizik. Rushdie és Neruda is az utóbbit választotta: önéletírásaik kamerája őket veszi folyamatosan, és ők pózolnak ennek a kamerának, mintha dramatizálva, eltúlozva újrajátszanák életük jeleneteit, amelyekben a többi szereplőt amatőr liliputi színészek alakítják, akik közül Rushdie és Neruda kimagaslik. Ezek a könyvek a szelfik minden nevetséges jegyével bírnak: a tipikus szelfi-mosollyal, az eltartott kéz rövidegsége miatti hatalmas ön-fejekkel, a nálunk hatalmasabb dolgok pedig kicsinynek látszanak a háttérben: Én és az óceán, Én és Sztálin, Én és a Taj Mahal, Én és Justin Bieber.

Az ilyen típusú narcizmus rendkívül fárasztó és a külvilág számára még

érdektelen is. Rushdie könyvéből például nyilvánvaló, hogy az ő barátjának vagy támogatójának lenni a bujkálás nehéz éveiben elsősorban nem azért lehetett nehéz, mert praktikus áldozatokkal és fizikai kockázattal járt, hanem mert Rushdie nemcsak azt várta el tőlük, hogy támogassák és álljanak ki mellette, de azt is, hogy ez legyen folyamatosan a legfontosabb dolguk. Ha valaki éppen nem ért rá huszadszor is nyilvánosan kiállni Rushdie és a szólásszabadság mellett, vagy fél évvel később jött ki a paperback kiadással, mint Rushdie szerette volna, mert akkor passzolt a kiadó stratégiájába, Rushdie számára az ügy árulójává vált (bár Rushdie sokszor hangsúlyozza, hogy ez nem róla, hanem a művészi szabadság nagy ügyéről szól). Düh, bosszúvágy, kevélység és együttérzésre sóvárgás érződik a szövegen. Tudja meg a világ, mennyit szenvedett Salman Rushdie – ami vitathatatlan, de ennek narcisztikus bemutatása mégsem hiteles, sőt, a külső szemlélő számára nem is érdekes ebben az önisméltó, önsajnáló, szószátyár (a szükségesnél úgy négyszer-ötször hosszabb) formájában. Ez emberileg teljesen érthető – a művész Rushdie tisztelőjeként azonban jobban örülnék, ha nem ilyenek kellene látnom a saját szavaival bemutatott Rushdie-t.

Arthur Koestler is sokat szenvedett, mint Rushdie, ő is volt kommunista, mint Neruda, ő mégis saját magára helyezte a Google-szemüveget: önéletrajzi kötetei nagyvonalú, a világot és a kort, nem pedig az alkotót megértetni kívánó nagyszerű írások, az öngazolás vagy a bosszú célja nélkül. Háromkötetnyi önéletrajza (*Nyilvessző a végtelenbe*, *A Föld sőpredéke*, *Láthatatlan írás*) a XX. századnak filozófiai és történelmi igényekkel feldolgozott története, amelyet a szerző jelenléte, feltűnése az események sodrában csak hitelesít. Három remek könyv a végeredmény.

Némi kéjjel büntetem a két Nárciszt, Rushdie-t és Nerudát azzal, hogy Koestleren kívül Szepesi Nikolettal is összevetem önéletírásaikat. Méltatlan-e a nagy író és a nagy költő összehasonlítása az utóbbi évek – az eladások alapján – nagy önéletírási slágerével, a nem-író, nem-nagy-ember Szepesi Nikolettal? A megformálás minőségét tekintve

természetesen az. Azonban Szepesi, akinek motivációja inkább terápia-önfejlesztőnek mondható, szintén dühvel, önmaga megértetésének türelmetlen vágyával ír, ahogy Rushdie is. És ki állítaná biztosan, hogy a szólásszabadság ügye fontosabb vagy emelkedettebb, mint a szex, különösen, hogy itt ennél többről, egy belterjes és macsó mikrovilág bemutatásáról is szó van? (Bár megjegyzem, Neruda fiatalkori, chilei konzulként Ázsiában töltött éveiről szóló részei legalább annyi erotikus kalandról szólnak, mint Szepesi könyve, de ott sem szabadul a kérdés betegségétől). Szepesi Nikolett is megértésre vágyik, de a még csak huszonéves volt úszó – akinek élete egyébként nyilvánvalóan kevésbé érdekes alapanyag, mint az évtizedek óta joggal világhírű író Rushdie-é vagy a Nobel-díjas, a világot bejárta, a chilei politikában fontos szerepet játszó Nerudáé – sokkal több személyes kockázatot vállal. A megértést kereső önéletírás mércéje a személyes dramaturgiai hitelesség, az önreflexió képessége. Ebben a sokkal rosszabbul író, sokkal kevésbé érdekes életű Szepesi Nikolett jobban teljesít Rushdie-nál és Nerudánál – és persze meg sem közelíti Koestlert.

Én azokat az önéletírásokat szeretem, amelyben a szerző tanú, amelyekben az írás eszköz a mulandóság és a feledés ellen. Amelyben a szerző a kamera mögött áll, ezért csak a legritkább esetben látjuk őt, miközben mégis ott van minden pillanatban. Ez is a szerzőről szól – az ő életét, az ő korát filmezi. Annyi minden történik egy életben és gondolatainknak csak egy kis része formálódik egyáltalán szavakká, és ezeknek egy még kisebb részét rögzítjük, tudatosítjuk aztán magunkban valamilyen másoknak is átadható formában. Egy tartalmas élet alatt sok-sok könyv készül el a fejünkben, mire úgy érezzük, hogy valamelyest értjük a világot. És minél inkább értjük, annál inkább szeretnénk ezt az értést valamilyen módon rögzíteni és átadni – mert annál inkább tudjuk, hogy senki sem ért semmit és senki nem ért minket. Számomra azok az irodalmilag is értékes önéletírások, amelyek szerzője harmóniára vergődik - ha nem is a világgal, de ezzel a gondolattal és így saját mulandóságával. **K**

TÁRGYALÁS | NYÁRY KRISZTIÁN

KÖNYVHALOMA KANAPÉ MÖGÖTTI POLCON

Ezek azok a könyvek, amiket 1. vagy most olvasok, 2. nemrég olvastam, de nincs helyük, mert a könyvek kinőtték a polcokat 3. olvasni szeretném őket, ha lesz időm (nyugdíjas koromban, nyilván). De nemcsak magvetős könyvek vannak rajta, hanem más szépirodalom, történelmi szakmunkák, krimi és szakácskönyv is. Meg egy franciársalgás könyv, mert mindent elfelejtettem.

PÓZ

A kanapénak mindig ezen az oldalán ülök, ha éppen írok valamit. A jobb lábam elég sokszor magam alá húzom, így kényelmes. Ettől viszont minden farmernadrágomnak előbb kopik ki a jobb térd, mint a bal, úgy néznek ki, mintha féltérdén állnék egész nap.

LAPTOPPÁRNA

Akartam íróasztalt is, így alakult. De annyira megszoktam, hogy bárhol tudok dolgozni.

SCHEIBER HUGÓ-ALBUM

Nagyon szeretem Molnos Péter monografikus igényű albumait. Ezt Kieselbach Tamástól kaptam, lehet, hogy az új könyvemhez is használok majd.

MUNKÁCSY-ALBUM

A következő könyvemben festőkről írok majd, Valuska Gábor pont a munka megkezdésének első napját kapta el. Elhatároztam, hogy amint megjelenik a *Merész magyarok*, azonnal elkezdem a festős könyvet, hogy ne menjen rá az írásra az egész jövő nyaram, ahog az idei ráment.

LEADING LADIES

Ez is Molnos Péter egyik könyvéből való, Batthyány Gyula festő albuma.

SZÖVEG: ROSTÁS ENI

KÉP: VALUSKA GÁBOR

Alig néhány hete jelent meg Nyáry Krisztián negyedik könyve, a *Merész magyarok*, ő máris újabb kötetten dolgozik, dolgozószoba híján most éppen a kanapén. „Amikor tíz éve lakást kerestünk, két dolgot szerettem volna: nagy konyhát és egy kis dolgozószobát. Végül kis konyhánk lett és nem lett külön szoba sem, ahová vissza lehetne vonulni dolgozni. Öt éve kialakítottunk az emeleten egy erre alkalmas szobát, de azt végül a közös gyerekszobából kiköltöző nagyobbik lányom foglalta el. Van viszont három terasz, nyáron az egyik a dolgozószobám, ha éppen nem könyvtárban dolgozom.” Nyáry szinte minden este dolgozik, leadási határidők környékén pedig egész nap. Hogy legyen indoka felállni, olyankor kényszeresen csinál valami mást, például nekiáll egy olyan ételnek, amelynek elkészítése hosszú időt és odafigyelést igényel. „A burgundi marha vagy a vörösboros kakas tökéletes a célra, négy órát is eltart, amire elkészülnek, és kívánják a törődést.”

Egyszer aztán később

SZÖVEG: BARNÁS FERENC | VÁLASZTOTT KÉP: LAKNER LÁSZLÓ: METAMORFÓZIS

KIÁLLÍTÁS: LUDWIG GOES POP + EAST SIDE STORY (2015. OKTÓBER 9. – 2016. JANUÁR 3.)

Egy nem kifejezetten pop-artos kép a „Ludwig Goes Pop” kiállításán. A festő feltehetőleg arra a világra reflektál, melyben a mű létrehozásának idején élt, jelesül a hatvanas évek magyar valóságára.

1 1964/1967-ben a magyar művészet a nyugati művészethez képest késésben volt? Igen – bár voltak művek, melyek nem.

A *Metamorfózis* nincs késésben.

A magyar pre-pop e nagy műve születésekor alig pop. Az idő haladtával viszont egyre inkább azzá vált/válik. A jelentős mű nem hagyja, hogy ilyen-olyan irányzatba skatulyázzák. Ha Lakner másolta volna az amerikai, brit, svéd kollégákat, csak formálisan szabadított volna fel magát a komolyan mondott művészeti hagyomány béklyója alól.

A *Metamorfózis* pre-popos felbélyegzésével akár egyet is érthetnénk. Miért ne? Aki/ami átváltoztat, eleve a változásból jön. A művész a maga folyamatos ön-változásából érkezik, megint művet akar létrehozni; autentikus művet, amely 1964-ben Lakner számára hagyományos (?) módon volt lehetséges. Elfelejtette Rauschenberget, elfelejtette Rembrandtot meg a többieket (persze nem, csak időlegesen kimunkálta őket magából – felfüggesztés, amikor semmi sincs, csak a képet létrehozó akarat).

Ez a *Metamorfózis* esetében állatlények létrejövetelét eredményezi. Volt, aki lektorokat festett, volt, aki átmeneti (vad, állat, ember-forma) lényeket. De talán nem is a kettős figurák olyan lényegesek ezen a festményen, hanem a kép atmoszférája, a nyomasztás. A hatvanas évek magyar valóságából jövő nyomasztás/nyomasztás. Hogy társadalmunkban agresszíven, kevésbé agresszíven és hasadt-agresszíven zajlottak a dolgok. Nem biztos, hogy Lakner László egyetértene ezekkel a megállapításokkal, a művek viszont, különösen a jelentős művek, leválnak alkotójukról, és élnek a maguk életét.

1964/1967-ben Magyarországon nem lehetett warholt csinálni, rauschenberget, de peter blake-et sem. Jó lett volna, ha lehetett volna, csak hogy a valóság... A lényegi mű majdnem mindig a valóságból jön. Így lesz a mostani „Ludwig Goes Pop” egyik legkiemelkedőbb műve Lakner *Metamorfózisa*. El kell menni a Ludwigba, és meg kell nézni, hogy ez a festmény miképp viszonyul az amerikai

(angol, svéd) pop-art egyik-másik ikonikus alkotásához. Közben azon is elgondolkodhatunk, hogy 1964/1967-ben milyen körülmények között voltunk kénytelenek élni. Ami óhatatlanul rákényszerít bennünket arra is, hogy elmélázzunk afelett, mégis, ma milyen körülmények között élünk. **K**

SZÖVEG: RE | KÉP: LIBRI

Hol a határ? kérdezi új kötetének alcímében Kálmán Olga, aki ezúttal mások életéről mesél. Azokéről, akik kénytelenek elhagyni otthonaikat, és életüket kockáztatva nekivágni az ismeretlennek. Az *Álomország* segít megérteni az okokat és a célokat: a plakátkampányét, a kerítésépítését, a törvények szigorítását, és próbál választ adni arra, mi lesz Európával, és tudunk, akarunk-e majd együtt élni másokkal. Kálmán nem kínál megoldási javaslatokat, de a szemellenzőt lerántja az arcunkról.

Mi volt az első regény, amit az elejétől a végéig elolvastott?
Nem emlékszem.

Kellene?

Csalódott már íróban? Kiben és miért?

Persze. Például azért, mert több remek írás után olvastam tőle egy középszerűt.

Lehet jó író egy szörnyű ember?

Milyen ember a szörnyű ember?

Mely írók hatottak önre a leginkább és hogyan?

Mindenki akitől olvastam valamit, így vagy úgy hatott rám. Hiszen azért olvastam.

Ha egy irodalmi mű címével kellene jellemeznie az egész életét, mit választana?

Nem tudom jellemezni az életemet.

Novella / regény / vers?

Novellával, regénnyel, verssel sem.

Hallgat (és mikor) hangoskönyveket?

Régóta tervezem, de még nem jött össze. Azért nem, mert általában a telefonomon hallgatom a hívó feleket.

Melyik könyvről fülletette már azt, hogy olvasta?

Lehet, hogy ilyen előfordult az általános iskolában a kötelező olvasmányokkal kapcsolatban, természetesen azóta mind pótoltam. De tényleg! Eskü! Igazat mondok tanár úr! Most komolyan!

Melyik az a könyv, amit életében legtöbbször olvasott?

Száz év magány.

Milyen elvek szerint rendezte be a saját könyvespolcát?

Kedves kérdés... Természetesen méterre és színre vásárolok a könyveket, úgy, hogy azok menjenek a tapéta árnyalatához.

Mit olvas lefekvés előtt?

Híreket.

Hány könyve van?

Fogalmam sincs, sose számoltam. (Csak méterben tudom, lsd. 10. kérdés)

Sírt már valaha könyvön? Ha igen, melyiken?

Igen, és kerülöm is azóta az ilyen műveket. Író nehéz könnyek alatt olvasni.

Hódított meg már valakit könyvvel, verssel, regénnyel? Ha igen, mivel és hogyan?

Nem. Általában a magam személyére bíztam a hódítást.

Ki lenne az a néhány ismert ember, akit meghívna magához vacsorázni?

Miért kellene ismert emberekkel vacsoráznom?

Melyik történelmi korban élne legszívesebben?

21. század.

Mitől fél a legjobban?

Hogy sosem lesz vége ezeknek a kérdéseknek.

Mi volt a legboldogabb pillanat az életében?

Szerelmem, gyerekek –rengeteget adtak.

Mi idegesíti a legjobban önmagában?

Hogy simán belemegyek kérdéssorok megválaszolásába.

Mi idegesíti a legjobban másokban?

Hogy simán rávesznek kérdéssorok megválaszolására. **K**

HÁROM KÍVÁNSÁG

Mostantól minden számban választunk három könyvet, amit nagyon szeretnénk magyarul is kézbe venni.

SZÖVEG: VALUSKA LÁSZLÓ

1

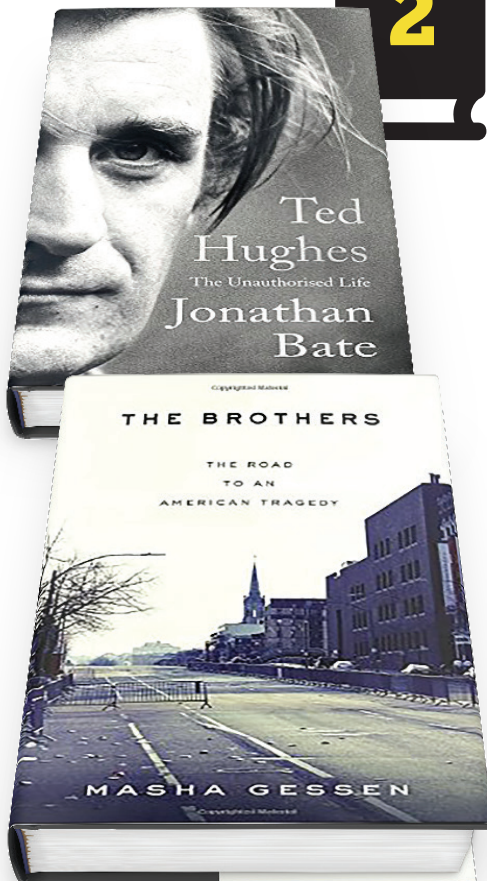
TED HUGHES: THE UNAUTHORISED LIFE

Jonathan Bate

HARPERCOLLINS 672 30,00 €

1963. február 11-én Sylvia Plath behajtott fejt a Fitzroy Road 23-as szám alatt álló londoni ház egyik lakásának sütőjébe, és megnyitotta a gázcsapot. Ezt az estét volt férje, Ted Hughes költő (akit Pilinszky János fordított magyarra) a szeretőjénél töltötte. Hat évig tartó házasságuk során nem volt egyedülálló eset, hogy a férfi félrelépett. Az irodalom és az élet nem szétválasztható, de Hughes életéről nekem mindig az ugrik be, hogy ez a férfi kergetett egy nőt az öngyilkosságba, és nem az, hogy a *Születésnap levelek* milyen szép kötet. Tegyük hozzá, hogy nemcsak Plath lett mellette öngyilkos, hanem későbbi felesége és fia is. A Shakespeare-kutató Jonathan Bate rengeteget dolgozott az ellentmondásos megítélésű költő műveivel és életével, és kutatásai során rengeteg apró érdekességet felfedezett. Az életrajzíró először beszélt olyan nővel, akikkel Hughes-nak korábban kapcsolata volt. Nem meglepetés, hogy a hagyatéki kezelői megtiltották neki a hozzáférést a költő személyes archívumához, amit korábban használhatott. Az örökösök nem örültek az első fejezetek kemény és kritikus hangvételének sem. Bate öt éve dolgozott Ted Hughes életrajzán ekkor, a Faber kiadó felbontotta vele a szerződést, így jutott el a HarperCollinshoz, ahol végül megírta a könyvet.

Miért olvasnánk? *Ted Hughes nagyon fontos költő, akinek az élete olyan izgalmasnak tűnik, mint a Holtodiglan című domestic noir.*

2

THE BROTHERS: THE ROAD TO AN AMERICAN TRAGEDY

Masha Gessen

RIVERHEAD 273 18,45 €

Két, házilag készített pokolgépet robbantott egy csecsen testvérpár a bostoni maratonon 2013-ban. Három ember meghalt, 264 megsebesült. Tamerlan Carnajevet a menekülés során agyonlőtték a rendőrök, Dzsohart elkapták, a bíróság bűnösnek találta, halálra ítélte. Az orosz-amerikai újságíró, Masha Gessen könyvében a testvérpár történetét mutatja be, akik muszlim szüleikkel 2001. szeptember 11. után nem sokkal menekültek el Oroszországból: 90 napos turistavízummal érkeztek az Egyesült Államokba, majd az apa beadta a menekültkérelmét. Az idősebb fiú, Tamerlan a középiskolai birkózócsapat kapitánya volt, a fűvet szívó és árusító Dzsohar jól

tanult, egyetemre járt, sok barátja volt, ráadásul marha jóképű, ahogy a Rolling Stone címlapjáról megtudhatuk. De hogy jutottak odáig, hogy bombákat robbantsanak egy futóversenyen? Hogyan radikalizálódtak? Milyen volt a menekült testvérpár élete Amerikában? Tényleg nem léteztetett számukra az amerikai álmok? Gessen nem egy leleplező, nagyot szóló könyvet írt összeesküvés-elméletekkel, hanem a testvéreket akarta megismerni, tettüket megérteni. **Miért olvasnánk?** *A terroristák köztünk élnek, mint ezt már többször megtapasztaltuk, ezért az egyszerű, címkéző sablonválaszok helyett érdemes megismerni az élettörténetüket.*

3

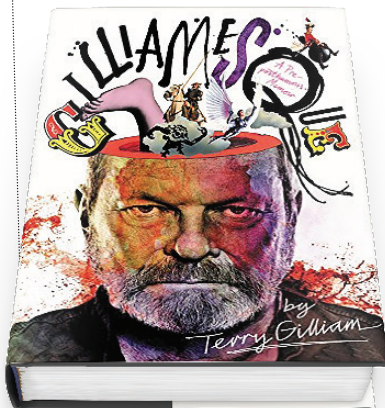
GILLIAMESQUE: A PRE-POSTHUMOUS MEMOIR

Terry Gilliam

CANONGATE 304 30 €

A popkultúra öntörvényű zsenije, Terry Gilliam saját bevallása szerint majdnem megőrült a hatvanas évek amerikai közhangulatától, így 1967-ben Londonba költözött. A *Help!* című satirikus magazinnál kezdett dolgozni, itt akadt bele John Cleese-be, akivel aztán belekezdtek a Monty Python Repülő Cirkusza nevű örületbe, aminek keretében Gilliam megrendezte a *Brian élete* és *Az élet értelme* című filmeket. Az elképesztő sikerek mellett sorra kapta a lehetőségeket: a *Brazil*, a *12 majom* vagy a *Félelem és reszketés Las Vegasban* mind-mind emlékezetes, bátor és erős képi világú mozik lettek. Ennek a zseniálisan ironikus, kritikus és bolond embernek az agyába bújhatunk bele, ha már előre megírta posztumusz memoárját, tele rajzokkal, skiccekkel az életműből.

Miért olvasnánk? *Mert mindenkinek el kell olvasnia, aki utálja a rómaiakat. Mennyire kell őket utálni? Nagyon!*

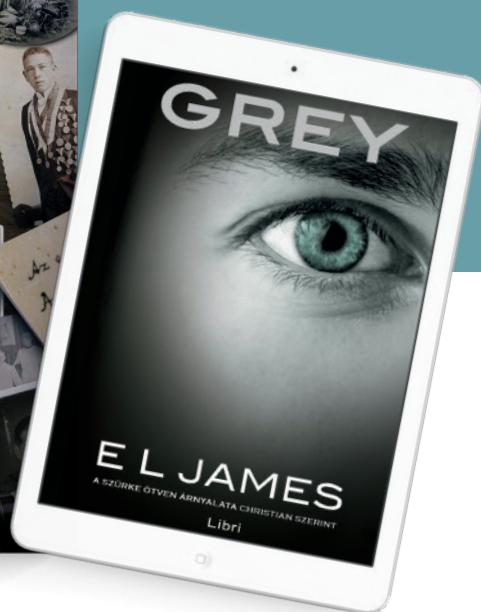

Le

KÖNYVET KARÁCSONYRA,

MERT KÉSŐBB KÖLCSÖN
SZERETNÉM KÉRNI.

bookline.hu

A tájékoztatás nem teljes körű. További információ a bookline.hu oldalon.

bookline

Cserhalmi György
színművész

**Minden könyv
hozzánk tesz
valamit**

Megújult
**Libri Törzsvásárlói
Program** ünnepi
kedvezményekkel

libri.hu/torzsvasarlo

Libri
Könyvesboltok